

คำอธิบาย ประมวลกฎหมาย ยาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส.
กระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๖

คำอธิบาย ประมวลกฎหมาย ยาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส.
กระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๖

หนังสือคำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาเสกพิลิต

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๙๗๗๗-๘๒-๘

พิมพ์ครั้งที่ : ๑

ปีที่พิมพ์ : ๒๕๖๑

จำนวนพิมพ์ : ๘,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ : ส่วนพัฒนาและวิจัยกฎหมาย
กองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ช. กระทรวงยุติธรรม

พิมพ์ที่ : สำนักงานส่วนงานศึกษาและฝึกอบรม
๒๕๒, ๒๕๒-๒๕๒/๑๑-๑๑ ถนนพระนิเวศ เขตปทุมธานี
กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐๐
โทร. ๐-๒๒๓๘-๒๐๒๕, ๐-๒๒๓๘-๕๐๑๕

คำนำ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนและพัฒนามากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ รวมถึงปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องกับหลักการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem - UNGASS ๒๐๑๖) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ดำเนินการผลักดันการเสนอร่างกฎหมายจนได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา พร้อมผ่านการลงนามการพาดินบัญญัติ เป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นมา

ในการนี้ เพื่อให้การใช้บังคับประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประสงค์ และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ประกอบกับปัจจุบันหนังสือหรือคำอาศัยนโยบายประมวลกฎหมายยาเสพติด มีจำนวนน้อยและไม่เป็นที่แพร่หลายนัก ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ จึงได้มี คำสั่งแห่งที่คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือคำอาศัยนโยบายประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วยอนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญ ทั้งในส่วนที่มีในกระบวนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยคณะอนุกรรมการ ดังกล่าวมีหน้าที่ในการจัดทำเนื้อหาคำอาศัยนโยบายประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อบริหารแนวทางในการศึกษา และบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่อื่นต่อไปให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับรูปแบบในการจัดทำคำอาศัยนโยบายประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้ มีจุดเน้นการอธิบายถึง ตัวบทกฎหมายและความสัมพันธ์ของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดกับกฎหมายลำดับรอง และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการปรับปรุงหลักการและสาระสำคัญ ของกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดเดิมหลายประการ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงมีจุดมุ่งเน้นไปในรูปแบบของการยกตัวอย่างหรือวิเคราะห์แนวคำพิพากษาศาลฎีกา คณะผู้เรียบเรียงการ ยกตัวอย่างเฉพาะแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้วินิจฉัยตามประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้วเท่านั้น ส่วนแนว คำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้วินิจฉัยตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดนั้นและยังคงใช้เป็นแนวบรรทัดฐานอ้างอิงได้อยู่นั้น สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการรวบรวมและจัดทำเป็นหนังสือ “รวมคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับยาเสพติดที่ป.ป.ส.สนใจหรือพบว่ามีประโยชน์” เป็นอีกหนึ่งฉบับต่างหาก ซึ่งสามารถนำมาศึกษาควบคู่กับหนังสือคำอาศัยฉบับนี้ได้

หนังสือคำอาศัยนโยบายประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้จะไม่มีการสำเร็จได้เลย หากไม่ได้รับความกรุณาจากอนุกรรมการทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เรียบเรียงและปรับปรุงเนื้อหาคำอาศัยฉบับนี้ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนฝ่ายเลขานุการที่ได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบและตรวจพิสูจน์อักษร อย่างรอบคอบถี่ถ้วน หนังสือคำอาศัยนโยบายประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้เป็นการจัดทำและตีพิมพ์เป็นครั้งแรก หากมี ข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม
สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

ประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา หน้า

ภาค ๓

การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ ๑	บทบัญญัติทั่วไป	๓๖ - ๔๐	๓๖
ลักษณะ ๒	การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด		
หมวด ๑	นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด	๔๑	๔๓
หมวด ๒	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๔๔ - ๔๗	๔๕
หมวด ๓	ส่วนีความของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๔๖ - ๔๘	๔๖
ลักษณะ ๓	การควบคุมยาเสพติด		
หมวด ๑	บทบัญญัติทั่วไป	๔๕ - ๕๔	๕๗
หมวด ๒	คณะกรรมการการควบคุมยาเสพติด	๕๕ - ๕๘	๕๖
หมวด ๓	ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์	๕๙ - ๖๓	๕๕
หมวด ๔	การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์		
	ส่วนที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งไม่จัดหายาอนุญาต	๖๒ - ๖๓	๕๙
	ส่วนที่ ๒ การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข	๖๔	๕๖
	ส่วนที่ ๓ การอนุญาตโดยผู้อนุญาต	๖๕ - ๖๖	๕๗
	ส่วนที่ ๔ การลักขโมยใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต	๖๗ - ๖๘	๖๐
หมวด ๕	การขึ้นทะเบียนการค้ายาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนคำรับวัตถุออกฤทธิ์	๖๙ - ๗๑	๖๘
หมวด ๖	ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม มีมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ	๗๒ - ๗๔	๗๑

	มาตรา	หน้า
หมวด ๗ มาตราการควบคุมพิเศษ	๕๕ - ๖๖	๒๓๕
ลักษณะ ๔ การตรวจลงตราวีซ่า		
หมวด ๘ คณะกรรมการตรวจลงตราวีซ่า	๖๗ - ๖๙	๒๓๖
หมวด ๒ มาตราการควบคุมวีซ่า	๖๘ - ๗๑	๒๓๖
หมวด ๓ มาตราการควบคุมวีซ่าในสถานทูต	๗๕ - ๗๖	๒๓๗
หมวด ๔ กลุ่มบุคคลที่ ประทับปรำ และแก้ไขปัญหายาเสพติด	๗๗ - ๗๙	๒๓๘
ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการผิด นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์	๗๖ - ๗๗	๒๓๖
ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการระดม	๗๙ - ๗๐๖	๒๓๗
ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการที่โฆษณาเบี่ยงเบนคำรับ	๗๐๗ - ๗๐๗	๒๓๗
ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการโฆษณาเสพติดและการมีไว้ในครอบครอง ซึ่ขายเสพติดเพื่อนำ	๗๐๘ - ๗๐๙	๒๓๘

ภาค ๒

การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป	๗๐๘	๒๓๘
ลักษณะ ๒ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด	๗๐๙ - ๗๑๖	๒๓๘
ลักษณะ ๓ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	๗๑๗ - ๗๑๙	๒๓๙
ลักษณะ ๔ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม	๗๑๙ - ๗๒๐	๒๓๙
ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	๗๒๐ - ๗๒๑	๒๓๙

ภาค ๓

บทกำหนดโทษ

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป	๗๒๑ - ๗๒๑	๒๓๙
--------------------------	-----------	-----

	มาตรา	หน้า
ลักษณะ ๒ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยานพาหนะไฟฟ้าให้โทษและวัตถุอันตราย	๓๗๕ - ๓๗๖	๑๘๒
ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขายยาเสพติดให้โทษและวัตถุอันตรายปลอม ปลอมอายุขาน หรือเสื่อมคุณภาพ	๓๗๖ - ๓๗๗	๑๘๓
ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยานพาหนะไฟฟ้าให้โทษและ วัตถุอันตราย	๓๗๗ - ๓๗๘	๑๘๔
ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสาระสนเทศ	๓๗๘ - ๓๗๙	๑๘๕
ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ	๓๗๙ - ๓๘๐	๑๘๖
ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับวิธีการทางเภสัชและการมีไว้ในครอบครอง ๓๘๐ - ๓๘๑	๓๘๐ - ๓๘๑	๑๘๗
ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการทุจริต ขโมย สูบส่งเสริม ใช้ดูबाหผลทางวง หรือใช้กำลังบังคับให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด	๓๘๑ - ๓๘๓	๑๘๘
ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดอาชญากรรม ป.ป.ส. อาชญากรรม ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. และพนักงานเจ้าหน้าที่	๓๘๓ - ๓๘๔	๑๘๙
ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดคดีอาชญากรรม	๓๘๔ - ๓๘๖	๑๙๐
ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการนำเข้าหรือจำหน่ายยาเสพติด	๓๘๖ - ๓๘๗	๑๙๑
ลักษณะ ๑๒ การนับคืนโทษปรับ	๓๘๗ - ๓๘๘	๑๙๒

ภาคผนวก

คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

รายนามคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือคำอธิบายประมวลกฎหมายยาเสพติด

บทนิยาม
มาตรา ๑ “มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ “ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย “ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมี ก๊าซ หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเก็บรักษาการเสพขึ้นเป็นลำดับมีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบอกรับก็มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา “วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุหรือออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุหรือออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ “สารระเหย” หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อสนองความต้องการของร่างกายหรือจิตใจซึ่งทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนิบสนุน ชวนเหลืง หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการรับเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อหรือกระทำให้มาด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏความสงสัยฐานการแอบเวียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม “ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ สมบ ประสานสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ “นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร “ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร “จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แลก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย “นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการนำหรือส่งยาเสพติดผ่านราชอาณาจักร โดยมีได้มีภาระขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ “เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้หรือว่าเป็นยาเสพติด ไม่ว่าด้วยวิธีใด “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด “สำนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ยาเสพติด

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

“สำนักงาน อช.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“เลขาธิการ อช.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะกรรมการกฤษฎีกาของคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย เพื่อปฏิบัติภารกิจตามประมวลกฎหมายนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามกฎหมายนี้

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดนิยามความหมายไว้ ซึ่งสอดคล้องและอนุวัติการเป็นไปตามอนุสัญญาเกี่ยวกับยาเสพติดทั้ง ๓ ฉบับ ได้แก่

๑) อนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๒

๒) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ออกจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๖๑

๓) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ออกจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

บทนิยามคำว่า “ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย ซึ่งหมายถึงเป็นสิ่งที่มีประเภทยาเสพติดฉบับนี้กำหนดให้มีการควบคุมการนำเข้า ส่งออก และป้องกันและปราบปรามมิให้มีการใช้ไปทางที่ผิด

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมี พืช หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเป็นผลของการเสพยาขึ้นกับนิสัย มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา

บทนิยามคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” คือ ยาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีประเภทยาเสพติดฉบับนี้กำหนดให้มีการควบคุม โดยมีลักษณะสำคัญเป็น (ก) สารเคมี พืช หรือวัตถุชนิดใด ๆ (ข) เมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายในลักษณะสำคัญดังตัวอย่าง (ค) สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ซึ่งแม้ว่าจะไม่อาจเสพและเกิดผลต่อร่างกายตาม (ข) ได้ แต่ก็เพื่อการป้องกันการนำไปใช้เพื่อการผลิตยาเสพติดให้โทษ (ง) ไม่รวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา ทั้งนี้ สารเคมี พืช หรือวัตถุชนิดใดตาม (ก) และ (ค) ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของปริมาณประกาศกระทรวงสาธารณสุข

“วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์

บทนิยามคำว่า “วัตถุออกฤทธิ์” คือ ยาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีประจวบกับนิยามที่กำหนดให้มีการควบคุม โดยมีลักษณะสำคัญคือเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ที่เป็น (ก) สิ่งธรรมชาติ หรือสิ่งที่ได้จากธรรมชาติ (ข) วัตถุสังเคราะห์ ซึ่งทั้ง (ก) และ (ข) ต้องเป็นไปตามที่ระบุชื่อไว้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

“สารระเหย” หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อสนองความต้องการของร่างกายหรือจิตใจซึ่งทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง

บทนิยามคำว่า “สารระเหย” คือ ยาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีประจวบกับกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการควบคุม โดยมีลักษณะสำคัญ (ก) เป็นสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ (ข) เมื่อนำไปใช้เพื่อสนองความต้องการของร่างกายหรือจิตใจจะทำให้สุขภาพร่างกายโดยรวมทรุดโทรมลง ซึ่งสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์นั้นต้องเป็นไปตามที่ระบุชื่อไว้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา
บทนิยามคำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ตามประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดทางอาญา ตามที่กำหนดไว้ในภาค ๓ ลักษณะ ๑ ถึง ลักษณะ ๑๑

“ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึงการสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

บทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ตามประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรมฉบับนี้มุ่งเน้นเฉพาะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีลักษณะร้ายแรง คือ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และรวมถึงการสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย ซึ่งความผิดประเภทนี้มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือประหารชีวิต อีกทั้งผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดยังอยู่ภายใต้การตรวจสอบทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรมด้วย และข้อสำคัญของความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดนี้คือไม่รวมถึงการมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดความผิดที่จำเป็นต้องมีการใช้มาตรการพิเศษเพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด โดยอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๗๒ ข้อ ๔ (C) ระบุให้จำกัดการผลิต ส่งออก นำเข้า จำหน่าย ค้าขาย ใจ และครอบครองเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น ประกอบกับบทบัญญัติที่ให้กับการกำหนดมาตรการพิเศษในการควบคุมยาเสพติดผลิต ส่งออก นำเข้า จำหน่าย ค้าขาย ใจ และครอบครองเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ ตามข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๓๓ และข้อ ๒๐ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๓ และภายใต้บทบัญญัติตามข้อ ๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ ให้ภาคีต้องกำหนดเป็นฐานความผิดทางอาญา ดังต่อไปนี้

๑) การผลิต แปรรูป สกัด บรรจุ เสนอให้ เสนอขาย จำหน่าย ขาย ส่งมอบไม่ไว้วางใจโดยไม่โอนใบได้ เป็นนายหน้าจัดส่ง นำผ่านคน นำเข้า และส่งออกยาเสพติดให้โทษที่ผิดต่ออนุสัญญาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๗๒

๒) การปลูกพืชหรือเพาะเพื่อผลิตยาเสพติดให้โทษที่ผิดต่ออนุสัญญาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ แก้ไขโดยพิธีสาร ค.ศ. ๑๙๗๒

๓) การครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อวัตถุประสงค์ตาม ข้อ ๑)

๔) การผลิต ขนส่ง และจำหน่ายอุปกรณ์และวัสดุสำหรับเพาะปลูก ผลิต และผลิตยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมาย

๕) การจัดหาเรือสปีดโบ๊ตสำหรับการล่าในทะเล (ข้อ ๑) - ๔)

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้น จะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่นหรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

บทนิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” คือ (ก) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ข) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินตาม (ก) ซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น (ค) ไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินตาม (ก) หรือ (ข) นั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่นหรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม โดยทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดนี้จะถูกดำเนินการภายใต้การตรวจสอบของทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายนี้

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ เล่ม ปูร และสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์

บทนิยามคำว่า “ผลิต” คือ เพาะ ปลูก ทำ เล่ม ปูร และสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ โดยไม่แสดงหลักฐานนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในข้อ ๑๖๖

“ข้อ ๑๖๖๓ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เกี่ยวกับคำว่า “ผลิต” ที่ตามกฎกระทรวงฉบับนี้ หมายความว่า การแปรรูปหรือรวมบรรจุหรือผสมและถูกสกัดออกไปเนื่องจากความผิดฐานผลิตหรือการกระทำใดก็ตามของแปรรูปหรือรวมบรรจุ แต่ไม่เป็นการพิจารณาจากกฎหมาย ไม่พิจารณาเกี่ยวกับการแปรรูปหรือรวมบรรจุยาเสพติดเพื่อใช้ทางการแพทย์ ซึ่งจะต้องตรวจสอบคุณภาพของยาเสพติดดังกล่าว ซึ่งไปใช้กำหนดในหลักเกณฑ์การของอนุญาต โดยกำหนดให้การแปรรูปหรือรวมบรรจุยาเสพติด คือการอนุญาตผลิตด้วย

เหตุผลที่มีการกำหนดให้การแปรรูปหรือรวมบรรจุ เป็นการใช้ “ผลิต” นั้น สืบเนื่องจากการหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุมการใช้ประโยชน์ยาเสพติด ประกอบด้วยการผลิต (การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์) มาจากการบรรจุในการขนส่ง บรรจุ และจะมีการควบคุมคุณภาพและใช้การแปรรูปหรือรวมบรรจุยาที่ใช้ในทางการแพทย์คือคำนี้คุณภาพ ไม่มาตรฐาน และปลอดภัยต่อผู้ให้ยา ซึ่งตามบทบัญญัติที่ ๒๖๓ ของกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดการแพทย์จากต่างประเทศ มาแปรรูปหรือรวมบรรจุในประเทศ ซึ่งการกำหนดบทนิยามตามกฎหมายเดิมคือของอนุญาตผลิตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แต่การบังคับใช้กฎหมายในเชิงดังกล่าวเพื่อป้องกันการแปรรูปหรือรวมบรรจุยาเสพติดซึ่งเป็นการใช้ในทางที่ผิดคือ เช่น การแปรรูปและผสมยา (ยาสูบ) เพื่อลดความแรงของยา ๑๐ ปีที่ผ่านมาการกระทำเพื่อความสะอาดและการจำหน่าย ซึ่งถ้าหากศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าวเป็นความผิดฐานผลิตโดยการแปรรูปหรือรวมบรรจุด้วย ซึ่งยังปราศจากการผลิตโดยการแปรรูปหรือรวมบรรจุจะมีผลจากหลักการครอบครองโดยทั่วไป คือเป็น ในการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงได้มีการปรับปรุงบทนิยามดังกล่าว ที่มิให้ไปกำหนดการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดโทษให้ตรงกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิดได้ดียิ่งขึ้น

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

บทนิยามคำว่า “นำเข้า” คือ (ก) การนำ หรือ ส่ง (ข) เข้ามาในราชอาณาจักรไทย โดยลักษณะการ “นำ” หรือการ “ส่ง” นั้นมีความหมายตามที่พจนานุกรมไทยได้อธิบายไว้ ซึ่งความผิดฐานนำเข้านักเกี่ยวกับปฏิบัติการกระทำกรรมสิทธิ์นอกราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

บทนิยามคำว่า “ส่งออก” คือ (ก) การนำ หรือ ส่ง (ข) ออกนอกราชอาณาจักรไทย โดยลักษณะการ “นำ” หรือการ “ส่ง” นั้นมีความหมายตามที่พจนานุกรมไทยได้อธิบายไว้ ซึ่งความผิดฐานส่งออกมักเกี่ยวกับการกระทำกรรมสิทธิ์นอกราชอาณาจักร

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แลก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมิให้เชื้อจำหน่าย

บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” คือ (ก) ขาย แลกเปลี่ยน จำย แลก (ข) ให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น (ค) การมิให้เพื่อจำหน่าย ซึ่งตาม (ก) และ (ข) อาศัยเจตนาธรรมดา ส่วน (ค) ต้องอาศัยเจตนาพิเศษ

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการนำหรือส่งยาเสพติดผ่านราชอาณาจักร โดยมีได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

บทนิยามคำว่า “นำผ่าน” คือ (ก) นำ หรือ ส่ง (ข) ยาเสพติด (ค) ผ่านราชอาณาจักรไทย โดยลักษณะการ “นำ” หรือการ “ส่ง” นั้นมีความหมายตามที่พจนานุกรมไทยได้อธิบายไว้ ซึ่งการนำผ่านนี้คือมิได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

“เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดไม่ว่าด้วยวิธีใด

บทนิยามคำว่า “เสพ” คือ (ก) การรับ (ข) ยาเสพติด (ค) เข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด (ข) โดยรู้ว่าเป็นยาเสพติด การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การรับประทาน การดื่ม การสูบ การฉีด หรือวิธีอื่น ทั้งนี้ ผู้เสพจะต้องรู้ถึงลักษณะนำเข้าสู่ร่างกายนั้นเป็นยาเสพติด หากไม่รู้จะไม่เป็นการเสพ เช่น นายคำแดงนักวิ่งตูดอกฤทธิ์เข้ามาเล่นในเครื่องขึ้นของนางสาวแดง เชื้อประสมศรีให้นางสาวแดงสูบลมและกระทำความผิดต่อทรัพย์สิน การที่นางสาวแดงรับใช้ตูดอกฤทธิ์เข้าสู่ร่างกายจากการรับประทานเครื่องดื่มดังกล่าว นางสาวแดงไม่รู้ถึงพิษในใบปรหมาน คือ ยาเสพติด ในทางกฎหมายนางสาวแดงจึงไม่ได้เสพยาเสพติด

“คณะกรรมการ ป.ป.ส.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

บทนิยามคำว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” คือ คำย่อของ “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” และถือเป็นคำเรียกเฉพาะที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดขึ้นเพื่อความกระชับในการกล่าวหรืออ้างถึงในทางกฎหมาย

“สำนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

บทนิยามคำว่า “สำนักงาน ป.ป.ส.” คือ คำย่อของ “สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” และถือเป็นคำเรียกเฉพาะที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดขึ้นเพื่อความกระชับในการกล่าวหรืออ้างถึงในทางกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๓ (๓๑) โดยมีการเกี่ยวข้องกับภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ โดยการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด กำหนดและบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ บริหารจัดการเกี่ยวกับ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอาชญากรรม กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด สำนักงานให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด การตรวจสอบทรัพย์สิน ศักดิ์ยาเสพติด เป็นหน่วยงานกลางในการตรวจค้นประชาชนในคดีด้านยาเสพติด การประมวลความรวมเนืองกับ ต่างประเทศ การพัฒนาบุคลากร ชีววัตถุ วิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และสนับสนุนชุมชน องค์การภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด บทนิยามคำว่า “เลขาธิการ ป.ป.ส.” คือ คำย่อของ “เลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด” และถือเป็นคำเรียกเฉพาะที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดขึ้นเพื่อความกระชับในการกล่าวหรืออ้างถึงในทางกฎหมาย

“สำนักงาน อย.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา บทนิยามคำว่า “สำนักงาน อย.” คือ คำย่อของ “สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา” และถือเป็นคำเรียกเฉพาะที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดขึ้นเพื่อความกระชับในการกล่าวหรืออ้างถึง ในทางกฎหมาย สำนักงาน อย. เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๔๓ (๑๐) โดยมีการตั้งเกี่ยวกับกรปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของ ประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพและปลอดภัย ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้และมีความเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและสมประโยชน์ และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๓

“เลขาธิการ อย.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา บทนิยามคำว่า “เลขาธิการ อย.” คือ คำย่อของ “เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา” และถือเป็นคำเรียกเฉพาะที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดขึ้นเพื่อความกระชับในการกล่าวหรืออ้างถึง ในทางกฎหมาย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด บทนิยามคำว่า “กองทุน” คือ คำย่อของ “กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด” และถือเป็นคำเรียกเฉพาะที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดขึ้นเพื่อความกระชับในการกล่าว หรืออ้างถึงในทางกฎหมาย กองทุนนี้ได้รับโอนบรรดาเงิน การรับเงิน สิ่งอื่น ทรัพย์สิน ภาระผูกพัน การจัดการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง เงินงบประมาณ และรายได้ของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีอยู่ในวัน ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับบังคับ ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕

“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติ จากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย เพื่อปฏิบัติงาน ตามประมวลกฎหมายนี้

บทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” คือ คำย่อที่เป็นคำเรียกเฉพาะสำหรับผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติ จากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ส.

มอบหมาย เพื่อปฏิบัติงาน ตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดนี้ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจ
เพื่อปฏิบัติการและบังคับใช้กฎหมายตามที่ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาอาชญากรรม
หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้ง
เพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

บทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” คือ คำเรียกเฉพาะสำหรับผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุขแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

**การวินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ส.**

มาตรา ๒

"มาตรา ๒ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นไปตาม หน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการต่าง ๆ และของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับ ยาเสพติด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน

ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดตามวรรคหนึ่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส. กล่าวคือ

๑) กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามนโยบาย และแผน ระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ของ (ก) คณะกรรมการต่าง ๆ และ (ข) ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด

๒) กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของ (ก) คณะกรรมการต่าง ๆ และ (ข) ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส. ก็ต้องเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน โดยสำนักงาน ป.ป.ส. มีหน้าที่ดำเนินการเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดในกรณีดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

มาตรา ๓

“มาตรา ๓ เพื่อให้การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ความต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและประสิทธิภาพเป็นจจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างน้อยต้องมีในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ รวมทั้งการกำหนดและการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน

(๒) มาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน สถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ การรีhabilิตา และการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคส่วนและผู้ประกอบการธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว และการกำหนดมาตรการส่งเสริมแก่ผู้ประกอบการในการปรับปรุงการบำบัดรักษาผู้ติดยา

(๓) การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถดำรงชีวิตในสังคม การประกอบอาชีพ การศึกษาและการสงเคราะห์อื่น ๆ

(๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงานการช่วยเหลือกันและปราบปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ

(๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษารัฐวิทย์ และพัฒนาความรู้วิชาการเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและเยาวชนทั้งในและนอกระบบศึกษา

(๖) การติดตามและประเมินผลการทำงาน ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

เมื่อมีการประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว

นโยบายและแผนระดับชาติตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้มีผลใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ดำเนินการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติทุกห้าปี ในกรณีที่มีควมจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือความจำเป็นอื่นเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าวและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีสาระสำคัญ คือ

๑. ที่มาและวัตถุประสงค์

คณะรัฐมนตรีได้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ความต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติด การบริหารจัดการ การประสานการปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามประเมินผลตามหน้าที่และอำนาจของตนต่อไป

๒. เรื่องสำคัญที่ต้องกำหนดไว้ในนโยบายและแผนระดับชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างน้อยต้องมีใน ๖ เรื่อง ดังนี้

- ๑) เป้าหมายและยุทธศาสตร์ การจัดการด้านงบประมาณ และการกำหนดตัวชี้วัด
- ๒) มาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ๓) การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ
- ๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ
- ๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านวิชาการ ตลอดจนการสร้าง

การรับรู้ที่ถูกต้อง

- ๖) การติดตามและประเมินผล

๓. สภาทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติ

เมื่อมีการประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของบทบัญญัติของนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว

๔. ระยะเวลาการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติ

คณะกรรมการ ป.ป.ส. ต้องจัดให้มีการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติทุกห้าปี เพื่อให้มีนโยบายและแผนระดับชาติมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์และบริบทของสังคม

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือความจำเป็นอื่นเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ก่อนครบกำหนดการทบทวนทุกห้าปีดังกล่าว ก็สามารถดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขนโยบายและแผนระดับชาติได้ โดยให้ดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับต่อไป

๕. ขั้นตอนการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ

ในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่จะต้องพิจารณาไปพร้อมควบคู่กัน คือ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ซึ่งการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ จะมีขั้นตอนการดำเนินการสรุปได้ ดังนี้

๑) สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานนโยบายและแผนระดับชาติ เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. (มาตรา ๓๖)

๒) คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอรายงานและแผนระดับชาติ ต่อคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๕ (๓))

๓) คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๔) สำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำประกาศสำนักงานกฤษฎีกา เรื่อง นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เสนอนายกรัฐมนตรีลงนาม

๕) สอนนโยบายและแผนระดับชาติไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผลใช้บังคับต่อไป (มาตรา ๔)

คณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๔

“มาตรา ๔. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งมีชื่อว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันยาเสพติดของตำรวจ พลตำรวจเอกผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เลขาธิการ ออย และ ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. คณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจมีมติให้เชิญรัฐมนตรีหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะพิจารณา หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะกรรมการด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ส. ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีหัวหน้าส่วนราชการระดับรัฐมนตรีและหัวหน้าหน่วยงานเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ พรรณนึ่งกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจมีมติให้เชิญรัฐมนตรีหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะพิจารณา หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราว ในฐานะกรรมการด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้นด้วย

ในวาระแรกของการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาชญากรรม ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง มีสมาชิก ๑๑ คน เป็นกรรมการและเลขาธิการ และให้คณะกรรมการที่ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งดำรงฐานะปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการรัฐทรงคุณวุฒิตามประมวลกฎหมายอาชญากรรม ซึ่งจะไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายอาชญากรรมมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติที่ได้ับประมวลกฎหมายอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๖๑

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๓ รวมทั้งดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว แล้วรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างสม่ำเสมอเป็นครั้ง

(๒) ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๓) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอสู่คณะคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นเงิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการอนุญาตให้ยาเสพติดให้โทษหรือโคคาอีนอยู่ในประเภทใดและการเกิดอันตรายหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติด ให้โทษดังกล่าวตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง

(๕) กำหนดเขตพื้นที่หรือเขตของเขตปลูก มีสิบล้านไร่หรือสิบห้าไร่หรือเขตหรือครอบครองยาเสพติด ตามมาตรา ๕๕

(๖) กำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่มีใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าวตามมาตรา ๕๖

(๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามมาตรา ๘๙

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรืองานแผนงาน หรือโครงการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติภารตามประมวลกฎหมายนี้ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๙) ควบคุม เร่งรัด และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายนี้

(๑๐) กำหนดสถานะของพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ในแต่ละปี หรือพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือร่วมกับกำหนดให้มีกลไกโครงสร้าง และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสถานะของปัญหาและให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนตามข้อหรือขอ

(๑๑) กำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๑๒) รับผิดชอบการดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

(๑๓) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๑๔) ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๑๕) พิจารณาอนุมัติหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้”

(๑๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

ให้คณะรัฐมนตรีเสนอรายงานผลการดำเนินการตาม (๑) พร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทั้งนี้ รายงานผลการดำเนินการอย่างน้อยให้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด การตรวจสอบทรัพย์สิน การบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และการดำเนินการอื่นตามประมวลกฎหมายนี้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการทำหน้าที่ในการจัดทำและขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในระดับยุทธศาสตร์ (Agenda) ระดับมาตรการ (Function) และระดับพื้นที่ (Area) ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความเป็นเอกภาพ เกิดการบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการและงบประมาณ อันจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยแบ่งออกเป็น ๑๖ เรื่องสำคัญ ดังนี้

๑) เสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว แต่รายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยคณะรัฐมนตรีต้องนำเสนอรายงานผลนี้พร้อมข้อสังเกตต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

๒) ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อยาเสพติด ให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดและการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว

๕) กำหนดเขตพื้นที่ให้เฝ้าระวังและปราบปราม ยาเสพติดและหาต้นตอ หรือสาเหตุหรือครอบครองยาเสพติด

๖) กำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ใช้ใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว

๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติการหรืองาน แผนงาน หรือโครงการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

๕) ตรวจคุม เจริญ และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ และอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายนี้

๕๑) กำหนดสถานะของพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ในแต่ละปี หรือพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พร้อมกับกำหนดให้ใช้กลไก โครงสร้าง และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสถานะของปัญหาและ ให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนตามที่ร้องขอ

๕๒) กำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

๕๓) วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการ โดยแนบกว่าผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๕๔) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการ ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

๕๕) ประสานงานและทำงานเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๕๕) พิจารณาอนุมัติหรือขอความเห็นให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติการแต่งตั้ง เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๕๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และ อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผลผูกพันของมติคณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๖

“มาตรา ๖ ในการพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีมติเป็นประการใดแล้ว ให้มติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ถูกพันหน่วยงานซึ่งมีผู้แทนรวมเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย แม้ว่าในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้นผู้แทนของหน่วยงานที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งจะมีได้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยก็ตาม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้บันทึกความเห็นของกรรมการทุกฝ่ายไว้ให้ปรากฏในเรื่องนั้นด้วย

“ให้ปลัดความในพรรคหนึ่งไปใช้บังคับแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการป่าไม้รักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเรื่องผลของมติการประชุมพิจารณา กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีมติเป็นประการใด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้ความเห็นชอบ ให้ถือว่าถูกพันหน่วยงานซึ่งมีผู้แทนเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เนื่องด้วยการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ ได้กำหนดตำแหน่งกรรมการในหลายหน่วยงาน การที่กรรมการโดยตำแหน่งไม่สามารถเข้าร่วมประชุม หรือไม่สามารถเข้าร่วมประชุมที่มีอำนาจตัดสินใจเข้าร่วมการประชุมแทน อาจทำให้วัตถุประสงค์ของการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งไม่บรรลุผล และแม้กรรมการโดยตำแหน่งจะสามารถมอบหมายผู้ใดบังคับบัญชาไปรวมประชุมแทนตน ซึ่งอาจแก้ปัญหาในเรื่ององค์ประชุมของคณะกรรมการได้ แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านความต่อเนื่องของการประชุม หากเป็นกรณีที่มีผู้แทนกรรมการโดยตำแหน่งเข้าร่วมประชุมเป็นปริมาณมากและบ่อยครั้ง ผู้แทนที่ได้รับมอบหมายเข้าร่วมการประชุมย่อมไม่กล้าแสดงความคิดเห็นซึ่งมีผลผูกพันหน่วยงาน

ในการนี้ เพื่อให้การพิจารณาของมติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นไปโดยชอบและมีผลทางกฎหมาย จึงกำหนดให้มติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. คือผูกพันหน่วยงานซึ่งมีผู้แทนรวมเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย แม้ว่าผู้แทนรวมเป็นกรรมการโดยตำแหน่งจะมีได้เข้าร่วมประชุมหรือพิจารณาก็ตาม เพื่อให้กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนโดยตำแหน่งให้ความสำคัญการปฏิบัติตามมติกรรมการในคณะกรรมการ ป.ป.ส. โดยการตัดสินใจ การลงมติ และการให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในเรื่องใด ย่อมผูกพันทั้งองค์กร และคณะกรรมการ ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว อย่างไรก็ดี หากมีความเห็นต่าง กฎหมายยังคงกำหนดให้สามารถบันทึกความเห็นของกรรมการทุกฝ่ายไว้ให้ปรากฏในการพิจารณาในเรื่องนั้นด้วย

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นองค์ประกอบที่มีหน้าที่อื่นเกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะหรือความเห็นใด ๆ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง มีแนวคิด และทัศนคติ รวมถึงความสามารถในเรื่องใด ๆ เป็นการเฉพาะ เพื่อให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือความเห็น ประกอบการใช้อำนาจพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิครบกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ กฎหมายกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นยังคงให้อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ซึ่งเป็นการปิดช่องว่างของกฎหมายที่องค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จะต้องประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะสามารถจัดประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้วหน่วยงานจะต้องดำเนินการคัดเลือกและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้ครบองค์ประกอบโดยเร็ว เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ การกำหนดวาระของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ เนื่องจากเจตนารมณ์ของการกำหนดเป็นไปเพื่อให้ผู้ที่เป็นผู้ใดดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ป.ป.ส. นานจนเกินไป และเพื่อให้เป็นการถือโอกาสบุคคลซึ่งมีความรู้ ความสามารถที่จะเกิดเปลี่ยนแปลงเข้ามาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ป.ป.ส.
มาตรา ๔ “มาตรา ๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสามมาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลป์ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดการพ้นตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีนอกกรณีกำหนดตามวรรคสามมาตรา ๗ ซึ่งการกำหนดการพ้นตำแหน่งมีลักษณะแตกต่างกันไปจากกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ ป.ป.ส. เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการแต่งตั้งบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติและลักษณะเฉพาะ จึงต้องกำหนดกรณีหรือการพ้นตำแหน่งตามกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย ๗ กรณีที่สำคัญ คือ

(ก) ตาย

(ข) ลาออก

(ค) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ ความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(ง) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ซึ่งหมายความว่าบุคคลซึ่งถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดประการ ตามความผิดมาตรา ๑๖๓ - ๑๖๖ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือเป็นบุคคลล้มละลายอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงหรือฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการกระทำความผิดอันมีลักษณะการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลายกำหนด ไม่สุจริตเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายล้มละลาย อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอันเป็นการป้องกันเจ้าหน้าที่รัฐไปเกี่ยวข้องกับกาารทุจริตและประพฤติมิชอบ

(ฉ) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(ช) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(ฌ) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลป์ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น ซึ่งส่วนใหญ่มิใช่มาจากการกระทำความผิดอันมีลักษณะร้ายแรง การทำผิดจรรยาบรรณต่อวิชาชีพหรือต่อสังคม รวมถึงการได้รับโทษตามคำพิพากษาอันเนื่องมาจากการใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพไปในทางทุจริตหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการในกรณีที่มีการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ป.ป.ส. พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ ในกรณีที่มีการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้ขึ้นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่ถ้าวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ใบรณรงกิจยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดกรอบการดำเนินการ ในกรณีที่มีการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบกำหนดวาระไม่รวมเป็นด้วยประการใดตามมาตรา ๘ กฎหมายกำหนดให้แต่งตั้งผู้ขึ้นดำรงตำแหน่งแทน โดยหน่วยงานผู้รับเลือกขอดำเนินการเสนอรายชื่อบุคคลตามกระบวนการเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิทดแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือระยะเวลาไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทดแทนก็ได้

สำหรับกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว มีวาระเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งแต่งตั้ง กล่าวคือ นับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่เหลือจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง

ทั้งนี้ ในกรณีที่ระยะเวลาที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ และเมื่อครบรอบในการประชุมตามที่กรมป่าไม้โดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งตำแหน่ง

การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ส. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้เสียผลข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
คณะกรรมการ ป.ป.ส. ต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ส. โดยให้ความสำคัญขององค์ประชุมที่ต้องมีไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมที่มีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดในมาตรา ๕ สำหรับในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ กฎหมายกำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้สามารถประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ส. ต่อไปได้ โดยให้ที่ประชุมเลือกกรรมการในคณะกรรมการที่เข้าร่วมการประชุมคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม โดยถือมติเสียงข้างมากในการพิจารณาเลือกกรรมการให้เป็นประธานในที่ประชุม

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดไว้ในการวินิจฉัยเรื่องใด ๆ ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้ถือเสียงข้างมากขององค์ประชุม ซึ่งองค์ประชุมในการประชุมแต่ละครั้งต้องมีเกินกึ่งหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนดในวรรคหนึ่ง โดยกรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน หากคะแนนเสียงเท่ากันในการลงมติ ให้ประธานในที่ประชุมมีอำนาจในการออกเสียงเพิ่มอีกเสียงหนึ่ง เพื่อเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดให้ต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. รับทราบความคิดเห็นจากการมอบหมายการดำเนินการด้านนโยบายและการปฏิบัติ รวมถึงรับทราบอุปสรรค ปัญหา และผลการปฏิบัติงานที่ตามนโยบายปีละครั้ง ประจำปี และแก้ไขปัญหาด่วนสำคัญ

การประชุมของคณะกรรมการ

การประชุมของคณะกรรมการ

การประชุมของคณะกรรมการ

“ถ้ามติเป็นเอกฉันท์”

“เมื่อมีมติเป็นเอกฉันท์”

“ใน

การแต่งตั้งคณะกรรมการของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายไว้ได้

การประชุมของคณะกรรมการนี้ให้ปำความในมาตรา ๑๐ บรรดาหนึ่ง บรรดาสอง และบรรดาสานมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเพื่อให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรในเรืองใด หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด โดยประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการนี้เองกันและประธานปรามอย่าเสกคิด เรือง แต่ตั้งคณะกรรมการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ แลมอบหมายหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติเรืองใดเรืองหนึ่ง เป็นการเฉพาะ รวมถึงอาจกำหนดให้รายงานผลการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในการประชุมของคณะกรรมการในเรืององค์ประชุม การถือกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม แลการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ส.

มาตรา ๑๒

"มาตรา ๑๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ส." มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนด

(๒) พิจารณาให้คำแนะนำและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อจัดทำแผนงานและโครงการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ

(๓) ประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ภาครัฐและภาคเอกชน

(๔) ประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (เพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส.)

(๕) เป็นหน่วยงานกลางของประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาและมาตรการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด

(๖) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามประมวลกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส.

(๗) ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในด้านด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๘) ออกระเบียบเพื่อให้การปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ส. หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ส." โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และองค์กรกลางในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และพิจารณาให้คำแนะนำและประสานงานกับหน่วยงานราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานของรัฐอื่นเพื่อจัดทำแผนงานและโครงการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

นอกจากนี้ ยังกำหนดหน้าที่และอำนาจในการประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และติดตาม
ประเมินผลการทำงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นหน่วยงานกลางของประเทศในการศึกษา
ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาและมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและเป็นข้อมูลทางวิชาการ ตลอดจนพัฒนา
บุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานได้ รวมถึงการประสานความร่วมมือ
กับหน่วยงานระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศด้านการป้องกัน บำบัดปราบ และแก้ไขปัญหายาเสพติด
และการจัดทำกฎหมายระดับอนุบัญญัติเพื่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดประมวลกฎหมายยาเสพติด

หน้าที่และอำนาจของเลขาธิการ ป.ป.ส.
มาตรา ๑๑๒ “มาตรา ๑๑๒ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นหัวหน้าส่วนราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ป.ป.ส. และกำหนดให้มีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ส. ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยวัตถุประสงค์ของบทบัญญัตินี้ เป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ๆ เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ

การพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบ หรือโยกย้าย หรือลงโทษทางวินัย

มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จะเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบ หรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามยาเสพติด

ในการนี้ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้โยกย้าย ให้ความดีความชอบ หรือลงโทษทางวินัย ให้มีเจตนาเพื่อส่งเสริมการให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดขึ้นเพื่อให้การประนีประนอมและการบูรณาการในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จะดำเนินการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การให้ความดีความชอบ โยกย้าย หรือลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีผลงานอันเป็นประจักษ์ หรือปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการที่จะสนับสนุนในการดำเนินการลงโทษและดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงในการนี้จำเป็นอาจกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อให้มีมาตรการคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานตามยาเสพติดให้ได้รับความปลอดภัยอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ ทั้งนี้ ต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

โดยมาตรานี้ ได้บัญญัติขึ้นเนื่องจากภาระหน้าที่ของปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามที่ได้ได้รับมอบหมายเป็นหน้าที่พิเศษอย่างหนึ่งในการปฏิบัติราชการ มีความเสี่ยงต่ออันตรายและเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งอาจทำให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบต่อหน้าที่ราชการได้ โดยหลักการสำคัญคือกำหนดให้มีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นการถืออันสำคัญของประเทศ และในทางตรงกันข้ามหากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด หรือองค์การอาชญากรรม ไม่เป็นโทษทางวินัยและการดำเนินการสืบคดีอย่างเด็ดขาด โดยต้องรีบโทษสูงกว่าการกระทำผิดของบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้รับมอบหมายหรือภารกิจด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

บทนิยาม
มาตรา ๑๕ “มาตรา ๑๕ ในลักษณะนี้ “คำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สุธรรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย “คำรับวัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า สุธรรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย “วัตถุคำรับ” หมายความว่า สิ่งปรุงงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรมซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้ “วัตถุคำรับยกรวัน” หมายความว่า วัตถุคำรับที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ได้รับยกเว้นวันจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุคำรับอื่น “ฉลาก” หมายความว่า รูป เรขยประติษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติด “ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติในลักษณะนี้ “ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการ ยย. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ ยย. “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ”

คำอธิบาย

“คำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สุธรรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

บทนิยามคำว่า คำรับยาเสพติดให้โทษ คือ สุธรรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

“คำรับวัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า สุธรรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย

บทนิยามคำว่า คำรับวัตถุออกฤทธิ์ คือ สุธรรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย

“วัตถุคำรับ” หมายความว่า สิ่งปรุงงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรมซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

บทนิยามคำว่า วัตถุคำรับ คือ สิ่งปรุงงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรมซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

“วัตถุคำรับยกเว้น” หมายความว่า วัตถุคำรับที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุคำรับนั้น

บทนิยามคำว่า วัตถุคำรับยกเว้น คือ วัตถุคำรับที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุคำรับนั้น

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประทับ หรือเครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้เพื่อโฆษณาหรือปิดบอรรูขาสภาพ

บทนิยามคำว่า ฉลาก คือ รูป รอยประทับ หรือเครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้เพื่อโฆษณาหรือปิดบอรรูขาสภาพ

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายบัญญัติในลักษณะนี้

บทนิยามคำว่า ผู้รับอนุญาต คือ ผู้ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายบัญญัติในลักษณะนี้ ซึ่งหมายถึงผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย นำผ่าน ครอบครอง ซึ่งยาเสพติดตามที่กำหนดไว้ในภาค ๑

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขานุการ ออ. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขานุการ ออ.

บทนิยามคำว่า ผู้อนุญาต คือ เลขานุการ ออ. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขานุการ ออ. ซึ่งจะทำหน้าที่ในการอนุญาตเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย นำผ่าน ครอบครอง ซึ่งยาเสพติดตามที่กำหนดไว้ในภาค ๑ ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด (มาตรา ๑๕ - มาตรา ๒๒)

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

บทนิยามคำว่า หน่วยงานของรัฐ คือ หน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

บทบัญญัติที่ไม่ใช่มุ่งต้านกับสำนักงาน ออ.

มาตรา ๑๖

"มาตรา ๑๖ บทบัญญัติในหมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์
ตามหมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์
ไม่ใช่วิธีขึ้นทะเบียนสำนักงาน ออ."

คำอธิบาย

บทบัญญัติในมาตรานี้มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
(สำนักงาน ออ.) กระทรวงสาธารณสุข ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้
โดยกำหนดไว้ ๓ กรณี ได้แก่

๑) การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ ตามที่กำหนดไว้ใน ภาค ๓
ท้ายฉบับ ๓ หมวด ๔ มาตรา ๑๖ - มาตรา ๔๖ เช่น กรณีที่สำนักงาน ออ. จะนำเข้ามอร์ฟีน (Morphine)
ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ก็ไม่ต้องขออนุญาตต่ออธิบดีการ ออ. ตามมาตรา ๑๕ (๓)

๒) การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์
ตามที่กำหนดไว้ใน ภาค ๓ ท้ายฉบับ ๓ หมวด ๕ มาตรา ๔๗ - มาตรา ๕๓

อย่างไรก็ดี สำนักงาน ออ. จะต้องดำเนินการจัดทำรายงาน การรับ การจ่าย และการเก็บ
รักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติด
ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๗

บทบัญญัติที่ให้สำนักงาน อย. ปฏิบัติเป็นการเฉพาะ

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ ในกรณีให้สำนักงาน อย. แล้ว ป่านัก สลออก ซึ่งหมาย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์และได้รับยกเว้นตามกฎหมายมาตรา ๑๖ โดยไม่ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ วิธีการ และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายอาญา ให้สำนักงาน อย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษา ซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติด ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด เสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเพื่อพิจารณาต่อไป”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ต่อเนื่องมาจากมาตรา ๑๖ ที่กำหนดให้สำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา (สำนักงาน อย.) ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายฉบับนี้กำหนด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ (มาตรา ๓๒ - มาตรา ๕๖) และการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (มาตรา ๔๗ - มาตรา ๕๓) ของสำนักงาน อย. จะต้องดำเนินการจัดทำรายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติด ให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติด เสนอให้คณะกรรมการควบคุม ยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน (ปีงบประมาณและปีวาศก) และรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขเพื่อพิจารณาต่อไป

อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกกฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียม กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๔

"มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด
ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชี
ท้ายประมวลกฎหมายนี้หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

กฎกระทรวงอื่น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุขในการออกกฎกระทรวงใน ๓ กรณี ได้แก่

- ๑) การกำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ
- ๒) การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
- ๓) การยกเว้นค่าธรรมเนียม

ทั้งนี้ ในส่วนของค่าธรรมเนียมก็เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียม จดต้องไม่เกินกว่าอัตราที่กำหนดไว้
ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายอาญา

ตัวอย่างเช่น บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดให้อธิบดี
จำหน่ายอาชญาบัตรให้โทษไว้ ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะกำหนดให้
ค่าธรรมเนียมให้อธิบดีจำหน่ายอาชญาบัตรให้โทษ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท ไม่ได้เพราะเกินกว่าที่กำหนด
ไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายอาญา แต่ถ้าหากสมมติให้ค่าธรรมเนียมให้อธิบดี
จำหน่ายอาชญาบัตรเป็นฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม เช่นนี้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงสาธารณสุขที่จะพิจารณา

การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมทั้ง ๓ กรณีดังกล่าว จะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้
ความเห็นชอบ และจะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ อช. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์การผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อช. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตสาเหตุเกิดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม

การขึ้นบัญชีผู้เชี่ยวชาญ องค์การผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสำนักงาน อช. สามารถกระทำ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือเลขาธิการ อช. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสังกัด หรือมอบให้ผู้เชี่ยวชาญ องค์การผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อช. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตสาเหตุเกิดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการและประชาชนผู้ขอรับใบอนุญาตให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็วขึ้นในกระบวนการพิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับสาเหตุเกิดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ เนื่องจากสำนักงาน อช. มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุญาตหลายผลิตภัณฑ์ เช่น อาหาร เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยา วัตถุอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น ประกอบกับในกระบวนการพิจารณาอนุญาตนั้นยังประกอบไปด้วยหลายขั้นตอน เช่น การพิจารณาขึ้นทะเบียนตำรับต้องมีการพิจารณาถึงมาตรฐานที่ ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP หรือไม่ สถานที่นั้น มีความปลอดภัยหรือไม่ หรือกรณีของเอกสารคำปรึกษา ในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนต้องมีการตรวจสอบคุณภาพความปลอดภัย ผลการทดสอบในสัตว์และมนุษย์เป็นอย่างไร ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้จะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสำนักงาน อช. เช่น จากมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อันจะเห็นได้ว่า หากสามารถมอบอำนาจให้กระทำได้ อช.สามารถลดระยะเวลาในกระบวนการพิจารณาอนุญาตได้

ค่าธรรมเนียมที่ดินเป็นของสำนักงาน ออ.

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ ค่าธรรมเนียมที่ดิน (๒๗) (๒๘) (๒๙) (๓๐) และ (๓๑) เป็นอัตราค่าธรรมเนียมทำนุบำรุงและรักษาที่ดิน ให้เป็นของสำนักงาน ออ. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานที่ดิน โกงและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย มาตรา ๒๑ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุข”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ค่าธรรมเนียมที่ดิน (๒๗) (๒๘) (๒๙) (๓๐) และ (๓๑) ซึ่งเป็นอัตราค่าธรรมเนียมทำนุบำรุงและรักษาที่ดินเป็นของสำนักงาน ออ. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานที่ดิน โกงและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานของบุคคลผู้ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๒๑ โดยอัตราค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุข

การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินที่ตกเป็นของสำนักงาน อบ.

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑- การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา ๒๐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้กำหนดให้ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ที่ได้มีการจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ในสังกัด ผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ ทนายความของรัฐ หรือองค์การเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๒๑ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง เพื่อเป็นการควบคุมและกำกับการใช้สายเงินให้มีความถูกต้องรัดกุม

อำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๒๒

"มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษายาเสพติดให้โทษ

(๒) กำหนดจำนวนและจำนวนเพิ่มเติมซึ่งยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ในการทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ผู้นุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้

(๔) ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความของคำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้บริโภคระวังตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๕) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นสถานที่ตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่นำเข้าสู่ออก หรือจำหน่าย

(๖) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจในการออกประกาศกำหนดการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอแนะดังนี้

๑. กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษายาเสพติดให้โทษ

เช่น การออกประกาศเพื่อกำหนดให้ยาเสพติดให้โทษที่เป็นยา จะต้องมีความมาตรฐานและมีวิธีการเก็บรักษาอย่างไร เป็นต้น ปัจจุบันเป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๒. กำหนดจำนวนและจำนวนเพิ่มเติมซึ่งยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ในการทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี

กรณีนี้จะเป็นการออกประกาศเพื่อกำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ในการภายในประเทศภายในระยะเวลาหนึ่งปี ตัวอย่างเช่น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่จะต้องใช้ในการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้จะมีผลสอดคล้องกับที่ประเทศไทยจะเป็นภาคีสมาชิกภายใต้

อนุสัญญาเชื่อว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ จะต้องประมาณการปริมาณการใช้ยาเสพติดให้โทษ และรายงานไปยังองค์การสหประชาชาติ (United Nation : UN) ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยสำนักงาน อย.

ปัจจุบันเป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ ที่จะต้องใช้ในการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๕

๓. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่มีผู้อนุญาต จะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้

เช่น การจำหน่ายเอร์พิน ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ให้กับสถานพยาบาลต่าง ๆ ที่ทั่วประเทศ ทั้งสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน คลินิกโรงพยาบาลเอกชน หรือสถานพยาบาลของรัฐขนาดใหญ่ เช่น มหาวิทยาลัย จะมีเกณฑ์ในการพิจารณาภายใต้ข้อจำกัดที่เหมือนกัน เป็นต้น

๔. ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษที่ต้องมีค่าเดือนหรือข้อความระวาง และข้อความ ของคำเดือนหรือข้อความระวางเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้บริโภคระวังตามความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศเพื่อกำหนดว่าในการใช้ยาเสพติดให้โทษต้องมีมาตรฐานการใช้อย่างไร ต้องมีคำเตือนหรือข้อความระวังระบุไว้บนฉลาก หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเอกสารกำกับยา ทั้งนี้ ก็จะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคหรือผู้ป่วย ซึ่งแพทย์ เภสัชกร หรือ บุคลากรทางการแพทย์จะต้องให้คำแนะนำ หรือแจ้งถึงข้อระมัดระวังในการการใช้

๕. กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นส่วนตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศ เพื่อกำหนดตามตรวจสอบยาเสพติดให้โทษ เพื่อกำหนดสถานที่ในการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านยาเสพติด ให้โทษ ตัวอย่างเช่น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดตรวจสอบยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ ที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน พ.ศ. ๒๕๖๕

ทั้งนี้ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๒๒ นี้ จะต้องประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาจึงจะมีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

เป็นที่ยอมรับของสังคม มีประสิทธิภาพ และ เป็นที่ยอมรับของสังคม

"อย่าเป็นเหมือนยาเสพติด" "อย่าให้โทษเหมือนยาเสพติด"

"ไม่"

**อำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด**

มาตรา ๒๓๓

“มาตรา ๒๓๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ที่อยู่ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

(๒) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ จำนวนประกอบ คุณสมบัติ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษาวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

(๓) กำหนดเงื่อนไขเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

(๔) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือปรักถ่วง

(๕) ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ซึ่งอนุญาตให้ใช้เพื่อส่งออกหรือส่งออกไป

(๖) ระบุวัตถุตำรับให้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นและเลิกถอนวัตถุตำรับยกเว้น

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

(๘) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อความระวัง แลข้อความของคำเตือนหรือข้อความระวังเป็นคำอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๙) กำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น มีไว้ในครอบครองได้ตามมาตรา ๓๓๒

(๑๐) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๓๒ (๕)

(๑๑) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ประเทศหนึ่งประเทศใดห้ามนำเข้าตาม

มาตรา ๓๓๔

(๑๒) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้า

ส่งออก หรือผ่าน

(๑๓) กำหนดการอื่นเกือประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นอำนาจทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งนอกจากมาตรานี้แล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะมีอำนาจตามบทบัญญัติเฉพาะรายมาตราด้วย รวมถึงกำหนดบทบาทของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดในการเสนอแนะการออกประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ เนื่องจากเป็นคณะกรรมการวิชาการ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็น

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจในการออกประกาศกำหนดการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ตามคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอแนะ ดังนี้

๑. ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

๒. กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่น ของวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษาวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

โดยในปัจจุบัน เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดมาตรฐานว่าด้วย ปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่น ของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษา พ.ศ. ๒๕๖๖

๓. เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

๔. ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน

โดยในปัจจุบัน เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ที่ห้ามนำเข้า พ.ศ. ๒๕๖๕

๕. ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ซึ่งอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกหรือส่งออกได้

โดยในปัจจุบัน เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒ ซึ่งอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกหรือส่งออกได้ พ.ศ. ๒๕๖๖

๖. ระบุวัตถุตำรับให้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นและเพิกถอนวัตถุตำรับยกเว้น

๗. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้อนุญาตจะ อนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

๘. ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่สื่อมีค่าเตือนหรือข้อควรระวัง และชื่อครามของ คำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้บริโภคตระหนักถึงความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศ เพื่อกำหนดว่าวัตถุออกฤทธิ์ชนิดหรือประเภทใดต้องมีค่าเตือนหรือข้อควรระวังระบุไว้บนฉลาก หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในเอกสารกำกับยา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคหรือผู้ป่วย

๙. กำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพ ทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพ พยาบาลแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น มีไว้ในครอบครองได้ตามมาตรา ๓๖

๑๐. ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๓ (๔)

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศ เพื่อกำหนดหน่วยงานของรัฐที่จะมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือ ประเภท ๔ โดยพิจารณาจากภารกิจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว เช่น องค์การมหาชน หรือ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

๑๑. ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ประเทศหนึ่งประเทศใดห้ามนำเข้าตามมาตรา ๔๔

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศ เพื่อกำหนดวัตถุออกฤทธิ์ชนิดหรือประเภทใดที่ห้ามนำเข้า ตามที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาธิการ สภประชาชาติระบุห้ามนำเข้าไปยังประเทศใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔

๑๒. กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้าสู่ ออก หรือนำผ่าน

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกประกาศเพื่อกำหนดด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อกำหนดสถานที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์ ตัวอย่างเช่น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน พ.ศ. ๒๕๖๕

๑๓. กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

กรณีนี้เป็นการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด อาจกำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

ทั้งนี้ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๒๒ นี้ จะมีผลประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงจะมีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕

อำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับสารระเหย โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับสารระเหย ดังต่อไปนี้

- (๑) ระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย
- (๒) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหยตาม (๑)
- (๓) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจในการออกประกาศกำหนดการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสารระเหย ตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอแนะ ดังนี้

๑. ระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย

กรณีนี้เป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในการประกาศกำหนดรายชื่อสารระเหย

๒. เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหยตาม (๑)

๓. กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

กรณีนี้เป็นบทที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด อาจกำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

ประกาศตามมาตรานี้ เป็นการให้อำนาจรวมกันของรัฐมนตรีทั้งสองกระทรวง เนื่องจากสารระเหยส่วนมากใช้ในอุตสาหกรรม ส่วนการป้อนก๊าซเข้าสู่ตัวสารระเหย กระทรวงสาธารณสุขจะเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งต้องลงนามร่วมกับในประกาศฉบับดังกล่าวจึงจะมีผลบังคับตามกฎหมาย โดยประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามความในมาตรา ๒๔ นี้ จะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๔

คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการ ป.ป.ส. นายแพทย์สุภา นายปลัดการแพทย์แผนไทย และนายกสมาคมวิชาชีพกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสิบคน จากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อาชญาแพทย์ เกษีศาตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่าสามคน

ให้เลขาธิการ อย. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการ อย. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน อย. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด โดยมีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ และมีหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวน ๑๐ คน จากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อาชญาแพทย์ เกษีศาตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ในจำนวนนี้ ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยมีเลขาธิการ อย. เป็นกรรมการและเลขานุการ หรือมอบให้เลขาธิการ อย. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน อย. จำนวนไม่เกิน ๒ คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

โดยในวาระแรกให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง โดยมีเลขาธิการ อย. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรการการควบคุมยาเสพติด

(๒) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี ในการระบุชื่อหรือประเภทยาเสพติด รวมถึงการเพิกถอนหรือการเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติด

(๓) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้อนุญาตแล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติการตามลักษณะนี้

(๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้อนุญาตตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๕

(๕) ให้ความเห็นต่อกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายในการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๖๐

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ไว้ ๖ เรื่อง ในการควบคุมและกำกับการดูแลการใช้ยาเสพติดของประเทศ เพื่อให้การใช้มีความเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดอันตรายระบบการควบคุมเรื่องมีการนำไปใช้ในทางผิด และสอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ด้านยาเสพติดที่ประเทศไทยเป็นภาคี ดังนี้

(๑) กำหนดมาตรการการควบคุมยาเสพติด

(๒) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี ในการระบุชื่อหรือประเภทยาเสพติด รวมถึงการเพิกถอนหรือการเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติด

(๓) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้อนุญาตแล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติการตามลักษณะนี้

(๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้อนุญาตตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๕

(๕) ให้ความเห็นต่อกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายในการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๖๐

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติที่ใช้กับคณะกรรมการ ป.ป.ส. มาใช้กับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ ให้ใช้ความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด โดยกำหนดให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในส่วนของการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๗ การใช้ในอำนาจตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๘ และการคำนวณการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในอำนาจตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๑ และการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม

ตัวอย่างเช่น

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี (มาตรา ๒๗ ประกอบ มาตรา ๗)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (มาตรา ๒๗ ประกอบ มาตรา ๘ (๕))

การประชุมของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งระเบียบองค์ประชุม (มาตรา ๒๗ ประกอบ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)

การแต่งตั้งคณะกรรมการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมายก็ได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องแต่งตั้งคณะกรรมการยาเสพติดให้โทษ คณะกรรมการวัตถุออกฤทธิ์ และคณะกรรมการสาธารณสุข

การประชุมของคณะกรรมการให้นำความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจในการแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มอบหมายก็ได้ ทั้งนี้ มาตรา ๒๘ วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด อย่างน้อยจะต้องแต่งตั้ง คณะกรรมการอย่างน้อย จำนวน ๓ คณะ ได้แก่

- ๑) คณะกรรมการยาเสพติดให้โทษ
- ๒) คณะกรรมการวัตถุออกฤทธิ์
- ๓) คณะกรรมการสาธารณสุข

ทั้งนี้ ในการประชุมของคณะกรรมการ กำหนดให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการประชุม ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับคณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น การประชุมของคณะกรรมการต้องมีการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธาน กรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน ไม่ที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ ตกลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษ
มาตรา ๒๑ "มาตรา ๒๑ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ (๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin) (๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟิน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคลีน (Codeine) หรืออินยา (Medicinal Opium) (๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด (๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น กรดอะซิติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) (๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีใส่เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชต้น การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) และ (๕) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ บ.ป.ส. ประกาศกำหนด เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า "อินยา (Medicinal Opium)" หมายความว่า อินทิลที่ผ่านการรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา"

คำอธิบาย

เจ้าพนักงานมาตรานี้ กำหนดแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษออกเป็น ๕ ประเภท เพื่อกำหนดมาตรการและระดับการควบคุมที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

ประเภท ๑ : ยาเสพติดให้โทษร้ายแรง

ประเภท ๒ : ยาเสพติดให้โทษทั่วไป

ประเภท ๓ : ยาเสพติดให้โทษที่เป็นตำรับยา

ประเภท ๔ : สารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติดให้โทษ

ประเภท ๕ : ยาเสพติดให้โทษอื่น

ยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ คือ ยาเสพติดให้โทษร้ายแรง ไม่มีการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน ยาบ้า โคเคน ยาไอซ์ ยาเสพติด หรือ LSD เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ คือ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป ยาเสพติดประเภทนี้มีการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ แต่มีอันตรายหากนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ จึงต้องเฝ้าระวังการดูแลของแพทย์เฉพาะในกรณีที่สำคัญ เช่น มอร์ฟิน เมทาโดน โคเดอีน โคเคน เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ คือ ยาเสพติดให้โทษที่เป็นตำรับยา ที่มีส่วนผสมของยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ รวมอยู่ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด เช่น ยาแก้ไอที่มีส่วนผสมของโคเดอีน ทั้งนี้ เป็นไปตามที่

กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕

ยาเสพติดให้โทษประเภท ๔ คือ สารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ยาเสพติดชนิดนี้เป็นสารเคมีหรือสารตั้งต้นที่ใช้ผลิตยาเสพติด เช่น ยาเสพติด แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อะซิไคลลอร์ไรต์ (acetyl chloride) ซาฟรอล (safrole) เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นไปตามที่ กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ คือ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชฝิ่น เกล็ดสีขาว ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติด ให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ ได้กำหนดสิ่งที่จะเป็นยาเสพติด ให้โทษประเภท ๕ และเงื่อนไขไว้ ดังนี้

๑) พืชฝิ่น พืช ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Papaver somniferum* L. และ *Papaver bracteatum* Winkl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น

๒) เกล็ดสีขาวหรือเกล็ดสีขาว ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Psilocybe cubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร psilocybin หรือ psilocin

๓) สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* ยกเว้น สารสกัดดังต่อไปนี้

(ก) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๖ โดยมีน้ำหนัก เฉพาะที่ได้ รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ

(ข) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ

ประกาศกำหนดชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. ส่วนประกาศกำหนดชื่อยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

การแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๓๐

"มาตรา ๓๐ วัตถุออกฤทธิ์แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(๒) ประเภท ๒ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(๓) ประเภท ๓ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด

(๔) ประเภท ๔ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดน้อยกว่าประเภท ๓

ทั้งนี้ การระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ว่า วัตถุออกฤทธิ์ชนิดใดอยู่ในประเภทใด และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประเภทที่สาม"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ออกเป็น ๔ ประเภท เพื่อกำหนดมาตรการและระดับการควบคุมให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ โดยแยกตามการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด ดังนี้

วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๑ คือ วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่มีการนำไปใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง เช่น โศยุทรมิน ซิเอนี ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ คือ วัตถุออกฤทธิ์ที่มีการนำไปใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง เช่น คีตาดีน อีทพรากโซแลม โนเมตาซีแอม ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๓ คือ วัตถุออกฤทธิ์ที่มีการนำไปใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด เช่น อะโมบาร์บิทัล ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕

วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๔ คือ วัตถุออกฤทธิ์ที่มีการนำไปใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดน้อยกว่าประเภท ๓ เช่น โคเดอซีแอม โคลนาซีแอม ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๔ พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๑ จะมีการควบคุมเข้มงวดมากที่สุด และไล่เรียงลำดับการควบคุมลดหลั่นไปตามลำดับ โดยวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๔ จะมีการควบคุมเข้มงวดน้อยที่สุด

การควบคุมในกรณีที่มีวัดคู่คำรับหรือวัดคู่ออกฤทธิ์ต่างประเภทกันผสมอยู่

มาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีวัดคู่คำรับมีวัดคู่ออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งหรือประเภทใดปะปนผสมอยู่ ให้ถือว่าเป็นวัดคู่ออกฤทธิ์ในประเภทนั้นด้วย

ในกรณีที่มีวัดคู่คำรับมีวัดคู่ออกฤทธิ์อื่นปะปนอยู่ในประเภทที่รับกันผสมอยู่ ให้ถือว่าเป็นวัดคู่ออกฤทธิ์ในประเภทที่มีการควบคุมเข้มงวดกว่าในประเภทที่ผสมอยู่นั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้วัดคู่คำรับ หรือสิ่งปลูกสร้าง จะมีรูปลักษณะใด ที่มีวัดคู่ออกฤทธิ์รวมอยู่จะต้องมีการควบคุมเข้มงวดกับวัดคู่ออกฤทธิ์ในประเภทนั้น และกำหนดให้วัดคู่คำรับหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีวัดคู่ออกฤทธิ์ต่างประเภทกันผสมอยู่ เช่น มีวัดคู่ออกฤทธิ์ประเภท ๒ และประเภท ๕ ผสมอยู่ด้วยกัน ก็ให้ถือว่าเป็นวัดคู่ออกฤทธิ์ประเภท ๒ เนื่องจากวัดคู่ออกฤทธิ์ประเภท ๒ มีการควบคุมเข้มงวดกว่าวัดคู่ออกฤทธิ์ประเภท ๕

การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพ ที่ไม่ต้องขออนุญาต

มาตรา ๓๒๙

“มาตรา ๓๒๙ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพและกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบ
วิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบการแพทย์ หรือ
สาธารณสุขอื่น หรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐหรือสภากาชาดไทย ไม่ต้องขออนุญาต ทั้งนี้
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดจะประกาศกำหนด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดข้อยกเว้นสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพ หน่วยงานของรัฐ
หรือสภากาชาดไทย ที่ไม่ต้องขออนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ
และวัตถุออกฤทธิ์ตามประมวลกฎหมายฉบับนี้ หากดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดจะประกาศกำหนด

การมีไว้ในครอบครองยาลงยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต

มาตรา ๓๓

"มาตรา ๓๓ การมีไว้ในครอบครองยาลงยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ในการฉีดยาต่อไปนี้ไม่ต้องขออนุญาต

(๑) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณเท่าที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ตามคำสั่งของผู้อำนวยการวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์อื่นหนึ่งสำหรับใช้ในการบำบัดป้องกันโรคสำหรับสัตว์ ที่ให้การรักษาอื่น

(๒) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองในปริมาณเท่าที่จำเป็นต่อใช้ในการปฐมพยาบาล หรือในการฉีดยาเสพติดถูกฉีดยา ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับกรรมสิทธิ์จากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ทั้งนี้ ผู้ที่ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวจะต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

(๓) การมีไว้ในครอบครองยาลงยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สำหรับกิจการของผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือนำผ่านยาลงยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภทนั้น ๆ

(๔) การมีไว้ในครอบครองหรือจัดประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือสภากาชาดไทย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(๕) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดไม่มีการมีไว้ในครอบครองยาลงยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ในการฉีดยาต่อไปนี้ไม่ต้องขออนุญาต

๑) กรณีการครอบครองยาลงยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ของผู้ป่วยสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ตามคำสั่งของแพทย์หรือทันตแพทย์ที่ให้การรักษา หรือการครอบครองยาลงยาเสพติดตามคำสั่งของสัตวแพทย์ที่ใช้ในการรักษาสัตว์ ทั้งนี้ ปริมาณเท่าที่จำเป็นที่ผู้ป่วยครอบครอง จะเป็นปริมาณที่แพทย์สั่งจ่าย เช่น กรณีของเมอร์พิน แพทย์จะเป็นผู้วินิจฉัยและจ่ายยาในปริมาณสำหรับหนึ่งเดือน สองเดือน หรือตามภาวะของผู้ป่วยนั้น ๆ

๒) กรณีการครอบครองยาลงยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ประจำอยู่บนยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ (เฉพาะที่จดทะเบียนออกราชอาณาจักร) เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาล หรือในการฉีดยาเสพติดถูกฉีดยา ทั้งนี้ สำหรับปริมาณยาลงยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เท่าที่จำเป็น จะเป็นปริมาณที่ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง

สาธารณชนระหว่างประเทศย่อมมิไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งพิจารณาจากอนุสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสากลกำหนดไว้ เช่น กฎระเบียบการจับสัตว์น้ำซึ่งมีการกำหนดว่าบนยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง สาธารณชนระหว่างประเทศนั้นจะต้องมีกัปตัน และต้องมีปริมาณเท่าใด เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ควบคุมยานพาหนะมิใช่ใช้ในการขนส่งสาธารณชนระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร จะต้องให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยานพาหนะนั้นได้โทษหรือวิบัติออกฤทธิ์อันตรายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

๓) กรณีการครอบครองยานพาหนะสำหรับกิจการของผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีภาระขนส่งสาธารณะหรือวิบัติออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔

๔) กรณีการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวิบัติออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือสภากาชาดไทย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

โดยในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง อนุญาตให้นำยานอื่นของรัฐตามมาตรา ๓๓ (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อกำหนดหน่วยงานของรัฐดังกล่าว

๕) กรณีการครอบครองยานพาหนะให้โทษประเภท ๕ ของผู้ประสงค์มีอำนาจใดเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นผู้เฝ้าการรักษา

การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๓๔

"มาตรา ๓๔ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม

การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ได้

ส่วนกรณีเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดก่อนจึงจะดำเนินการได้ กล่าวคือ ต้องมีการเสนอไปยังคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดก่อนแล้วจึงเสนอต่อไปยังรัฐมนตรี

**การอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย
หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์โดยผู้อนุญาต**

มาตรา ๓๕

มาตรา ๓๕ ผู้อนุญาตมีอำนาจอนุญาต ดังต่อไปนี้

(๓) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ

ในประเภท ๒

(๑) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

(๒) ให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือ
ประเภท ๔ ในปริมาณเล็กน้อยที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์

(๔) ให้ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

(๕) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำพานำเข้าวัตถุออกฤทธิ์

ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาต ให้ผู้ใด
ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์
การรักษาผู้ป่วย การศึกษาวิจัยหรือประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาต ควบคุมพิธีของผู้อนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต
การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองผู้ใดประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ
แล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยแสดงเหตุที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนด
และผู้อนุญาตหรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดแล้วแต่กรณี เห็นสมควร
ให้ต่ออายุใบอนุญาตได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดอำนาจอนุญาตของผู้อนุญาต ซึ่งก็คือเลขาธิการ ออ. หรือ
ผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

๑) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

๒) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

๓) ให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือ
ประเภท ๔ ในปริมาณเล็กน้อยที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์

๔) ให้ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

๕) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำพานำเข้าวัตถุออกฤทธิ์

ตลอดทั้งมีอำนาจอนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด กรณีให้ผู้ใด
ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การศึกษา
วิจัย การศึกษาวิจัยหรือประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อีกทั้ง กำหนดให้ผู้รับอนุญาตซึ่งประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้อื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยแสดงเหตุที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดของผู้อนุญาตหรือผู้อนุญาตโดยความเป็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาสูบแล้วแต่กรณี เป็นสมควรให้ต่ออายุใบอนุญาตได้

การขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราว

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ของผู้รับอนุญาต นำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๕ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราก่อนแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตในครั้งใดครั้งใดได้รับ ใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งให้นำเข้า หรือส่งออกอีกด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออก ใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดเกี่ยวกับใบอนุญาตเฉพาะคราว โดยไม่การนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด นอกจากจะต้องมีใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตราก่อนแล้ว การนำเข้าหรือส่งออกในครั้งใดครั้งใดมี “ใบอนุญาตเฉพาะคราว” จากผู้อนุญาตทุกครั้งให้นำเข้าหรือส่งออก ซึ่งการขออนุญาตและการออกใบอนุญาต เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวง

หน้าที่ของผู้รับอนุญาตในการจัดเก็บรักษา การทำบัญชีและการรายงาน

มาตรา ๓๗

“มาตรา ๓๗ ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และผู้รับอนุญาตเฉพาะสารนำเข้า หรือส่งออกจากมาตรา ๓๖ ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณา ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามที่ได้ รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จำหน่าย ส่งออก จำหน่าย ใ้ใช้การ และเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติราชการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การขออนุญาตโฆษณา ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามวรรคหนึ่ง ของผู้รับอนุญาต การจัดทำบัญชี และเงื่อนไขหรือการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เขียนไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้รับอนุญาตซึ่งรับยาเสพติดให้โทษหรือ วัตถุออกฤทธิ์ โดยกำหนดให้ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น การจัดเก็บรักษา ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ การโฆษณา ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ การจัดทำบัญชีรับจ่ายยาเสพติด ให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ การเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามที่ได้ รับอนุญาต บทบัญญัตินี้มี คำกำหนดให้ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความคุ้มครองลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๔ ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕ และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๒ ให้คุ้มครองลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต ซึ่งได้กระทำไป ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต

“ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ากรกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้กระทำไป ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้ใบอนุญาตของผู้รับอนุญาตหลัก ผู้นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือปล่อย ซึ่งเขาผูกติดให้โทษหรือวิฤตออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕ และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๒ ให้คุ้มครองลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต ในกรณีที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามที่ได้รับอนุญาต โดยมีการกำหนดขึ้นพื้นฐานว่า การกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาต ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจะปฏิเสธการกระทำดังกล่าวย่อมมีภาระการพิสูจน์อันยังกรณีดังกล่าว เนื่องจากบทสันนิษฐานนับเป็นคุ้มครองลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต

**การอนุญาตให้ผู้ป่วยข้ามเส้นทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร**

มาตรา ๓๙

“มาตรา ๓๙ ผู้อนุญาตออกอนุญาตให้ผู้ป่วยซึ่งเป็นทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษ
ซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมใบอนุญาตด้วย โดยมีใบสั่ง
ยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพ
การแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วย
วิชาชีพการแพทย์แผนไทยซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไป
นอกราชอาณาจักรในเกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวภายในสามสิบวัน โดยมีใบสั่งยาหรือ
หนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพ
การแพทย์แผนไทยขึ้นหนึ่ง ไม่ต้องขออนุญาต กรณีการนำติดตัวเพื่อใช้รักษาโรค เกินกว่าสามสิบวันต้องได้รับ
ใบอนุญาต ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร
ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นความผิดฐานนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ตามประมวลกฎหมายนี้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนด เกี่ยวกับการครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อใช้ในการ
รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองจากผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องที่นำติดตัวเข้ามาในหรือ
ออกไปนอกราชอาณาจักร โดยกำหนดให้ผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้รักษา
โรคเฉพาะตัวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมใบอนุญาตด้วย ต้องมีใบสั่งยาหรือหนังสือ
รับรองจากผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

ส่วนการนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาหรือออกไป
นอกราชอาณาจักรเพื่อใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองจากผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
ไม่เกินสามสิบวัน ไม่ต้องขออนุญาต แต่หากเกินกว่าสามสิบวัน ต้องขออนุญาต

หน้าที่ผู้รับอนุญาตในการจัดให้มีเอกสารประกอบประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการ มาตรา ๔๐ “มาตรา ๔๐ ให้ผู้รับอนุญาตผลิต น้ำดื่ม สดออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งมาผลิตให้บริโภคในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือผู้รับอนุญาตผลิต น้ำดื่ม สดออก หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ ต้องจัดให้มีเอกสารประกอบประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เอกสารได้ปฏิบัติตามหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง”
--

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตผลิต น้ำดื่ม สดออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งมาผลิตให้บริโภคในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือผู้รับอนุญาตผลิต น้ำดื่ม สดออก หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ ในการที่จะต้องจัดให้มีเอกสารประกอบกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เอกสารได้ปฏิบัติตามหน้าที่

เอกสารที่เข้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมกิจการตามมาตรา ๔๐ คือ บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมจากสภาเภสัชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๗ ดังนั้น บุคคลที่แม้จะมีความรู้ทางด้านยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ แต่หากมิใช่เภสัชกรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ก็ไม่ถือว่าเป็นเภสัชกรตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ หากผู้รับอนุญาตผลิตน้ำดื่มซึ่งขาดคุณสมบัติก็อาจต้องรับโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา

ในการนำผ่านสิ่งวัตถุออกฤทธิ์ ที่อันเปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่น

มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ ในการนำผ่านสิ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท ห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีไว้ระบุไว้ในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาหรือกับวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกใบอนุญาตนั้น และเลขานุการ ออ. ให้ความเห็นชอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม่อาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้รับอนุญาตส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ นับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการในอันที่ระบุดังกล่าว ในเวลาที่กำหนดให้วัตถุออกฤทธิ์นั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ในความระบอบกฏกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์เปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีไว้ระบุไว้ในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาหรือกับวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออก และเลขานุการ ออ. ให้ความเห็นชอบ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายสำหรับรอง หากส่งไปยังจุดหมายที่กำหนดไม่ได้ ให้ส่งคืนประเทศที่ส่งออกภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์เข้ามาในราชอาณาจักร หากไม่แจ้งเสร็จภายในกำหนดดังกล่าว ให้วัตถุออกฤทธิ์นั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือใช้ประโยชน์นอกไปตามระเบียบกฏกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

การปรับปรุงหรือแปรรูปวัตถุดิบที่นำผ่านต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ อบ.
มาตรา ๔๒ “มาตรา ๔๒ ในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุดิบในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ การปรับปรุงหรือแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนแปลงหินเพื่อเป็นแร่หรือวัตถุดิบ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ อบ.”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้ในระหว่างการนำผ่าน การปรับปรุงหรือแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนแปลงหินเพื่อเป็นแร่หรือวัตถุดิบ ต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ อบ.

การเปลี่ยนแปลงจุดหมายปลายทางการนำเข้าวัตถุดิบ

มาตรา ๔๗

“มาตรา ๔๗ ในการนำเข้าซึ่งวัตถุดิบซึ่งทุกประเภท การส่งวัตถุดิบซึ่งมีค่าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะการนำเข้าสามารถกระทำได้ในกรณีที่ไม่เหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออ.”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับการนำเข้า การส่งวัตถุดิบซึ่งมีการนำเข้าไปยังสถานที่อื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเฉพาะการนำเข้า การนำเข้าได้แก่การนำเข้า โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออ.

การประกาศกำหนดให้นำเข้าวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการนำเข้าวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาธิการสหประชาชาติและรัฐบาลนำเข้าไปยังประเทศใด ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดการให้นำเข้าประเทศนั้น

ห้ามผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ได้รับอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ อย.

การขอรับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวและการออกใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราว ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับการนำเข้าวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดตามที่ต่างประเทศแจ้งผ่านเลขาธิการสหประชาชาติและรัฐบาลนำเข้าไปยังประเทศใด ประกาศกำหนดการนำเข้า และห้ามส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ประกาศห้ามนำเข้า เว้นแต่ได้รับอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ อย. การขอรับและออกใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การดำเนินการกรณีผู้รับอนุญาตเลิกกิจการ ไม่ต่ออายุ ไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุ หรือตาย

4/20/97, Wed

มาตรา ๕๕ ในการนี้ที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการ ไม่ขอต่ออายุใบอนุญาต ไม่ได้รับอนุญาต ให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือขาย ให้ผู้รับอนุญาต ทางการเมือง ผู้จัดการมหรสพของโต๊ะ หรือผู้ครอบครองมหรสพผิด ให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของดีตาม แล้วแต่กรณี ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ผู้อนุญาตหรือผู้อนุญาตโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมมหรสพให้ระบอบการที่ราษฎรจะตามกฎหมาย แล้วแต่กรณี มีฉบับ ให้โทษผิดผิด ให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ให้เหลืออยู่ทุกเป็นของกรมการบรรดาราชฐาน และให้กรมการบรรดาราชฐานหรือ ผู้ที่กรมการบรรดาราชฐานฉบับนายที่ตามหรือไปไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขกำหนด"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นกฎกำหนดเกี่ยวกับผู้ซื้อทรัพย์สินโอนมูลค่ากิจการ ไม่ขอพออายุ โบนัสมูลค่า ไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต และตาม โสให้ผู้เกี่ยวข้องของงานและกรณีปฏิบัติกิจการ ตามข้อกำหนดที่ผู้อนุญาตหรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศในราชกิจจานุเบกษาหากไม่ดำเนินการตามข้อกำหนดดังกล่าว ให้ยาเสพติดให้โทษ(หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่เสพติด)อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงสาธารณสุข และให้กรมการสาธารณสุขหรือผู้ชี้แนะกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายตำรวจหรือตำรวจไปใช้ประโยชน์ตามระเบียบวิธีควบคุมคดีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด หากกรณีพิจารณาพบสิ่งเจตนาของอนุญาตให้เป็นเรื่องการขอให้ดำเนินการตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผู้รับอนุญาตได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา
มาตรา ๔๖ “มาตรา ๔๖ ผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดสิทธิยกเว้นการไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา
ของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ เมื่อได้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือ
วัตถุออกฤทธิ์แล้วดำเนินการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้วไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยาอีก

บทลงโทษทางปกครองแก่ผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๔๗

“มาตรา ๔๗ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ผู้อนุญาต หรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แล้วแต่กรณี จากล่วงลึกเงื่อนไข ซึ่งหักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดบทลงโทษทางปกครองกรณีผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหมวด ๕ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ โฆษณานักขุดแร่แล้วแต่กรณี มีอำนาจจากอรรถกถารัฐธรรมนูญ ซึ่งหักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามสมควรแก่กรณี คือประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดผู้อนุญาตไว้หลายกรณีแตกต่างกัน เช่น กรณีมาตรา ๓๕ วรรคสอง กำหนดให้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจให้ขุดแร่ บำรุงรักษา หรือส่งออกยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การศึกษาวิจัย การศึกษาวิจัย หรือประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น ในกรณีผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจพิจารณาโทษทางปกครองตามมาตรา

ในระหว่างสิ่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ในระหว่างถูกสิ่งพักใช้ใบอนุญาตอีก	
อีกไม่ได้	มาตรา ๔๘ “มาตรา ๔๘ ผู้ถูกสิ่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ในระหว่างถูกสิ่งพักใช้ใบอนุญาต ผู้ถูกพักถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามหมวดนี้อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นสามปีนับแต่วันที่ถูกพักถอนใบอนุญาต ในกรณีที่มีบุคคลถูกพักถอนใบอนุญาต ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรรมการผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วยโดยอัตโนมัติ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับผู้รับอนุญาตที่ถูกสิ่งพักใช้ใบอนุญาต ไม่สามารถขอใบอนุญาตใด ๆ ระหว่างถูกสิ่งพักใช้ใบอนุญาต แม้ในกรณีที่ถูกพักถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นสามปี นับแต่วันที่ถูกพักถอน สำหรับกรณีมีบุคคลถูกพักถอนใบอนุญาต กรรมการผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล จะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ไม่ได้อีก จนกว่าจะพ้นสามปีนับแต่วันที่ถูกพักถอน

การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๔๗

“มาตรา ๔๗ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๕ (๒) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๕ (๕) จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวบรรจุผสมอยู่ ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นก่อนผู้อนุญาตก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้วจึงจะผลิต หรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นได้

การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การแจ้งรายการในการขึ้นคำขอ และการขอแก้ไขรายการที่ได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ที่ขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การขออนุญาตและการอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับผู้ขออนุญาตผลิตหรือนำเข้า ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ต้องนำตำรับยานี้มาขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การขอขึ้นทะเบียนตำรับยา และการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาฯ ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กล่าวคือ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๕ (๒) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๕ (๕) จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวบรรจุผสมอยู่ ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นก่อนผู้อนุญาตก่อน

การไม่รับขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๕๐

“มาตรา ๕๐ ผู้อนุญาตโดยคำแนบมาของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด อาจไม่รับขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ ในการมีผลต่อไปนี้

(๑) การขอขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตาม มาตรา ๔๙

(๒) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือในสรรพคุณหรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้

(๓) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทางฉ้อฉล ไม่สุภาพ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง

(๔) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งยกเลิกตามมาตรา ๕๒

(๕) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อันตรายตามมาตรา ๕๒”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับกรณีผู้อนุญาตอาจไม่รับขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ได้ ๕ กรณี คือ

๑) การขอขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตาม มาตรา ๔๙

๒) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือในสรรพคุณหรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้

๓) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทางฉ้อฉล ไม่สุภาพ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง

๔) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งยกเลิกตามมาตรา ๕๒

๕) คำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อันตรายตามมาตรา ๕๒

การเพิกถอนสิทธิถอนทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนคำรับวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๕๒

“มาตรา ๕๒ เมื่อคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ โคกที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยกับผู้บริโภค หรือมีเหตุผลอื่นไม่สมควรให้อนุญาตให้ต่อไป ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แลงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ นั้นได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นกรกำหนดอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการสั่งเพิกถอนทะเบียนคำรับยา โดยการขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนคำรับยา แล้ว แต่ปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนคำรับยาไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยกับผู้บริโภค หรือมีเหตุผลอื่นไม่สมควรให้อนุญาตต่อไปได้ ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แลงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สั่งเพิกถอนทะเบียนคำรับยา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

มาตรา ๕๖

“มาตรา ๕๖ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ ปลอม

ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสิ่งดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

(๑) สิ่งที่ทำเทียมยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อแสดงว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแท้หรือวัตถุออกฤทธิ์แท้

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อื่นหรือแสดงวัน เดือน ปี ที่ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สิ้นอายุแล้วว่ายังไม่สิ้นอายุ

(๓) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ชื่อของสถานที่ผลิตซึ่งมิใช่ความจริง

(๔) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน ถึงขนาดสารออกฤทธิ์จากหรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ค่าสูงหรือสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๕๑ (๑) หรือมาตรา ๕๓ (๑) หรือตามที่กำหนดไว้ในคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนคำรับ หรือที่ผู้อนุญาตได้อนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกไว้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดความผิดของบุคคลที่ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ปลอม โดยยาเสพติดที่จะเข้าเงื่อนไขเป็นความผิดฐานปลอมนี้ จะเป็นยาเสพติดที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ได้แก่ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ และวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕

ทั้งนี้ กรณีใดซึ่งจะถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ได้มีการกำหนดไว้ ๔ กรณี ได้แก่

๑) สิ่งที่ทำเทียมยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเพื่อแสดงว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแท้หรือวัตถุออกฤทธิ์แท้

๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อื่นหรือแสดงวัน เดือน ปี ที่ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สิ้นอายุแล้วว่ายังไม่สิ้นอายุ

๓) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ชื่อของสถานที่ผลิตซึ่งมิใช่ความจริง

๔) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน ถึงขนาดสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ค่าสูงหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๕๑ (๑) หรือมาตรา ๕๓ (๑) หรือตามที่กำหนดไว้ในคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนคำรับ หรือที่ผู้อนุญาตได้อนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกไว้

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์มีมาตรฐาน

มาตรา ๕๓

“มาตรา ๕๓ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ มีมาตรฐาน

ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสิ่งส่งต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์มีมาตรฐาน

(๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยสารออกฤทธิ์อาจหรือเป็นจากแหล่งต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามมาตรา ๖๒ (๑) หรือมาตรา ๖๓ (๑) หรือตามคำรับของคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๕๓ แต่ไม่ถึงขนาดดังกล่าวในมาตรา ๕๖ (๔)

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๖๒ (๑) หรือมาตรา ๖๓ (๑) หรือตามคำรับของคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดความผิดอาญาบุคคลที่ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ มีมาตรฐาน โดยยาเสพติดที่จะเป็นเงื่อนไขมีมาตรฐานนี้ จะเป็นยาเสพติดที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ ได้แก่ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ และวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕

ทั้งนี้ กรณีใดที่จะถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์มีมาตรฐาน ได้มีการกำหนดไว้ ๒ กรณี ได้แก่

๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยสารออกฤทธิ์อาจหรือเป็นจากแหล่งต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๖๒ (๑) หรือมาตรา ๖๓ (๑) หรือตามคำรับของคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๕๓ แต่ไม่ถึงขนาดดังกล่าวในมาตรา ๕๖ (๔)

๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๖๒ (๑) หรือมาตรา ๖๓ (๑) หรือตามคำรับของคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ
มาตรา ๕๔ “มาตรา ๕๔ ห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ เมื่อมีคุณภาพ ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสิ่งสังเคราะห์ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ (๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นอยู่ตามที่ได้แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนค้ารับยาเสพติดให้โทษหรือสารรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ (๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเด่นชัดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๕๖ (๔) หรือยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่มาตรฐานตามมาตรา ๕๖”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดความผิดของบุคคลที่นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ เสื่อมคุณภาพ โดยยาเสพติดให้โทษเข้าเงื่อนไขเสื่อมคุณภาพนี้ จะเป็นยาเสพติดที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ ได้แก่ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ และวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕

ทั้งนี้ กรณีใดจึงจะถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ ได้มีการกำหนดไว้ ๒ กรณี ได้แก่

- ๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นอยู่ตามที่ได้แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนค้ารับยาเสพติดให้โทษหรือสารรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้
- ๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเด่นชัดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๕๖ (๔) หรือยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่มาตรฐานตามมาตรา ๕๖

การกำหนดเขตพื้นที่เพื่อทดลองเพาะปลูก ผลิตภัณฑ์หรือเครื่องสำอางยาเสพติด

มาตรา ๕๕

“มาตรา ๕๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกัน บำราบปราบ แลแกไขปัญหา ยาเสพติดจะกำหนดเขต พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกำหนดการอนุญาตให้หรืออาจให้ผลิตหรือใช้

(๑) ผลิตหรือเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ หรืออาจให้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

(๒) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(๓) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

การกำหนดพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และ พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการกระทำดังกล่าวด้วย

ให้การกระทำการในเขตพื้นที่ที่กำหนดในวรรคหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและ ตรวจสอบไม่เป็นความผิด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อการพัฒนาทางเภสัชภัณฑ์ที่ยั่งยืน สอดรับกับ การปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกัน บำราบปราบ แลแกไขปัญหา ยาเสพติด มีอำนาจกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกำหนดให้

๑) การทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ หรืออาจให้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

๒) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

๓) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประชุมและมติเป็นชอบ ดังนี้

๑) กำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกำหนดการ

(ก) การทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ หรืออาจให้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

(ข) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(ค) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

๒) เสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดพื้นที่และการกระทำตาม ข้อ ๑) รวมตลอดถึงกำหนด มาตรการควบคุมและตรวจสอบการกระทำดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ตราเป็นชอบ

๓) การกระทำใด ๆ อาทิ ผลิต ครอบครอง เสพ ในพื้นที่พระราชกฤษฎีกาตาม ข้อ (๒) ซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและตรวจสอบ ไม่เป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

ตัวอย่างเช่น กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปลูกพืชเป็น ที่สามารถกระทำได้โดยมีมติเป็นชอบกำหนดพื้นที่เฉพาะชัดเจน เช่น พื้นที่วิสาหกิจป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ช. เลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามที่จัดแผนที่ถ่ายพระราชกฤษฎีกา เพื่อกำหนดการ

แล้วเสนาบดีราชกรมราชทูตศึกษา พร้อมมาตรวจการควบคุมและตรวจสอบการกระทำการตั้งโศกนาถของคณะรัฐมนตรี เมื่อพระราชกฤษฎีกาตั้งกษัตริย์ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้แล้ว ทนระงับการเรียกร้องมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกระทำการใด ๆ ภายในใต้พระราชกฤษฎีกานั้นการกระทำตามก็กฎหมายบัญญัติได้ไม่เป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาได้

**มาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
ในสถานประกอบการ**

มาตรา ๕๖ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศ กำหนดให้สถานທີ່ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการ ดังกล่าว ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างมาตรการการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ ในการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากพบว่า มี สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดและการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานທີ່ที่ใช้เป็นสถานประกอบการ ประกอบ ประเภท ซึ่งไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่จะนำมาปรับใช้กับการดำเนินการป้องกัน ปราบปรามและ แก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหา การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้สถานທີ່ใช้ในการประกอบกิจการนำใบปฏิบัติ ซึ่งหากฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามก็จะมีโทษทั้งทางอาญาและทางปกครอง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดให้สถานที่ใช้ ใช้ในการประกอบธุรกิจใดเป็นสถานประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญห การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประชุมและเห็นมติเห็นชอบให้ออกประกาศกำหนดมาตรการ ป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการขึ้นและ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประชุมและเห็นมติเห็นชอบให้ออกประกาศกำหนดให้สถานที่ใช้ในการประกอบ ธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว เมื่อนำประกาศให้เสนอของประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้แล้ว ย่อมเป็นผลให้สถานประกอบการที่ถูกกำหนดต้องปฏิบัติตาม มาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญห การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการไว้สองมาตรการ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๑. มาตรการเกี่ยวกับบุคคล

๑) ควบคุม สอดส่อง และดูแล ไม่ให้พนักงานหรือบุคคลภายนอก กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด

๒) คัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติกรรมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าเป็น พนักงาน และจัดอบรมเจ้าหน้าที่พนักงานให้มีความรู้และความเข้าใจในการป้องกันการเข้ายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

๓) จัดทำบันทึกประวัติของพนักงาน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและ นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ และภูมิลำเนา ของเจ้าพนักงาน

๔) ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการแจ้ง ให้ข้อมูล ขาวสารหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานเมื่อพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีเหตุอันควรสงสัยหรือควรเชื่อได้ว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

๒. มาตราที่เกี่ยวข้องกับสถานที่

๑) จัดให้มีบ้านหรือที่พัก

๒) คณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้ออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ร้ายเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการกำหนดสถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้ มาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ดังนี้

- (๑) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๒) สถานบริการที่บรรจุก๊าซ
- (๓) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (๔) ที่จำหน่ายประเภทเหล้า เบียร์ บุหรี่ ฝิ่น ยาเสพติด
- (๕) สถานที่ที่ได้จัดให้มีการเล่นยิงปืน สนามยิง
- (๖) โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- (๗) สถานที่หรือที่เก็บสินค้าหรือพัสดุภัณฑ์

การสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของเจ้าของหรือผู้ประกอบการกิจการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศมีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

มาตรา ๕๗

"มาตรา ๕๗ ในการนี้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาการดำเนินหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศมีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในสถานประกอบการตาม มาตรา ๕๖ หรือพิจารณาการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในสถานประกอบการตาม มาตรา ๕๖ หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งให้ดำเนิน มาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก หรือให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจ สั่งปิดสถานประกอบการแห่งนั้นชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจอื่น แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต้องไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของ หรือผู้ดำเนินการ กิจการสถานประกอบการนั้นทราบคำสั่ง

ในกรณีที่สถานประกอบการซึ่งถูกสั่งปิดชั่วคราวหรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ตามวรรคหนึ่งเป็นสถานประกอบการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมการประกอบการตามกฎหมายอื่น ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบการนั้นทราบ และให้หน่วยงานดังกล่าวถือ ปฏิบัติตามนั้น

การสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ และการแจ้งให้เจ้าของหรือ ผู้ดำเนินการกิจการสถานประกอบการทราบตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งให้หน่วยงานทราบตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดมาตรฐาน ขึ้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติในการบังคับใช้ กฎหมายเพื่อการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเกี่ยวกับอาชญากรรมในสถานประกอบการ และการกำหนดเวลาปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ อันเป็นโทษทางปกครองสำหรับ สถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในสถานประกอบการ และเป็นการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของเจ้าของหรือผู้ดำเนินการกิจการสถานประกอบการโดยการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน ตลอดจน การอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินการ เลขาธิการ ป.ป.ส. คณะกรรมการ ป.ป.ส. และ หน่วยงานซึ่งควบคุมสถานประกอบการนั้น ในการนี้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตรวจสอบพิจารณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศมีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในสถานประกอบการ หรือ ตรวจสอบพิจารณาการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในสถานประกอบการ

ทั้งนี้ อำนาจในการสั่งการของเลขาธิการ ป.ป.ส. ให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการกิจการสถานประกอบการ ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก หรืออำนาจในการสั่งการของ คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ให้ปิดสถานประกอบการชั่วคราว หรือพักใช้ใบอนุญาต ประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจ ต้องปรากฏข้อเท็จจริงและเหตุผลหลักฐานจากการตรวจพบของ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในกรณีดังต่อไปนี้

๑) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ หรือ

๒) มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (อาทิจ รุสดี จำหน่าย ครอบครอง ยา) ในสถานประกอบการโดยไม่คำนึงว่ามาตรการทำความผิดนั้นจะเป็นการกระทำของผู้อยู่ใต้

ประกอบกับกรณี ข้อ ๑) หรือ ข้อ ๒) เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการ เจ้าของพนักงาน ป.ป.ส. ตรวจพบการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ หรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ดังนั้นการสั่งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการดำเนินการตามมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก หรือการสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราว หรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการสำหรับการประกอบธุรกิจ ต้องมีหนังสือเรียกให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการชี้แจงหรือพิสูจน์การใช้ความระมัดระวังมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ก่อนเสมอ ทั้งนี้ การสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาต และการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการทราบ และการแจ้งให้หน่วยงานทราบนั้นต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ส. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาต และการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการทราบ และการแจ้งให้หน่วยงานทราบซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตัวอย่างเช่น เจ้าของพนักงาน ป.ป.ส. ตรวจพบเองหรือมีผู้แจ้งเหตุแล้วดำเนินการตรวจสอบแล้วปรากฏข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานว่าสถานประกอบการใด มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ หรือ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ก็จะรายงานข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมความเห็นเสนอเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อพิจารณา หากข้อเท็จจริง พยานหลักฐานมีความชัดเจน ก็จะมีหนังสือเรียกให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการชี้แจงหรือพิสูจน์การใช้ความระมัดระวังแล้วแต่กรณี ซึ่งหากไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว

เลขาธิการ ป.ป.ส. จึงมีคำสั่งตามกรณี ดังนี้

กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ เลขาธิการ ป.ป.ส. จะมีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการดำเนินการตามมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก และมอบหมายให้เจ้าของพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว หากปรากฏว่าเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าของพนักงาน ป.ป.ส. ต้องรายงานพร้อมความเห็นให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ชี้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายดำเนินการให้มีการเปรียบเทียบปรับเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการนั้นต่อไป ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้มอบหมายให้เลขาธิการ ป.ป.ส. และผู้ช่วยเลขาธิการกฎหมาย ดำเนินการ ป.ป.ส. เป็นผู้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับ

กรณีมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ในการมีอำนาจแล้ว จะสั่งให้ปิดสถานประกอบการชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการสำหรับการประกอบธุรกิจนั้นครั้งละไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการนั้นทราบคำสั่ง

การประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพ

มาตรา ๕๘

“มาตรา ๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ให้โทษเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับใบอนุญาต หรือสหเพื่อการศึกษาวิจัย

ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านสามารถรักษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้สามารถนำยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ มาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ได้ และเริ่มทางเลือกในการรักษาโรคของผู้ป่วย โดยให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่จะออกประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ให้โทษเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับใบอนุญาต หรือสหเพื่อการศึกษาวิจัย รวมทั้งกำหนดเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านสามารถรักษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

การประกาศวัตถุประสงค์ที่ได้รับยกเว้น
มาตรา ๕๖ “มาตรา ๕๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดให้วัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นวัตถุประสงค์ที่รับยกเว้นได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง (๑) มีวัตถุประสงค์ซึ่งในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง ประกอบอยู่ (๒) มีลักษณะที่ไม่อาจก่อให้เกิดการใช้ผิดทาง (๓) ไม่สามารถระดมเอกสารวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ที่รับนับกลับมาใช้ในปริมาณที่จะทำให้เกิดการใช้ผิดทาง และ (๔) ไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางด้านสุขภาพแก่สังคมได้ วัตถุประสงค์ที่รับยกเว้นก็ประกาศตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศเพิกถอนได้เมื่อปรากฏว่าวัตถุประสงค์ที่รับนับไม่ตรงลักษณะที่กำหนดไว้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศให้วัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่ง ๑ ประการ เป็นวัตถุประสงค์ที่รับยกเว้นได้

๑) มีวัตถุประสงค์ซึ่งในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง ประกอบอยู่

๒) มีลักษณะที่ไม่อาจก่อให้เกิดการใช้ผิดทาง

๓) ไม่สามารถระดมเอกสารวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ที่รับนับกลับมาใช้ในปริมาณที่จะทำให้เกิดการใช้ผิดทาง และ

๔) ไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางด้านสุขภาพแก่สังคมได้

รวมทั้งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจประกาศเพิกถอนได้เมื่อปรากฏว่าวัตถุประสงค์ที่รับนับไม่ตรงลักษณะที่กำหนดไว้

การนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษ

มาตรา ๖๐

“มาตรา ๖๐. ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ต้องมีใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกัน ยาเสพติดให้โทษแสดงใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษา หรือควบคุมยาเสพติดให้โทษ และนำยาเสพติดให้โทษที่นำเข้ามาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามมาตรา ๒๒ (๕) เพื่อทำการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไว้ในที่สมควรจนกว่าผู้ที่มีอำนาจซึ่งยาเสพติดให้โทษจะนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกนอกนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไม่นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ยินยอมให้พนักงานศุลกากรรายงานให้เลขาธิการ อธิบดี เรียบ เลขาธิการ ออ. มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษ นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ นับแต่วันที่ยื่นคำสั่งนี้ไป ปฏิบัติตาม ให้ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดหน้าที่ของผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๑ ประเภท ๔ และประเภท ๕

หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษไว้ ได้แก่

๑. บุคคลเป็นผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ต้องมีและแสดงใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานศุลกากร

๒) ยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษ

๓) นำยาเสพติดให้โทษที่นำเข้ามาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๒ (๕) เพื่อทำการตรวจสอบ

๔) นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ นับแต่วันนำเข้า

๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษมีหน้าที่ตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

๓. พนักงานศุลกากร มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ตรวจสอบใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกับยาเสพติดให้โทษว่าครบถ้วนถูกต้องหรือไม่

๑) เก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษไว้ในที่สมควรจนกว่าผู้ที่นำมานซึ่งยาเสพติดให้โทษจะนำยาเสพติดให้โทษออกไปนอกราชอาณาจักร

๒) ราชานให้เลขาธิการ ออ. ทราบ สำหรับกรณีที่มีผู้นำมาซึ่งยาเสพติดให้โทษไม่เข้าเกณฑ์ที่ผิดให้โทษคือสามารถออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันนำเข้า

๔) เลขาธิการ ออ. มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นำมาซึ่งยาเสพติดให้โทษนำยาเสพติดให้โทษออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันนำออกคำสั่ง

๕) กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๕.๑) เก็บรักษายาเสพติดให้โทษ สำหรับกรณีที่มีผู้นำมาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งออก
เลขาธิการ ออ.

๕.๒) นำยาเสพติดไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุขกำหนด

หน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖๑

“มาตรา ๖๑. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามกฎหมายภาคนี้ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานหรือเกิด สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้

(๒) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายภาคนี้

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ให้หมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดไว้ ดังนี้

๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่เกิด สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้

๒) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายภาคนี้

๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ให้หมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการนำยาเสพติดในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตไปตรวจสอบ หรือวิเคราะห์ และสารสิ่งให้ผู้ใช้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย เรียกเก็บยาเสพติด และทำลายยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้

มาตรา ๖๒

“มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำยาเสพติดจากสถานที่ขึ้นในปริมาณพอสมควรไปเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ และหากปรากฏว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัย หรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้ประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยาเสพติด ที่นำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์นั้น ให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่เห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการ อย

เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้ยาเสพติด ในกรณีที่มีปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อันเชื่อได้ว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหรือออกใบยาเสพติดชั่วคราวไว้ หรือสิ่งให้ผู้ใช้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด เรียกเก็บยาเสพติดดังกล่าวกลับคืนมาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และอาจสั่งทำลายยาเสพติดดังกล่าวเสียได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดวิธีการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการนำยาเสพติดจากสถานที่ขึ้นในปริมาณพอสมควรไปเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ และหากปรากฏว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยาเสพติดที่นำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์นั้นให้ประชาชนทราบ การประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยาเสพติดซึ่งเป็นการดำเนินการตามวิธีการที่เห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการ อย

นอกจากนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้ยาเสพติด หากปรากฏชัดแจ้งจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้าใจเชื่อได้ว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้กฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

- ๑) ออกหรือออกใบยาเสพติดชั่วคราวไว้ หรือ
- ๒) สิ่งให้ผู้ใช้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด หรือ
- ๓) เรียกเก็บยาเสพติดดังกล่าวกลับคืนมาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือ
- ๔) สั่งทำลายยาเสพติดดังกล่าวเสียได้

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๖๓

“มาตรา ๖๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งจำนวนสองคน จากบุคคลซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งเป็นสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งแบ่งองค์ประกอบเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ และมีผู้ว่าราชการการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งจำนวนสองคน จากบุคคลซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน โดยให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ พร้อมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งเป็นสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

โดยในวาระแรกให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง โดยให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการที่ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามประมวลกฎหมายอาญาเสกสิทธิ์ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายอาญาเสกสิทธิ์ใช้บังคับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเสกสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

เว็บไซต์กรมศุลกากร

เว็บไซต์กรมที่ดิน

เว็บไซต์กรมบังคับคดี

“อย่าเห็นว่าเป็นการธรรมดา”

“นั่นก็คือการธรรมดา”

“ใช่”

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๖๔

“มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการออกกฎหมายว่าด้วย

มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔

(๒) ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและ
มีคำสั่งตามมาตรา ๖๔(๓) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ
ยาเสพติดตามมาตรา ๖๓

(๔) มีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ตามมาตรา ๖๓

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๔ ระเบียบเกี่ยวกับการยุติ
การตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๖๑ และระเบียบเกี่ยวกับการ
การเก็บรักษาทรัพย์สิน การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์และการประเมิน
ค่าเสียหายและค่าเสียหายตามมาตรา ๖๕(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการตรวจสอบ
ทรัพย์สินมอบหมาย(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และ
อำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตาม
มาตรา ๖๖ หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินตาม (๒) ดำเนินการยึดหรืออายัดตาม (๔)
หรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตาม (๖) ดำเนินการวินิจฉัยทรัพย์สินตาม (๓) แล้วรายงานให้ทราบก็ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ดังนี้

๑. เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการออกกฎหมายเกี่ยวกับ

๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบทรัพย์สินและการมีคำสั่งตามมาตรา ๖๑

๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำร้องขอพินัยเพื่อขอรับทรัพย์สินไปใช้

ประโยชน์ตามมาตรา ๖๓

๓) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยึดหรืออายัด และการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึด
หรืออายัดตามมาตรา ๖๔

๔) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สินตามมาตรา ๖๑

๒. ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด
และมีคำสั่งตามมาตรา ๖๔๓. วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ
ยาเสพติดตามมาตรา ๖๓

๔. มีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ตามมาตรา ๖๓

๕. วางระเบียบเกี่ยวกับ

๕๑) ระเบียบเกี่ยวกับการสืบตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘

๕๒) ระเบียบเกี่ยวกับการยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๗๒

๕๓) ระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสียหายสภาพตามมาตรา ๗๕

๖. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมอบหมาย

๗. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งมีอธิบดีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธาน และมีองค์ประกอบผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ มาตรา ๖๖ กำหนด หรือเลขาธิการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามที่กำหนดในมาตรานี้ ได้แก่

๑) การตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา ๖๕(๒)

๒) ดำเนินการตามมติไม่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๖๔(๔)

๓) มอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินดำเนินการวินิจฉัยทรัพย์สิน ทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๖๕(๓) แล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้ ซึ่งการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ มีเจตนารมณ์ที่จะให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีอำนาจวินิจฉัยคดีบางประเภทที่ในมีความยุ่งยาก ซับซ้อน หรือคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้เคยวางแผนวินิจฉัยในคดีที่มีข้อเท็จจริงในลักษณะนั้น ๆ แล้ว

การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๖๕

"มาตรา ๖๕ การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินต้องมีการนัดประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือว่าเสียงข้างมาก เว้นแต่การวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๖๕ (๑) (๓) และ (๔) ให้ถือว่าเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดในเรื่ององค์ประชุม และกำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ดังนี้

๑) กำหนดองค์ประชุมในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ต้องมีการนัดประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยกรรมการมีจำนวน ๑๑ คน ดังนั้น องค์ประชุมของกรรมการก็ต้องเจ้ารวมประชุมมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๘ คน

๒) ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

๓) ในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือว่าเสียงข้างมาก เว้นแต่การวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๖๕ (๑) (๓) และ (๔) ซึ่งเกี่ยวกับการตรวจสอบ การมีคำสั่งตรวจสอบ การวินิจฉัยคดี และการวินิจฉัยให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ให้ถือว่าเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม

๔) กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งหรือหลายคณะประกอบด้วย อธิบดีผู้ว่าการซึ่งอธิบดีการสูงสุดมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมบังคับคดี ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งประธานอนุกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินจากภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้ช่วยการสำนักงานตรวจสอบทรัพย์สินศึกษาสภาพทิศ หรือผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค สำนักงาน ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และประธานอนุกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ช่วยเหลืออนุการก็ได้

ให้น้ำความในมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน คณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยจะประกอบด้วย

๑) อธิบดีผู้ว่าการซึ่งอธิบดีการสูงสุดมอบหมาย	ประธานอนุกรรมการ
๒) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๓) ผู้แทนกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๔) ผู้แทนกรมบังคับคดี	อนุกรรมการ
๕) ผู้แทนกรมศุลกากร	อนุกรรมการ
๖) ผู้แทนกรมสรรพากร	อนุกรรมการ
๗) ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๘) - ๑๐) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งประธานอนุกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินจากภาครัฐหรือภาคเอกชน	อนุกรรมการ
๑๑) ผู้ช่วยการสำนักงานตรวจสอบทรัพย์สินศึกษาสภาพทิศหรือ	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค	เลขานุการ
สำนักงาน ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี	

ทั้งนี้ กำหนดให้ประธานอนุกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ช่วยเหลืออนุการได้ และในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ให้น้ำหลักการขององค์ประชุมและหลักเกณฑ์ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติที่ใช้กับคณะกรรมการ ป.ป.ส. มาใช้กับคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๗

“มาตรา ๖๗ ใช้กับความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้พ้นจากการที่เกี่ยวเนื่องกับการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ ป.ป.ส. มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนี้

๑) พิจารณาในมาตรา ๗ เกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ และการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกินสองวาระ ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๒) พิจารณาในมาตรา ๘ เกี่ยวกับเงื่อนไขการพ้นจากตำแหน่ง ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และ

๓) พิจารณาในมาตรา ๙ เกี่ยวกับการนิรกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในตำแหน่งก่อนครบวาระ การแต่งตั้งแทนตำแหน่งวาระ และการดำเนินการในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง

โดยการให้นำมาบังคับใช้โดยอนุโลมดังกล่าว เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ในการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และเพื่อให้สอดคล้องกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ ป.ป.ต.

การส่งตรวจสอบทรัพย์สินผู้ต้องหา

มาตรา ๖๘

"มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาหายไต่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินส่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขานุการ ป.ป.ช. อาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งตรวจสอบทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา"

คำอธิบาย

บทบัญญัตินี้ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจส่งตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

๑) บุคคลที่จะถูกตรวจสอบทรัพย์สิน เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๒) ข้อหาที่ถูกกล่าวหาต้องเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด กล่าวคือ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต ป้ายเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด แลงข้อหาสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว

๓) ของกลางที่ตรวจสอบได้จากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดต้องเป็นยาเสพติด ตามบทนิยามในมาตรา ๓ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด

๔) ผู้ถูกกล่าวหาต้องเป็นทรัพย์สินที่มีเหตุสงสัยว่าเกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิด โดยทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัย หมายความว่า ทรัพย์สินที่สงสัยว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินของผู้ต้องหา มีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานหรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เว้นแต่เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในครัวเรือน หรือทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปสามารถมีได้ตามฐานะรูป หรือตามความจำเป็นในการดำรงชีพ

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้เลขานุการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

สำหรับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งตรวจสอบทรัพย์สิน ให้กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการส่งตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน และการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๖๕

การดำเนินการเพื่อขอให้มีการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๖๙

“มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการสืบตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หากเห็นว่าทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาไม่เกื้อหนุนฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต หรือเป็นทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปสามารถมีได้ตามฐานะรูป หรือตามความจำเป็นในการดำรงชีพ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. รายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบด้วย”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการมีเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้มีการดำเนินการสืบตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ โดยกำหนดให้

๑) เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อพิจารณาดำเนินการสืบตรวจสอบหรือไม่มีคำสั่งตรวจสอบทรัพย์สินต่อไป

๒) กรณีที่เลขาธิการ ป.ป.ส. เห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาไม่เกื้อหนุนฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต หรือเป็นทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปสามารถมีได้ตามฐานะรูป หรือตามความจำเป็นในการดำรงชีพ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. รายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบด้วย

ทั้งนี้ ในการรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ที่ดำเนินการ คือ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๑ - ๙ หรือสำนักงาน ป.ป.ส. กรุงเทพมหานคร และสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด ซึ่งรับผิดชอบในพื้นที่เกิดเหตุ เป็นผู้รายงานและเสนอข้อพิจารณาต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อพิจารณามีคำสั่งตามบทบัญญัติ

การสั่งตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ยื่น ในกรณีที่ผู้ยื่นได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสน่หาหรือรู้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๗๐

“มาตรา ๗๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินโดยของผู้ยื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นโดยเสน่หาหรือรู้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ยื่นด้วย และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา ๖๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติในมาตรา ๖๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีเมื่อดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาแล้วพบหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่บุคคลอื่นถือครองอยู่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา และกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของบุคคลในฐานะผู้ให้ทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดกับผู้ต้องหานั้นด้วย คือ

๑. ให้มีคำสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาตามมาตรา ๖๘

๒. จากการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาแล้ว พบหลักฐานว่าทรัพย์สินของบุคคลอื่นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหา ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งตรวจสอบทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวได้

๓. พิจารณาจากองค์ประกอบ คือ การได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสน่หา หรือรู้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยหลักฐานที่สามารถแสดงให้เห็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินของบุคคลนั้นเป็นทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหา เช่น

๑) เอกสารทางการเงิน ที่แสดงถึงเงินวามีการโอนทรัพย์สินให้กับ เช่น ใบเสร็จรับเงินซื้อผู้ซื้อหรือผู้ชำระเงิน

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่แสดงให้เห็นว่าย่อมจะต้องมีการให้ทรัพย์สินกัน เช่น บุคคลในครอบครัว

๓) การให้หรือใช้ทรัพย์สินร่วมกัน เช่น การลงมือเลี้ยงดู

๔) ฐานะของบุคคล ที่แสดงให้เห็นว่าโดยตัวแล้วบุคคลดังกล่าวไม่สามารถมีทรัพย์สินนั้นได้ประกอบกับข้อมูลในข้อ ๒) หรือ ข้อ ๓)

ทั้งนี้ ในการดำเนินการไม่ได้มุ่งเน้นถึงความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลคนๆนั้นในเรื่องความเกี่ยวข้องหรือการได้มาของทรัพย์สิน ไม่ว่าเจ้าของทรัพย์สินจะเป็นผู้ใด หากทรัพย์สินนั้นมีหลักฐานแสดงให้เห็นหรือเชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือได้รับมาจากผู้ต้องหา ก็สามารถสั่งตรวจสอบหรือสืบหาอีกทรัพย์สินของบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ ในทางตรงกันข้าม แม้ว่าจะเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกัน แต่ไม่มีหลักฐานว่าทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหา กรณีดังกล่าวก็อาจสั่งตรวจสอบหรือสืบหาอีกทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้

ถ้าหากกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการ ป.ป.ช. อาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ยื่นไว้ได้ โดยให้นำความในมาตรา ๗๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

**การมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน
และการสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน**

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑. คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ตรวจสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรง เกี่ยวกับยาเสพติด

ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วพบว่า การดำเนินการตรวจสอบต่อไปจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณาหาก คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นด้วยกับความเห็นของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นสมควรจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึดเพื่ออาชญากรรมในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้

การตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินก็ยึดเพื่ออาชญากรรมในระหว่างการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือ เลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ในการมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทน แล้วรายงานให้ทราบ โดยดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน ดังนี้

๑) แจ้งผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบเกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะดำเนินการตรวจสอบ รายละเอียดคร่าวๆของทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน แสดงหลักฐานหรือพิสูจน์ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

๒) จัดให้มีการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ ยาเสพติด เพื่อให้ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ได้มีสิทธิชี้แจงและแสดงหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความเป็นเจ้าของ

๓) ในกรณีที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วพบว่า การดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินต่อไปจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ เช่น ไม่คุ้มค่าในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าน้อยหรือเสื่อมราคา และมีการรวบรวมทรัพย์สินจนกระทั่งใช้ระยะเวลาดำเนินการ ซึ่งการจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจะก่อให้เกิดภาระแก่ทางราชการมากกว่าประโยชน์ หรือหากมีการดำเนินการตามกฎหมายอื่นแล้วทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่า เป็นต้น ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย แจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณา

๔) หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นด้วยกับความลงมือของเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ผู้ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจสั่งให้ผู้ใดตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้

๕) ในกรณีที่มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้ผู้ใดตรวจสอบทรัพย์สิน เนื่องจาก การดำเนินการตรวจสอบยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ หรือการจัดทำทรัพย์สิน จะก่อให้เกิดภาระแก่ทางราชการมากกว่าประโยชน์ หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นสมควรสั่ง ให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้ โดยเป็นไป ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าด้วยการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน และการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๖๕ และดำเนินการตามแบบที่กำหนดตามประกาศ สำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง แนวทางปฏิบัติวิธีการรวบรวมข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานเพื่อเสนอยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน และการตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งคืนผลการสั่งให้คืนทรัพย์สินแก่ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๖๖

**การสั่งให้ส่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด
เพื่อดำเนินการตามกฎหมายอื่น**

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ ไม่กรณีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้ส่งการดำเนินการตามกฎหมายอื่นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินนั้นไปดำเนินการตามกฎหมายอื่นก็ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจส่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งตรวจสอบทรัพย์สินไว้ แม้ว่าจะเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ก็สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้ หากการตรวจสอบทรัพย์สินพบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น เป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้ โดยการดำเนินการตามกฎหมายอื่นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า เช่น ดำเนินการเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ การบังคับโทษปรับตามกฎหมาย มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๔๖ หรือการใช้มาตรการทางภาษี เป็นต้น

การสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์

มาตรา ๗๒

“มาตรา ๗๒ ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางคือธรรมอันดี หรือในทางบุคคลสาธารณะ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าศาลจะยกคำร้องขอให้รับทรัพย์สิน

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ซักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นการมีขึ้นเพื่อหลบซ่อนความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ ไม่ต้งสั่งให้ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันแต่หลักประกันก็ได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นสมควร ให้นำความในมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่มีผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่าคำสั่งยึดหรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรา นี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” หมายความว่า

- (๑) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และผลประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าว
- (๒) หนี้ที่บุคคลภายนอกมีกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา
- (๓) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา

ที่ได้ขาย จำหน่าย โอน หรือยกย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัด และภายหลังนับแต่วันที่ได้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้ว่าการโอนหรือการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีมีการสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สามารถแสดงหลักฐานพิสูจน์ข้อเท็จจริงในข้อนี้ได้ว่า ทรัพย์สิน ไม่ดังนี้

๑. ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของ มีหน้าที่และภาระในการพิสูจน์ทรัพย์สินต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เลขานุการ ป.ป.ช. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมาย โดยแสดงหลักฐานหรือพิสูจน์ว่า

- ๑) ทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

- ๑) ได้รับโอนทรัพย์สินไปมาโดยทุจริตและมีค่าตอบแทน
- ๒) เป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี
- ๓) เป็นทรัพย์สินที่ได้มาในทางสุจริตสาธารณะ

๒. หากไม่สามารถแสดงหลักฐานหรือพิสูจน์ได้ตามข้อ ๑. ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตั้งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าศาลจะยกคำร้องขอให้คืนทรัพย์สิน

๓. หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นการฉ้อฉลเพทุบายและความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๔. ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สามารถที่จะยื่นคำร้องขอถอนเงินเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันเฉพาะที่ประกันก็ได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา ๖๔ วรรคสอง กล่าวคือ เลขานุการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้มีการตรวจสอบ ทรัพย์สินไปก่อน มาใช้บังคับด้วยโดยอนุมัติ

๕. เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้รับมอบหมาย ต้องดำเนินการ

๑) จัดให้มีการพิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยเร็ว

๒) ในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สามารถพิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินตามข้อ ๑. ได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือเป็นการยึดหรืออายัดตามข้อ ๒

๖. การยื่นคำร้องขอถอนเงิน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การยื่นคำร้องขอถอนเงินเพื่อขอรับทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การประเมินราคาทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดไว้ และการขอรับทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๗. "ทรัพย์สิน" หมายความว่า

- ๑) ทรัพย์สินทั้งปวงในสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกเบี้ยจากทรัพย์สินนั้น
- ๒) หนี้ที่บุคคลภายนอกถือว่าตนชำระแก่ผู้ต้องหา

๘) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา ที่ได้ขาย ค่าหมาย โบนัส หรือยักย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัด และภายหลังนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินไม่ได้ว่า การโอนหรือการกระทำนั้น ได้กระทำไปโดยทุจริตและมีค่าตอบแทน

การดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

มาตรา ๗๔

“มาตรา ๗๔ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็วแล้วรายงานให้ทราบ

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดกระบวนการขั้นตอนที่ถือสำคัญในการต่อเนื่องภายหลังจากที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยกำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายต้องดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้และประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว และเมื่อดำเนินการเสร็จให้รายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณีเพื่อทราบความคืบหน้าของการดำเนินการ

โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า จะต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง การตรวจยึดทรัพย์สินและการแจ้งผู้ถูกตรวจยึดหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การยื่นคำร้องขอปล่อยประกันเพื่อขอรับทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ และการขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๖๒ และนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน มาบังคับใช้โดยอนุโลม

การเก็บรักษาทรัพย์สิน การขายทอดตลาด การนำไปใช้ประโยชน์ทางราชการ และการคืนทรัพย์สิน

มาตรา ๗๕

"มาตรา ๗๕ การเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นออกจากหอจดหมายเหตุหรือไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

การนำทรัพย์สินออกจากหอจดหมายเหตุหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการคดี

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนด โดยใช้จากกองทุนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินไว้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้ออกจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้มีกระบวนการดำเนินการเก็บรักษาและบริหารจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด ตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี โดยการดำเนินการจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการเก็บรักษาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งทรัพย์สินที่ได้ดำเนินการยึดหรืออายัดมานั้น จะต้องดำเนินการเก็บรักษา และการบริหารจัดการให้เหมาะสมแล้วแต่กรณี โดยกฎหมายได้กำหนดสภาพการใช้อาจเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินที่ได้มีการยึดหรืออายัดตามคำสั่ง ในกรณีดังนี้

๓) กรณีที่ทรัพย์สินไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เช่น มีสภาพเป็นของสกปรก เสียหาย หรือมีสภาพเป็นของมีค่าสูงเกินไปจนเกินไปที่จะคงการเก็บรักษาหรือเคลื่อนย้าย หรือโดยสภาพของทรัพย์สินที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย เป็นต้น ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจในการสั่งให้นำทรัพย์สินออกจากหอจดหมายเหตุหรือนำไปใช้ประโยชน์เพื่อประโยชน์ของทางราชการ และให้ดำเนินการรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบ ซึ่งกรณีนำทรัพย์สินออกจากหอจดหมายเหตุหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ให้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการนำทรัพย์สินออกจากหอจดหมายเหตุหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๖๕

๔) กรณีที่ความปรากฏภายหลังว่าทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดตามคำสั่ง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมสภาพ โดยใช้เงินจากกองทุนคืนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยไม่ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าด้วยการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพ พ.ศ. ๒๕๖๕

หน้าที่และอำนาจเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๗๖

"มาตรา ๗๖ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายนี้ ให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ข้อมูล คำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องกับคดีเพื่อให้ข้อมูล คำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินด้วย

(๓) เข้าไปในเคหสถาน สถานพัก หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีทรัพย์สินตามกฎหมายมาตรา ๗๖ ซุกซ่อนอยู่ เพื่อทำการตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในการนี้ให้มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการค้นกล่าวในต้นที่ทรัพย์สินนั้นจะถูกยึดอายัด ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน

ในการนี้ตาม (๑) ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประธานอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. จะมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ปฏิบัติการแทน แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคสองต้องแสดงเอกสารมอบหมายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้งที่"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดอำนาจกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย ในการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ข้อมูลหรือข้อมูลจากบุคคลที่อาจเกี่ยวข้อง เช่น กรณีของเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้ได้ข้อมูล คำชี้แจง บัญชี เอกสารหรือหลักฐานมาเพื่อประกอบการตรวจสอบ และรวมไปถึงการเรียกบุคคล สถาบันการเงิน หรือตลาดหลักทรัพย์ มาเพื่อตรวจสอบข้อมูลด้วย และได้กำหนดให้อำนาจในการเข้าไปในเคหสถาน สถานพัก หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดซุกซ่อนอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูล ซึ่งเท็จจริง หรือยานหลักฐานมาใช้ในการประกอบการพิจารณา โดยในการนี้การใช้อำนาจให้เข้าไปในเคหสถาน สถานพัก หรือยานพาหนะ ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออาจมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดซุกซ่อนอยู่ การใช้อำนาจดังกล่าว ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประธานอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. จะมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ปฏิบัติการแทน และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วให้รายงานให้ทราบก็ได้ โดยการใช้อำนาจดำเนินการตรวจค้นในลักษณะนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบและยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และป้องกันการลักลอบนำทรัพย์สินไปส่งบุคคลอื่น โดยเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจตามบทบัญญัตินี้ ต้องแสดงเอกสารมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

การยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สิน

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใด ๆ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ยกเว้นว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการคดีได้เพราะไม่อาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้หรือเพราะเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยตาย หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำวินิจฉัย หรือในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ศาลพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปได้ตามมาตรา ๘๑”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขออายัดทรัพย์สินซึ่งมีให้อายุความในชั้นการยื่นคำร้องของพนักงานอัยการต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยแบ่งกรณีเป็น

๑) ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องคดีอาญา ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดในคดีฯ โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้อง หรือเวลาใด ๆ ก็ได้ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาในส่วนคดีอาญาถึงที่สุด

๒) กรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รับทรัพย์สินนั้น ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาในส่วนคดีอาญาถึงที่สุดเช่นเดียวกัน

๓) ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการคดีได้เพราะหลบหนีหรือจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้ หรือเพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยถึงแก่ความตาย หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำวินิจฉัยว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

โดยในกรณีที่พนักงานอัยการได้มีการยื่นคำร้องขอให้รับทรัพย์สินเกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดแล้วที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยแล้ว ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาในคดีอาญา หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดในส่วนคดีอาญาให้ยกฟ้องจำเลย ให้ศาลไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการเพื่อสั่งให้รับทรัพย์สินที่ได้ยื่นไว้ หากปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นคือนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ต่อไป ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่ผูกพันกับผลการศึกษาในทางอาญาซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

การแจ้งให้ผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดี

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ เมื่อศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๗๖ แล้ว ให้ศาลสั่งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินมาเป็นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนคดีถึงที่สุด โดยแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งสุดท้ายที่สุดของผู้เป็นเหตุที่ปรากฏหลักฐานในสำนวนการสอบสวน กรณีที่ไม่อาจแจ้งตามวิธีการดังกล่าวได้ ให้วางหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายตามที่อยู่ดังกล่าวต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยให้ถือว่าผู้นั้นได้รับทราบหรือได้รับแจ้งแล้ว

คำใช้ภายในการแจ้ง ให้จ่ายจากเงินของทางขุน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้การมีคำสั่งศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการที่ได้ยื่นคำขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินตามมาตรา ๗๖ ศาลมีอำนาจสั่งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ให้มาใช้สิทธิยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนคดีถึงที่สุด เพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้เข้ามาในคดีเพื่อต่อสู้และแสดงหลักฐานทางทรัพย์สินที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งรับ ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนโดยสุจริตและดีความชอบ หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกฎหมายอื่น โดยกำหนดวิธีการในการแจ้งเป็นหนังสือและลงทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งสุดท้ายที่สุดของผู้เป็นเหตุที่ปรากฏหลักฐานในสำนวนการสอบสวน

ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้วางหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายตามที่อยู่ดังกล่าวต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยให้ถือว่าผู้นั้นได้รับทราบหรือได้รับแจ้งแล้ว ซึ่งในการวางหรือปิดหนังสือแจ้งนี้ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลมด้วย กล่าวคือ การวาง จะใช้ในการแจ้งที่แก่บุคคลผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินแต่ผู้นั้นไม่ยอมรับหนังสือ ส่วนการปิดจะใช้ในกรณีการแจ้งที่ไม่พบตัวผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือส่งแล้วแต่ไม่ได้รับ ดังนั้นในการวางหรือปิดนี้ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายต้องนำหนังสือแจ้งไปมาเป็นคำร้องเข้ามาในคดีของเลขาธิการ ป.ป.ส. ไปแจ้งหรือส่งตามที่อยู่ครั้งสุดท้าย สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกี่ยวกับการแจ้ง ให้ใช้เงินจากกองทุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การไต่สวนคำร้องขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สิน

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ ให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา ๗๖ หากคดีมีมูลว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคล ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นได้ยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้เห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีศรัทธาตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้อง หรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงิน หรือทรัพย์สินที่ผู้ยื่นมืออยู่หรือได้มาเกินฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่น โดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

กรณีพิศาลไต่สวนแล้วมีมูลว่าทรัพย์สินรายการใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม และศาลมีคำสั่งว่าทรัพย์สินรายการนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม แต่ไม่สามารถบังคับคดีเอาทรัพย์สินนั้นได้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อยึดบังคับคดีเอาทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบได้ภายในสิบปี นับแต่วันพิศาลมีคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดการพิจารณาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องของศาล กรณีที่พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อรับทรัพย์สิน ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้วินิจฉัยว่าทรัพย์สินดังกล่าว เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม หากศาลพิจารณาแล้วมีมูลว่า ทรัพย์สินดังกล่าวนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้น ซึ่งทางฝ่ายผู้ร้อง คือ พนักงานอัยการและเจ้าพนักงาน บ.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย ต้องนำสืบ ให้ศาลเห็นว่าคดีมีมูล กล่าวคือ ผู้ถูกตรวจสอบเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และทรัพย์สิน ที่ขอให้รับเป็นทรัพย์สินที่ผู้ถูกตรวจสอบทรัพย์สินมีอยู่หรือได้มีเป็นกฎหมายหรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต

ทั้งนี้ ได้กำหนดข้อยกเว้นในกรณีที่บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินก่อนที่คดีจะถึงที่สุด และได้แสดงต่อศาลว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม หรือตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีศรัทธาตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ กรณีดังกล่าว หากศาลพิจารณาแล้ว ผู้ยื่นมือเป็นเจ้าของที่แท้จริงและเป็นทรัพย์สินที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีศรัทธาตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ศาลก็จะมิคำสั่งคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่เจ้าของทรัพย์สินตามที่ได้ยื่นคำร้องได้

โดยที่บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดบทสันนิษฐานสำหรับการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยของศาลไว้ หากปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยนำมาเป็นฐานจะหรือเกินความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

ในการวินิจฉัยศาลได้เห็นว่า มีมูลว่าทรัพย์สินที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้สืบเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม แต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินนั้นได้ บทบัญญัตินี้กำหนดให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอศาลภายหลังจากมีคำสั่งให้สืบทรัพย์สินนั้น เพื่อให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบ เพื่อทดแทนทรัพย์สินที่ได้มีคำสั่งให้สืบ ซึ่งไม่สามารถบังคับคดีได้ โดยกำหนดระยะเวลาภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ทั้งนี้ เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการบังคับเอาทรัพย์สินอื่น มาทดแทนทรัพย์สินที่ศาลได้มีคำสั่งให้สืบ โดยมูลค่าของทรัพย์สินอื่นนั้น ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมที่ศาลสั่งสืบ

ช่วยยกเว้นให้ผู้ขอคืนทรัพย์สินเงินค่าจ้างขอคืนทรัพย์สินต่อศาลภายหลังคดีนี้ที่สุดได้

มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ ในการนี้ให้ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ไม่ทราบว่าจะพนักงานอัยการได้มีคำสั่งร้องขอให้รับทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้รับทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ขอคืนทรัพย์สินก็กล่าวหาว่าเงินค่าจ้างขอคืนทรัพย์สินได้รับต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งให้รับทรัพย์สิน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการขอคืนทรัพย์สินของผู้ที่อาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งได้มีผลต่อศาลว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงแล้วทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรรณการความผิดอาชญากรรมเกี่ยวกับอาชญากรรม หรือตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางสุจริตสาธารณะ ซึ่งตนเองไม่ทราบว่าทรัพย์สินของตนเองได้ถูกดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินจนศาลได้มีคำสั่งรับทรัพย์สินนั้นแล้ว เช่น กรณีที่ผู้อ้างอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน มีสิทธิเพิกถอนทรัพย์สินตามที่ศาลมีคำสั่งให้รับ แต่ไม่ทราบทรัพย์สินดังกล่าวถูกดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและศาลมีคำสั่งให้รับแล้ว ซึ่งไม่ได้มีความตั้งใจไปยังผู้อ้างอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น และผู้ที่อ้างอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินก็ยังไม่อาจอ้างสิทธิดังกล่าวเนื่องจากต้องดำเนินการทางทะเบียนหรือโอนสิทธิทางกฎหมายให้แล้วเสร็จก่อน เป็นต้น โดยบทบัญญัตินี้ให้สิทธิแก่ผู้ขอคืนทรัพย์สินในการยื่นคำร้องขอคืนต่อศาลได้ภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้มีคำสั่งให้รับทรัพย์สิน เพื่อยกเลิกอำนาจตนเองเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง

ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งรับให้ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ ทวิทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้รับตามมาตรา ๗๗ บรรดาเงิน ให้ตกเป็นของกองทุน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้ทรัพย์สินที่ศาลสั่งรับเนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตกเป็นของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งในสำนึกของ บ.ป.ส. มีหน้าที่และอำนาจ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ มาตรา ๘๗ ในมาตรา ๘๑ เพื่อนำทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ ตามภารกิจของสำนักงาน บ.ป.ส. และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีภารกิจในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในด้านการป้องกัน ปราบปราม หรือบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

**การยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินในกรณีที่พนักงานอัยการ
มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีผู้ต้องหาหรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องจำเลย**

มาตรา ๘๒

“มาตรา ๘๒ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีผู้ต้องหาหรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องจำเลยรายใด ให้ศาลไต่สวนคำร้องขอของพนักงานอัยการหรือขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินที่ได้ขึ้นไว้ ตามมาตรา ๗๗ ขึ้นต่อไปได้ หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินในคดีนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ให้ตกเป็นของกองทุน

การขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการในกรณีที่พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินต่อศาลไว้แล้ว ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง การดำเนินการโดยพนักงานอัยการหรือศาลจึงสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามมาตรา ๗๗ เพื่อให้ศาลไต่สวนและพิจารณาตามหลักฐานต่อไปโดยไม่ผูกพันกับการดำเนินคดีอาญาผู้ต้องหาหรือจำเลย หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินในคดีนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ศาลอาจสั่งรับทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อให้ตกเป็นของกองทุนได้

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย หากไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง บทบัญญัตินี้กำหนดให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของกองทุนโดยเลขาธิการกฎหมาย เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดมีการดำเนินการต่อไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

ในการขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ร้องอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การยื่นคำร้องขอผ่อนผันให้ขอรับทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้และการขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๖๑

การคืนทรัพย์สิน

มาตรา ๘๓

"มาตรา ๘๓. ในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอื่นอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าขอแต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาที่เป็นจริงในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคืนทรัพย์สินอื่นนอกจากเงิน ในกรณีที่จะต้องคืนให้กับเจ้าขอ แต่ไม่อาจคืนในสภาพของทรัพย์สินเดิมได้ ในวาระด้วยกรณีใด ๆ ทั้งทรัพย์สินเกิดการสูญหาย เสียหาย หรือไม่อาจคืนได้ด้วยประการใด ๆ ก็ตาม บทบัญญัตินี้กำหนดให้นำเงินจากกองทุนไปชดเชย ปรียบปราม และแก้ไขปัญหาด้านคดี ชดเชยตามราคาที่เป็นจริงในวันยึดหรืออายัดตามมาตรา ๘๓

การดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมาย

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินพิจารณาพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบทรัพย์สินแล้ววินิจฉัยว่าผู้ถูกตรวจสอบได้รับทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าวเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน พร้อมส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน เอกสาร และพยานหลักฐานไปยังพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งรับมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

การขอให้ศาลสั่งรับมูลค่าของทรัพย์สินและการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการ ให้มีอำนาจในมาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๘๒ นำบังคับด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินนำมาตรการในการรับทรัพย์สินตามมูลค่ามาพิจารณาประกอบพยานหลักฐานในการตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยวิธีการคำนวณมูลค่าเงินและผลประโยชน์ที่เป็นรายได้จากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดมาคำนวณเป็นมูลค่าของทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ถูกตรวจสอบได้รับประโยชน์ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามเครือข่ายผู้ค้าหรือผู้ประกอบการในการค้ายาเสพติด โดยถือเป็นการขยายของการทำลายเครือข่ายยาเสพติดโดยใช้หลัก “อาชญากรต้องถูกทำให้กลับคืนสู่สถานะที่ควรจะเป็นหากไม่มีการก่ออาชญากรรม” เพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากการกระทำความผิดนั้นจากอาชญากรรมและเป็นการพิจารณาดำเนินการในของเครือข่ายยาเสพติด

โดยที่การรับทรัพย์สินเป็นกระบวนการลงโทษอย่างหนึ่งต่อผู้กระทำความผิดหรือจำเลย ความกระบวนกรทางอาญา เพื่อเป้าหมายการป้องกันการทำทรัพย์สินไปใช้ในการกระทำความผิดหรือเพื่อกระทำความผิด หรือเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด และเป็นการป้องกันอันอื่นมิให้เกิดการกระทำความผิดต่อไปอีกด้วย ดังนั้น มาตรการรับทรัพย์สินตามกฎหมายจึงเป็นมาตรการพิเศษ เพื่อขยายขอบเขตหลักการรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีหน้าที่และอำนาจในการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นจำนวนเงินที่แน่นอน พร้อมส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน เอกสาร และพยานหลักฐานไปยังพนักงานอัยการ เพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งรับมูลค่าของทรัพย์สินนั้น โดยเป็นดุลยพินิจของศาลในการพิจารณาพยานหลักฐานที่ได้มีการเสนอให้รับทรัพย์สิน โดยนำหลักการพิจารณาในมาตรา ๗๖ เกี่ยวกับกรณีพนักงานอัยการพิจารณาการยื่นคำร้องขอศาลเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หลักในมาตรา ๗๗ เกี่ยวกับสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินของผู้ต้องหา ในการพิสูจน์ว่าไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและได้อื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สิน และหลักในมาตรา ๘๒ เกี่ยวกับการให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด มาพิจารณาประกอบในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามมูลค่า โดยอนุโลม

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อให้ขอให้ศาลสั่งรับมูลค่าทรัพย์สิน
ไปให้เจ้าพนักงาน บ.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย ดำเนินการตรวจสอบเพื่อไปปรากฏข้อเท็จจริงในเรื่องดังนี้

๓) พฤติการณ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ของผู้ถูกตรวจสอบ
๔) ทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบที่มีหรือเคยมี รวมทั้งทรัพย์สินที่มีหลักฐานอันที่เชื่อได้ว่า
เป็นทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบที่ได้โอนให้กับบุคคลอื่นหรือบุคคลอื่นถือกรรมสิทธิ์แทน

๓) ทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบ

๔) รายละเอียดของผู้ถูกตรวจสอบ

๕) การประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอื่นใดที่สมควรให้เงินได้รายได้อันผู้ถูกตรวจสอบ

เมื่อดำเนินการตรวจสอบแล้วเสร็จก็เกี่ยวกับทรัพย์สินแล้ว แต่ในการวิเคราะห์เพื่อคำนวณ
มูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด มีหลักการวิเคราะห์ที่สำคัญ คือ

๑) เงินได้จาก ทรัพย์สิน - หนี้สิน = เงินรวม ทรัพย์สินสุทธิ

๒) บำ ทรัพย์สินสุทธิ - รายละเอียด = เงินได้สุทธิ รวมการใช้จ่ายเงิน

๓) บำ รวมการใช้จ่ายเงิน - รายได้สุทธิ = ทรัพย์สินเกินกว่าฐาน, รายได้ที่ยึดบัง

(ทรัพย์สินที่ได้เกินมาเนื่องจากการกระทำความผิด ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด)

การบังคับคดีในกรณีศาลสั่งริบมูลค่าของทรัพย์สิน

มาตรา ๔๕

"มาตรา ๔๕ กรณีที่ศาลได้ส่วนแล้วมีมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมที่ศาลสั่งริบนั้นไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบภายหลังสืบปีเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมตามมูลค่าดังกล่าวได้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบได้ภายในสืบปีนับแต่วันศาลมีคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบนี้"

ในกรณีที่คดีต้องมีการบังคับคดีกับทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน ป.ป.ส. มีหน้าที่สืบหาทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบ เพื่อบังคับคดีให้เป็นไปตามคำสั่งศาล โดยสำนักงานของพนักงานอัยการ

การขออนุญาตศาลของทรัพย์สิน ให้มีความในมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอุปนัย"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทให้ส่วนศาลสั่งริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลได้ส่วนแล้วว่ามีมูลค่า และดำเนินการติดตามมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม เพื่อมีคำสั่งให้ริบตามคำร้องของพนักงานอัยการ โดยหากทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งริบโดยวิธีสืบปีตามมูลค่าของทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมนั้น ไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบหาได้ บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดให้พนักงานอัยการสามารถดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินตามคำร้อง เพื่อขอให้ศาลพิจารณาสั่งบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบภายในสืบปีได้ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้สืบทรัพย์สินอื่นที่พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องมาในภายหลังเพื่อขอให้สืบทรัพย์สินแทนแทน โดยการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นนั้น ต้องมีมูลค่าไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบ ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตของการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่อาจนำไปใช้ในการกระทำความผิดและการได้ประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

นอกจากนี้ บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และกำหนดให้ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน ป.ป.ส. มีหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเพื่อบังคับคดีให้เป็นไปตามคำสั่งศาล โดยในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำแนะนำ ของพนักงานอัยการในการบังคับคดี

ทั้งนี้ ในกรณีที่ทรัพย์สินอื่นที่ศาลได้มีคำสั่งให้ริบแล้ว มีมูลค่าอาจเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่สืบหาได้ และมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้ริบแล้วนั้น หากมีผู้อาจอ้างเป็นเจ้าของและร้องขอคืนทรัพย์สิน ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๖ โดยกำหนดให้ผู้ขอคืนทรัพย์สินอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคืนทรัพย์สินได้ ภายในระยะเวลาที่นับวันเวลาที่ศาลมีคำสั่ง

ทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับคดีในกรณีศาลสั่งริบมูลค่าของทรัพย์สินให้ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๘๖

"มาตรา ๘๖ ทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับคดีตามมาตรา ๘๕ ให้ตกเป็นของกองทุน"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามมูลค่า ที่มีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบภายใต้ความมาตรา ๘๕ ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทย ตามภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ส. หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีภารกิจในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในส่วนของการป้องกัน แล่งปราบปราม หรือบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพการสังคมผู้ติดยาเสพติด

กองทุนป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

มาตรา ๘๗

“มาตรา ๘๗ ให้จัดตั้งกองทุนป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน ปรามปราม ปราบปราม การศึกษา ที่มุ่งสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย ทดสอบ ทดลอง นวัตกรรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปรามปราม ปราบปราม การศึกษา ที่มุ่งสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ปราบปราม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปรามปราม ปราบปราม การศึกษา ที่มุ่งสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้บริการหรือจัดกิจกรรมอื่นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกัน ปรามปราม ปราบปราม การศึกษา ที่มุ่งสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนผู้ติดยาเสพติด ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนการป้องกัน ปรามปราม ปราบปราม การศึกษา ที่มุ่งสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคม ผู้ติดยาเสพติดทั้งในประเทศและระดับต่างประเทศ

(๖) เชิญชวนผู้ได้รับผลกระทบจากการป้องกัน ปรามปราม ปราบปราม การศึกษา ที่มุ่งสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(๗) กิจกรรมอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามประมวลกฎหมายนี้

บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนเงินในลักษณะเดียวกันจากกองทุนหน่วยงานอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนนี้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีการกักหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ ดังนี้

๑) การกิจด้านการส่งเสริมและสนับสนุนที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งกำหนดไว้ใน (๑) - (๕) อาทิ มาตรการตามประมวลกฎหมายยาเสพติด การการศึกษาวิจัย ประชุมหรือสัมมนา โดยมีผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ การจัดให้บริการหรือจัดกิจกรรม รวมถึงการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือหรือสนับสนุนและขับเคลื่อนการการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒) การปฏิบัติงานการสืบสวนที่ได้รับผลกระทบจากการป้องกัน บราบปราม ป่าปัดรักษา
พื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ทางสังคม ซึ่งกำหนดไว้ใน (๒)

๓) การปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน บราบปราม และแก้ไขปัญห
อาชญากรรมที่ก่อขึ้นใน (๓)

ทั้งนี้ ในกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานใด ได้รับการสนับสนุนเงินในลักษณะอื่นจากกองทุน
หมุนเวียนอื่นตามกฎหมายแล้ว ไม่ถือว่าเป็นการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนป้องกัน บราบปราม และแก้ไข
ปัญหายาเสพติดอีก เพื่อป้องกันการได้รับการสนับสนุนเงินซ้ำซ้อนกับกองทุนหมุนเวียนอื่น และเพื่อให้
การใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของภาครัฐ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เงินและทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๔๘

"มาตรา ๔๘ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนบ่อนก้นและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔

(๓) เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค

(๔) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาล

(๕) ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้เงินปันผล"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนบ่อนก้น ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยไม่กำหนดประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

๑. เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนบ่อนก้นและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๗ กำหนดให้โอน
บรรดาเงินหรือทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ ภารผูกพัน อำนาจการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง เงินงบประมาณ
และรายได้ของกองทุนบ่อนก้นและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม
ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด
ทำโดยพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับ ไปเป็นของกองทุนบ่อนก้น ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวล
กฎหมายยาเสพติด

๒. ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน ได้แก่

๑) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๔๑ คือ ทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบทรัพย์สิน
ตามมาตรา ๓๗ เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๒) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๔๒ คือ ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของ
ตามที่ได้มีการยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ต่อศาลหรือจำเลย
โดยคำพิพากษาให้กรณีที่ไม่มิผู้ใดมาขอรับคืนภายใน ๕ ปีนับแต่วันที่คำสั่งเด็ดขาดไม่โอนสิทธิของพนักงานอัยการ
หรือมีคำพิพากษามีผลที่สุดให้ยกฟ้องในคดีอาญา ให้ตกเป็นของกองทุน

๓) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๔๓ คือ ทรัพย์สินที่ได้จากการดำเนินการ
บังคับคดีริบทรัพย์สินตามมูลค่า ตามที่ศาลสั่งริบมูลค่าของทรัพย์สินตามมาตรา ๔๕

๔) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๔๔ คือ เงินที่ได้จากคำรับตามคำพิพากษา
ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่นำส่งโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๓. เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค

โดยแนวทางในการรับเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค ให้ปฏิบัติตามระเบียบ
กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินจากผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๖๖

๔. เงินและทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาล

เป็นกรณีของการกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ สำหรับกรณีที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สินจากรัฐบาล

๕. ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตาม (๑) - (๔) เช่น กรณีที่มีการนำเงินของกองทุนที่ได้จากการบังคับคดีรับทรัพย์สินตามมูลค่าซึ่งเป็นทรัพย์สินตามมาตรา ๘๘ (๒) ไปฝากธนาคาร ดอกเบี้ยที่ได้จากเงินฝากธนาคารดังกล่าวก็คือผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตามที่กำหนดดังกล่าว

เงินและทรัพย์สินของกองทุนที่รับเข้ามาตาม (๑) - (๔) ไม่ถือเป็นรายได้เป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ การดำเนินงานของกองทุนบ่อนัน ปรวบปรวบ และแกวชปัญหามาเสพสิด จึงต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจาก มาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดบทนิยามคำว่า "ทุนหมุนเวียน" ไว้ว่า

"ทุนหมุนเวียน" หมายความว่า กองทุน กองทุนหมุนเวียน เงินทุน เงินทุนหมุนเวียน ทุน หรือทุนหมุนเวียน ที่ตั้งขึ้นเพื่อกิจการที่อนุญาตให้นำรายรับทั้งหมดไปใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดิน

โดยเงินที่ได้รับดังกล่าว เป็นทรัพย์สินของกองทุน ซึ่งบทบัญญัติกำหนดให้ไม่ต้องส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดิน

การวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุน

มาตรา ๘๘

"มาตรา ๘๘ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหาร และการดำเนินการของกองทุนในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และการบริหารจัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน

(๒) การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุน

(๓) การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน

(๔) ค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดซึ่งจำเป็นต้องจ่ายแก่หน่วยงาน บุคคลภายนอก พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่กรม ป.ป.ส. ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานตามประมวลกฎหมายนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นให้รายได้จากกองทุน

(๕) การบริหารและการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

การวางระเบียบตาม (๑) (๓) (๔) และ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังด้วย"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดในเรื่องการบริหารและการดำเนินการของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กำหนดในมาตรา ๘๗ โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วางระเบียบในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และการบริหารจัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน

๒) การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุน

๓) การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน

๔) ค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดซึ่งจำเป็นต้องจ่ายแก่หน่วยงาน บุคคลภายนอก พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่กรม ป.ป.ส. ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานตามประมวลกฎหมายนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นให้รายได้จากกองทุน

๕) การบริหารและการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

อนึ่ง ระเบียบตาม ๑) ๓) ๔) และ ๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังด้วย

กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดเป็นทุนหมุนเวียนตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้น การดำเนินการของกองทุนรวมทั้งระเบียบที่จะกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ก็จะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย กล่าวคือ ระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. จะกำหนดตามมาตรา ๘๘ (๑) จะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย เช่น องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน จะต้องมีการผูกพันคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ การลงทุน กฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องจำนวนไม่เกิน ๓ คน ตามมาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙ หรือต้องกำหนด เรื่องการพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๐ เป็นต้น

**ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย
หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑**

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๕ (๓)”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ห้ามบุคคลที่มีความทางอนุญาตของบุคคลอื่นผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามกฎหมายตรา ๓๔ หรือไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๓๕ (๓)

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วิถีแห่งการกระทำ คือ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ (จ) ยกเว้นเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต ซึ่งต้องพิจารณาถึงเจตนาของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

ความผิดเกี่ยวกับการผิด ป่าเขา ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ และประเภท ๔
มาตรา ๓๕ “ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้ไว้ในอนุสัญญาความมาตรา ๓๔ หรือ มาตรา ๓๕ (๑) หรือ (๒)”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดฐานการของบุคคลผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ และประเภท ๔ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามกฎหมายตรา ๓๔ หรือไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายตามกฎหมายตรา ๓๕ (๑) หรือ (๒)

โทษเบื้องต้นของความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุประสงค์การกระทำ คือ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ (จ) ยกเว้นเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต จึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

มาตรา ๑๒๒

“ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒๕ (๒)”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ อช. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๑๒๕ (๒)

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำการ (ข) การกระทำการ ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุประสงค์การกระทำ คือ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ (จ) ผลเว้นเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต ซึ่งต้องพิจารณาถึงเจตนาของการกระทำนั้นด้วยเช่นกัน

**ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย
หรือมิได้ไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕**

มาตรา ๑๑๓

“ทำนผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมิได้ไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือวรรคสอง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมิได้ไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการอย. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการอย. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมิได้ไว้ในครอบครอง (ค) เจตนากระทำความผิด (ง) วัตถุแห่งการกระทำความผิด คือ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ (จ) ผลการเป็นกรณีได้รับอนุญาต ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๓๔

“ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นการมิได้ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๕ (๒)”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ และประเภท ๔ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ อัน หรือผู้ใดได้รับมอบหมายตามมาตรา ๓๕ (๒)

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุผิดกฎหมายกระทำ คือ วัตถุออกฤทธิ์ (จ) ผลการเป็นกระทำได้รับอนุญาต ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

ความผิดของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการ

มาตรา ๓๕

"มาตรา ๓๕ ห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกร
มิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนหน้าที่
ในการที่จะจะต้องได้ให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการระหว่างการดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติด
ให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔
จึงเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๐

ความผิดเกี่ยวกับจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า
มาตรา ๓๐ "มาตรา ๓๐ ห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ในลักษณะที่ขึ้นโป๊หรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้กระทำการดังต่อไปนี้

๑) จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ในลักษณะที่ขึ้นโป๊โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้าอื่นเป็นการกระทำเพื่อการค้า

๒) จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนานโดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้าอื่นเป็นการกระทำเพื่อการค้า

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ คือ จำหน่าย (ค) เจตนาธรรมดาและเจตนาพิเศษ เพื่อประโยชน์ทางการค้า (ง) วัตถุแห่งการกระทำ คือ วัตถุออกฤทธิ์ ตาม ๑) หรือ ๒) ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

**ความผิดเกี่ยวกับการไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย
หรือข้อความเปลี่ยนให้ระงับการใช้ฉลากแพะของผู้อื่นผิดหรือผู้นำเข้า**

มาตรา ๑๗

“มาตรา ๑๗ ห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือติดกับหรือติดบรรจุสารระเหย เพื่อเป็นการเตือนให้ระงับการใช้สารระเหยดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลผู้มีสิทธิขายนำเข้า สารระเหย ที่ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเตือนที่ภาชนะบรรจุหรือติดกับหรือติดบรรจุสารระเหย เพื่อเตือนให้ระงับการใช้สารระเหยก่อนนำออกจำหน่าย

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ การผลิตหรือนำเข้า โดยไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือติดกับหรือติดบรรจุสารระเหย ก่อนนำออกจำหน่าย (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุประสงค์การกระทำ คือ สารระเหย

**ความผิดเกี่ยวกับการไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย
หรือข้อความเคลื่อนใจระวางการใช้สารระเหยของผู้จำหน่าย**

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ ห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีไว้บนฉลากบรรจุหรือติดห่อหีบบรรจุตามมาตรา ๓๗ อยู่ครบถ้วน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดหาหาเอาฐานของผู้ผลิตผู้นำเข้าหรือผู้ขายสารระเหย โดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเคลื่อนใจผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยจัดให้มีไว้บนฉลากบรรจุหรือติดห่อหีบบรรจุสารระเหยตามที่กำหนดในมาตรา ๓๗ อยู่ครบถ้วน

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำความผิด (ข) การกระทำความผิดได้แก่ จำหน่าย โดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องจัดให้มีไว้บนฉลากบรรจุ (ค) เจตนา ธรรมดา (ง) วิถีแห่งการกระทำความผิด คือ สารระเหย

ความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี
มาตรา ๓๓๔ มาตรา ๓๓๕ ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่ เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญาของบุคคลขึ้นเมื่อมีองค์ประกอบองค์ประกอบทั้งการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลซึ่งอายุต่ำกว่าสิบแปดปี แต่ทั้งนี้ก็สามารถทำได้หากเป็นกรณีที่มีการกระทำการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ จำหน่ายหรือจัดหา (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุแห่งการกระทำ คือ สารระเหย (จ) ผู้ถูกกระทำ คือ บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

ความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ผิดสารระเหย
มาตรา ๑๐๐ “มาตรา ๑๐๐ ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งเคยรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ผิดสารระเหย”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งเคยรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ผิดสารระเหย

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำความผิด (ข) การกระทำความผิด (ค) เจตนาธรรมดา และเจตนาพิเศษโดยรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ผิดสารระเหย (ง) วัตถุแห่งการกระทำความผิด สารระเหย ซึ่งต้องพิจารณาถึงเจตนาของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษ
หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนของผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ

มาตรา ๑๖๑

"มาตรา ๑๖๑ ห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๑๑ ฉ้อหรือนำเข้า
ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้ายาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือได้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ซึ่งได้ไปยื่นคำขอขึ้นทะเบียนแล้วได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๑๑ แล้ว แต่ดำเนินการผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำความผิดเป็นผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ (ข) การกระทำความผิดได้แก่ผลิต หรือนำเข้า (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุแห่งการกระทำความผิด ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ (ฉ) ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำความผิดแต่ละกรณี

ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย
ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียน

มาตรา ๑๐๒

"มาตรา ๑๐๒ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๓ แต่มีได้ขึ้นทะเบียนสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือสำหรับวัตถุออกฤทธิ์"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลที่ดำเนินการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๓ แต่มีได้ขึ้นทะเบียนสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือสำหรับวัตถุออกฤทธิ์

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำความผิด (ข) การกระทำความผิด (ค) นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย (ค) เจตนาอาชญากรรม (ง) วัตถุประสงค์ของการกระทำความผิด คือ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนสำหรับ ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำความผิดแล้วจึงพิจารณา

ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับ

มาตรา ๓๑๓

"มาตรา ๓๐๒ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๒"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลที่กระทำการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ เนื่องจากไม่มีสิทธาตามกึ่งขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่สอดคล้องกับกฏวิธี หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป โดยมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วตามมาตรา ๕๒

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุแห่งการกระทำ คือ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้ว ซึ่งต้องพิจารณาถึงเจตนาของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี

ความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ ห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เว้นแต่การเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของแพทย์ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือการเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของแพทย์ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือแพทย์พื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้เสพยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ โดยแยกตามประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ ดังนี้

๑. การเสพยาเสพติดให้โทษ ได้แก่

- (๑) ยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยาอี ไอซ์ เป็นต้น
- (๒) ยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เช่น โคเคน โคเคอิน กิม เบปติน
- (๓) ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เช่น กัญชา เกล็ดควาย เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดให้การเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ ซึ่งเป็นตำรับยา หรือยาเสพติดให้โทษประเภท ๔ ซึ่งเป็นสารเคมีหรือสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เป็นความผิด

๒. การเสพวัตถุออกฤทธิ์ ได้แก่

- (๑) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๑ เช่น คาฟีนิล (cathinone) ดีอีที (DET) ทีเอ็นเอที (TNF) เป็นต้น
- (๒) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ เช่น อัลปราโซแลม (alprazolam) คีตามีน (ketamine)

นิดาโซแลม (nadaolam) เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดให้การเสพวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๓ และประเภท ๔ ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ทางการแพทย์ เป็นความผิด

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ เสพ (ค) เจตนาธรรมดา (ง) วัตถุแห่งการกระทำ คือ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ (จ) ชกเว้น กรณีการเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของแพทย์ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือการเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของแพทย์ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือแพทย์พื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย

ความผิดเกี่ยวกับการเล่ห์เหลี่ยม
มาตรา ๑๐๕ “มาตรา ๑๐๕ ว่ากันโดยเล่ห์เหลี่ยม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลผู้เล่ห์เหลี่ยม

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ โกง (ค) เจตนาฉ้อโกง (ง) วัตถุประสงค์การกระทำ คือ เล่ห์เหลี่ยม

ความผิดเกี่ยวกับการจู่โจม ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวงฯ ให้ผู้อื่นเสียหายเสียดสี

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ ห้ามผู้ใดจู่โจม ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดศีลธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสียหายเสียดสีให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ เว้นแต่ออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งคอปนี้ อาจจู่โจมหรือชักนำให้ผู้อื่นเสียหายเสียดสีให้โทษหรือผิดออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาลได้

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม สำหรับยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือสำหรับยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘

(๔) ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สำหรับยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลที่จู่โจม ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดศีลธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสียหายเสียดสีให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำความผิด (ข) การกระทำความผิด จู่โจม ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดศีลธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด (ค) เจตนากระทำความผิด คือให้โทษ (ง) วัตถุแห่งการกระทำความผิด ยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย (จ) ผู้ถูกกระทำความผิด ผู้จู่โจม ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดศีลธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นเสียหายเสียดสีให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

ทั้งนี้ ได้กำหนดข้อยกเว้นเพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยในการใช้ยาเสียดสีเพื่อการบำบัดรักษาโรคได้ความหลักวิชาทางการแพทย์โดยไม่เป็นความผิด โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งคอปนี้ อาจจู่โจมหรือชักนำให้ผู้อื่นเสียหายเสียดสีให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาลได้

๑) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม สำหรับยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือสำหรับยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘

๒) ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สำหรับยาเสียดสีให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘

**ความผิดเกี่ยวกับการครอบครองยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์เพื่อสุขภาพ
และการกำหนดบทลงโทษฐานมิไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ**

มาตรา ๓๐๗

“มาตรา ๓๐๗ ห้ามผู้ใดมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อสุขภาพ

การมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๑ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่นำหลักการสะท้อนความเป็นอาชญากรรมมาเสริมประสิทธิภาพการบังคับรักษารึ้นสู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยการกำหนดความผิดทางอาญาของบุคคลบุคคลผู้มิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๑ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อสุขภาพ เพื่อป้องกันมิให้มีการนำยาเสพติดให้โทษไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง อันนำไปสู่การเสติดยาเสพติด ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน ตลอดจนเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดภายใต้มาตรการบำบัดรักษาที่มุ่งผู้ติดยาเสพติด

สำหรับความหมายของการมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์นั้น ประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่ได้กำหนดบทนิยามหรือคำจำกัดความไว้ ต้องถือตามความหมายทั่วไปว่า การมียาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์อยู่ในความยึดถือหรือปกครองดูแลของตนโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดการมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๑ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ ดังนี้ การมิไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ ต้องรู้จำนวนหรือปริมาณที่ครอบครอง พร้อมข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบเสมอ แม้บทสันนิษฐานทางกฎหมายนี้จะขึ้นอยู่กับผู้ครอบครอง แต่ก็ต้องมีการพิจารณาพิเคราะห์เบื้องต้นด้วยว่าเจตนาครอบครองเพื่อสุขภาพ และในทำนองเดียวกันหากจะกล่าวโทษว่าผู้ใดครอบครองในปริมาณที่เล็กน้อยนั้นมิใช่มิไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ ก็ต้องมีการระบอการแสดงเจตนาหลักฐานเพื่อพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว

บทนิยาม

มาตรา ๑๐๔

มาตรา ๑๐๘ ในภาคนี้

“จิตตยาสาทิส” หมายความว่า สภาพเป็นประจักษ์ต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพิจารณาสาธิตนั้น โดยสามารถตรวจสอบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้จิตตยาสาทิส ซึ่งรวมถึงองค์การศึกษาระบบการประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามผลการบำบัดรักษา

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรมทางจิตตยาสาทิส และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้จิตตยาสาทิสให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

“การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้จิตตยาสาทิสหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางบ้านหรือชุมชน การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สถานพยาบาลจิตตยาสาทิส” หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้จิตตยาสาทิสกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้จิตตยาสาทิส

“สถานที่บำบัดรักษาผู้จิตตยาสาทิส” หมายความว่า สถานที่พยาบาล สถานฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้จิตตยาสาทิสกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้จิตตยาสาทิส

“ศูนย์คุ้มครอง” หมายความว่า สถานที่คุ้มครองการใช้ยาเสพติด

“ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้จิตตยาสาทิสหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้จะเป็นการกำหนดบทนิยามที่ใช้เฉพาะในประมวลกฎหมายยาเสพติด ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้จิตตยาสาทิส (มาตรา ๑๐๘ - มาตรา ๑๒๓)

“จิตตยาสาทิส” หมายความว่า สภาพเป็นประจักษ์ต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพิจารณาสาธิตนั้น โดยสามารถตรวจสอบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

บทนิยามคำว่า “จิตตยาสาทิส” คือสภาพจิตตยาสาทิสเป็นประจักษ์ต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพิจารณาสาธิตนั้น โดยสามารถตรวจสอบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

วัตถุประสงค์ในการกำหนดบทนิยามดังกล่าว เนื่องจากต้องการให้ความแตกต่างระหว่างคำว่า “เสพ” กับคำว่า “จิตตยาสาทิส” เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการและวิธีการในการดูแลและแก้ไขปัญหายา เนื่องจากกรณีที่เป็น “ผู้เสพ” มีความแตกต่างกับ “ผู้จิตตยาสาทิส” โดยผู้เสพมีความหมายแต่เพียงว่าเป็นบุคคลผู้รับยาเสพติดเข้าสู่อวัยวะโดยรู้หรือว่าเป็นยาเสพติดไม่ว่าด้วยวิธีใด ในขณะที่

“ผู้ติดยาเสพติด” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้เสพยาเสพติด ที่เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกัน และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ ดังนั้น ผู้ติดยาเสพติดจึงมีความหมายแคบกว่าผู้เสพยาเสพติด

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึงการรักษา การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตาม หลังการบำบัดรักษา

บทนิยามคำว่า “การบำบัดรักษา” คือการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึง การรักษา การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามหลังการบำบัดรักษา ซึ่งกล่าวโดยสรุปจะมีด้วยกัน ๔ ขั้นตอน ได้แก่

- ๑) ขั้นตอนการประเมิน ศักยภาพ หรือเตรียมการ
- ๒) ขั้นตอนการบำบัดด้วยยาหรือถอนพิษยา
- ๓) ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ
- ๔) ขั้นตอนการติดตามดูแล นอกจากนี้ ยังให้รวมถึงการลดอันตรายจากยาเสพติด

คำว่า “การลดอันตรายจากยาเสพติด” ถือว่าไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามหรือคำจำกัดความ ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเสพติด แต่กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบการแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้กำหนดบทนิยามดังกล่าวไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้นิยามความว่า การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) หมายถึง การลดปัญหา หรือการละ เลี่ยงอันตราย การแพร่ระบาด การสูญเสียจากการใช้ยาเสพติด ที่อาจเกิดกับตัวบุคคล ชุมชน และสังคม เป็นการป้องกันอันตรายโดยการทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นอันตรายลดลง ในขณะที่ยังไม่สามารถหายขาดยาเสพติดได้ เป็นการยึดหลักวิธีการรักษาเพื่อชีวิตความพร้อมของผู้ป่วยเป็นฐาน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน และความเข้าใจธรรมชาติของผู้ใช้ยาเสพติด

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรมทาง ยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

บทนิยามคำว่า “การฟื้นฟูสมรรถภาพ” คือการกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรมทาง ยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

ซึ่งการฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นส่วนหนึ่งใน ๔ ขั้นตอนของ “การบำบัดรักษา” โดยในขั้นตอนนี้ จะมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษา ภายหลังจากการติดการ ประเมินความรุนแรง และบำบัดด้วยยาแล้ว ในขั้นตอนต่อไป จะเป็นขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถฟื้นฟู สมรรถภาพร่างกายและจิตใจจนมีสภาพร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคง และไม่เสี่ยงต่อการกลับไปใช้ยาเสพติด

“การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการส่งเสริมระดับฐาน ให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

บทนิยามคำว่า “การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” คือ การกระทำใด ๆ อันเป็นการส่งเสริมระดับฐาน ให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติด และผู้ติดยาเสพติดเป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยในการให้การดูแลรักษาฟื้นฟู สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในทางการแพทย์แล้ว อีกส่วนหนึ่งจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เข้ารับ

การบำบัดรักษาและดูแลสุขภาพจิตให้ได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ค่าบิณฑบาต การประกอบอาชีพ การศึกษา การสาธารณสุข การเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือตัวอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ต้องการให้ผู้สุขภาพจิตเข้าสู่การบำบัดรักษาได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่เพียงพอ เพื่อให้หายหลังจากผ่านการบำบัดรักษา ผู้นี้จะสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ที่สุจริตโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ทั้งนี้ “การฟื้นฟูสมรรถภาพ” และ “การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” มีความหมายแตกต่างกัน กล่าวโดยสรุป “การฟื้นฟูสมรรถภาพ” คือ ขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบำบัดรักษา โดยเป็นขั้นตอนบำบัดพฤติกรรม การเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ ในขณะที่ “การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” จะเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เข้ารับการบำบัดรักษาและสุขภาพจิตให้ได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้หายหลังจากผ่านการบำบัดรักษา ผู้นี้จะสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพที่สุจริต โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

“สถานพยาบาลยาเสพติด” หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

บทนิยามคำว่า “สถานพยาบาลยาเสพติด” คือโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่ประชาชนสามารถเดินทางไปเข้ารับ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดได้ตามมาตรา ๑๑๓ นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้เสพหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ผู้ติดยาเสพติดที่มีครีเอเข้ารับ การบำบัดรักษาไปเข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๔ รวมถึงเป็นสถานที่ที่ศาลส่งตัวผู้ต้องหาโดยศาล เห็นสมควรส่งเข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๔

สถานพยาบาลยาเสพติดจะเป็นสถานที่ที่ให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งอาจมีการ ให้ยาเพื่อให้การรักษากับผู้ป่วยซึ่งรวมถึงยาที่เป็นยาเสพติด ดังนั้น สถานที่ดังกล่าวจึงต้องมีความพร้อมทั้ง ในด้านอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ความพร้อมของบุคลากรทางด้าน การแพทย์ สาธารณสุข และมี องค์ความรู้ด้านการบำบัดรักษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการทางการแพทย์ รวมถึงมีความสามารถให้การดูแลรักษา โรคแทรกซ้อนอันเกิดกับผู้ป่วยหรือส่งต่อไปยังสถานพยาบาลอื่นที่เหมาะสมได้ ซึ่งอาจจะจะเป็นได้ ทั้งสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน ดังนั้น สถานที่ใดจะเป็นสถานพยาบาลยาเสพติดตามประมวลกฎหมาย จะต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้ เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จะเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพสถานพยาบาล ยาเสพติดตามมาตรา ๑๑๓ (๕)

“สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

บทนิยามคำว่า “สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” คือ สถานพยาบาล สถานฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยสถานที่ดังกล่าวจะเป็นสถานที่ทำการบำบัด

พฤติกรรมการโฆษณาเสพติดและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ ซึ่งจะเป็นสถานพยาบาล สถานฟื้นฟู หรือสถานที่อื่นใดในลักษณะต่าง ๆ เช่น สถานฟื้นฟูสมรรถภาพของเอกชน วัตถุประสงค์ของโครงการและฟื้นฟู หรือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่าง “สถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” กับ “สถานพยาบาล” คือ สถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้การบำบัดรักษาด้วยยาเพื่อให้อาการดีขึ้นกับผู้ป่วย ทั้งนี้ สถานที่ใดจะเป็นสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น จะต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จะเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดทำและรับรองคุณภาพสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามมาตรา ๑๑๑ (๔)

“ศูนย์คัดกรอง” หมายความว่า สถานที่คัดกรองการใช้อาสาสมัคร

บทนิยามคำว่า “ศูนย์คัดกรอง” คือสถานที่คัดกรองการใช้อาสาสมัคร เป็นสถานที่ที่ทำหน้าที่ ในการคัดกรอง การประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด การหาความเสี่ยงทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต ของผู้ป่วย เพื่อวิเคราะห์ระดับการเสพ การติดยาเสพติดตามหลักวิชาการทางการแพทย์ และส่งต่อไปเข้ารับ การบำบัดรักษาซึ่งสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามความเหมาะสม

“ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

บทนิยามคำว่า “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” คือสถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยทำมาขึ้นในการติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และลงแรงที่ด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา โดยสถานที่ใดจะเป็นศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมนั้น มาตรา ๑๑๘ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ไทย และกรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัดทำศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขึ้นนั้นเพื่อให้รับได้ชอบ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

บทนิยามคำว่า “ผู้อนุญาต” คือปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตตามที่กำหนดในภาค ๒ ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด” ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการ ป.ป.ส. เลขาธิการ อป. ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ประธานกรรมการเสนาบดีสภากรรมการแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการหอการค้าไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสามคน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างน้อยหนึ่งคน

ให้รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุขจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอาจมีมติให้เชิญปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา หรือผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะกรรมการด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญเดิมนับรวมมีฐานะเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการเฉพาะกิจคราว โดยคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มีรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และมีหัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสามคน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อย่างน้อยหนึ่งคน โดยมีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุขจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในวาระแรกคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง โดยมีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการก็ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งกล่าววปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ

ป้าป้ารักษาและทึนปู้ผู้ติดยาเสพติดไปหลายกอน จนท้าวจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ตรวจดูแลตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งต้องไม่เกินกว่าสิบวันนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมิให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๖

นอกจากนี้ในการแก้ไขปัญหายูเนสโกผู้ติดยาเสพติดมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องอีกหลายหน่วยงาน แต่หากกำหนดใหม่เดิมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แทนตราบทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการมีจำนวนมากเกินไป จึงกำหนดบทบัญญัติมาตรา ๓๖๓ วรรคสาม โดยกำหนดให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอาจมีมติให้เชิญปลัดกระทรวงมหาดไทยนำหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา หรือผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะกรรมการด้วยก็ได้ ในการฉันทานี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญมาประชุมในฐานะเป็นกรรมการสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้นด้วยเช่นเดียวกับที่ได้มีการกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในมาตรา ๔ เรื่อง คณะกรรมการ บัณฑิต

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๑๐

“มาตรา ๑๑๐ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับข้อขอขออนุญาต การประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับข้อขอขออนุญาต การประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกำกับรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๑๑

“มาตรา ๑๑๑. โยชน์คณะกรรมการกำกับรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามภาคนี้
- (๒) กำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (๓) กำหนดแนวทางและการดำเนินการด้านการพัฒนางานวิชาการ มาตรฐาน และคุณภาพการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดกรอง การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการประเมินผลการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๖) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและประเมินวินัยสำหรับผู้ติดยาเสพติด สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๗) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๘) กำกับ ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา และแนะนำหน่วยงานในพื้นที่ยในการให้ความช่วยเหลือและสหประชาชาติผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๙) วางแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม การสังคม สหเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาซึ่งไม่มีที่อยู่อาศัยให้มีความเป็นอยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้
- (๑๐) วางแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา เงินทุนสหกรณ์ และการให้การสหเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๑๑) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๑๒) กำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่การอำนวยการอย่างใดก็ตามที่มอบหมาย
- (๑๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดไว้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกำกับรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกำกับรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับ

การนำบัณฑิตศึกษาผู้ศึกษาศาสนา ซึ่งหมายรวมถึง การคัดกรองการประเมินความรุนแรง การนำบัณฑิตด้วยอา การที่ขึ้นสู่สมรรถภาพ การลดอันตรายจากศาสนาและศาสนิก และการติดตามหลังการนำบัณฑิตศึกษา ตลอดจนการฟื้นฟู สภาพทางสังคมแก่ผู้ศึกษาศาสนาหรือผู้ผ่านการนำบัณฑิตศึกษา โดยสามารถแบ่งกลุ่มหน้าที่และอำนาจได้ ดังนี้

๑) การกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ศึกษาศาสนา เช่น การให้คำแนะนํารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการออกกฎหมายหรือ การกำหนดนโยบาย และมาตรการเกี่ยวกับการนำบัณฑิตศึกษาและฟื้นฟูผู้ศึกษาศาสนาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการดูแล แก้ไขปัญหาผู้ศึกษาศาสนา หรือการกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนรวม ในการติดตาม ดูแลและช่วยเหลือผู้ศึกษาศาสนาหรือผู้ผ่านการนำบัณฑิตศึกษา

๒) การกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพหน่วยบริการ การควบคุมมาตรฐานการนำบัณฑิตศึกษา เช่น การกำหนดแนวทางและการดำเนินการด้านการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรที่จะทำหน้าที่ให้การนำบัณฑิตศึกษา การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้ง สถานพยาบาลศาสนา หรือการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการนำบัณฑิตศึกษา ซึ่งรวมถึง หลักเกณฑ์วิธีการ หรือเงื่อนไขที่เหมาะสมเพื่อนำมาตรการลดอันตรายจากศาสนาและศาสนิกมาใช้ในการนำบัณฑิตศึกษา และกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อควบคุมการนำบัณฑิตศึกษาและระเบียบวินัยสำหรับศูนย์ศึกษาศาสนา สถานพยาบาลศาสนา และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ศึกษาศาสนา

๓) การกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เช่น การกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยและ กระทรวงมหาดไทยนำไปใช้ในการพิจารณาจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม การให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ศึกษาศาสนาหรือผู้ผ่านการ นำบัณฑิตศึกษาวางแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ศึกษาศาสนา หรือผู้ผ่านการ นำบัณฑิตศึกษาติดตาม หรือการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพแก่ผู้ศึกษาศาสนา หรือผู้ผ่านการนำบัณฑิตศึกษา

๔) หน้าที่และอำนาจทั่วไป เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติภารกิจอย่างหนึ่ง อย่างใดตามที่มอบหมาย

**ให้นำบทบัญญัติที่ใช้กับคณะกรรมการ ป.ป.ส. มาใช้กับคณะกรรมการบำบัดรักษา
และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม**

มาตรา ๓๑๒

“มาตรา ๓๑๒ ให้ใช้ความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับ
แก่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนเพิกถอนการประชุมคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ที่ให้นำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ที่ได้มีการกำหนดไว้แล้วในมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับ กับคณะกรรมการคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็น สำคัญ ได้ดังนี้

๑) วาระการดำรงตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติดมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีตามมาตรา ๗

๒) เหตุที่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งนอกจากครบกำหนดวาระ เช่น ตาม ลาออก คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะเหตุสุขภาพหรือเหตุไม่สุจริตซอหน้าก็ หรือความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อน ความสามารถ หรือเป็นบุคคลที่มีมลทินหรือเคยเป็นบุคคลที่มีมลทินทุจริต เป็นต้น ตามมาตรา ๘ (๓) - (๗)

๓) การดำเนินการและข้อยกเว้นในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ โดยในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน ทั้งนี้ ต้องคำนึงด้วยว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งเป็นผู้นำ ของการเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดด้วยหรือไม่ หากเป็นผู้นำ ของการเอกชนก็กล่าว การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็จะต้องเลือกให้สอดคล้องกับที่กำหนดในมาตรา ๓๐๓ ด้วย ส่วนกรณีี่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน กฎหมายได้มีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ให้ไม่ต้อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่าที่วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว และในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ประมวลด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ ตามมาตรา ๙

๔) การประชุมคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เช่น ต้องมีกรรมการ มารประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก ต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละครั้ง เว้นตามมาตรา ๓๐

**การดำเนินการกรณีผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาก่อนที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะตรวจพบ**

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดยกเหตุว่าตนได้เสพยาเสพติดตามมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๓ หรือมิได้เฝ้าครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เดชเสพติดตามมาตรา ๑๑๔ และได้สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลเสพติดก่อนที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะตรวจพบ อีกทั้งได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้ผู้นั้นไม่มีความผิดในมาตราดังกล่าว”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกับผู้เสพหรือผู้ครอบครองยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยไว้เพื่อเสกสำหรับตนเอง ที่สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษา โดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้โอกาสผู้เสพยาเสพติด ที่แม้ว่าจะได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพอันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ หรือมาตรา ๑๑๔ แล้วแต่กรณี เมื่อได้สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนดแล้ว ก็ให้ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ซึ่งมาตรา ๑๑๓ นี้ เป็นกรณีที่ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดยินยอมขอเข้ารับการบำบัดรักษา ก่อนที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะตรวจพบ ทั้งนี้ หมายรวมถึงการขอเข้ารับการบำบัดรักษาเนื่องจากมาตรการเชิงบวกทางสังคม เช่น จัดชวน รูดไร่ หรือสนับสนุนให้เข้ารับการบำบัดรักษาด้วย

สำหรับสถานที่ที่จะใช้เป็นสถานที่ในการบำบัดรักษานั้น มาตรา ๑๑๓ ได้กำหนดไว้ว่า ให้กระทำใน “สถานพยาบาลเสพติด” ซึ่งตามบทนิยาม หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพสถานพยาบาลเสพติดไว้ตามมาตรา ๑๑๑ (๔) และในกระบวนการบำบัดรักษา เมื่อพ้นระยะบำบัดด้วยยาแล้ว สถานพยาบาลเสพติดจะต้องส่งต่อไปยังสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเพื่อรับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ทั้งนี้ตามสภาพปัญหาของผู้ป่วยเฉพาะราย ตามแนวท้าววิชาการหรือการแพทย์กำหนด โดยให้สถานพยาบาลเสพติด และ สถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจออกหนังสือรับรองการเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษา หรืออยู่ระหว่างการบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดพ้นจากความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพในครั้งนั้น

การดำเนินการกรณีเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

มาตรา ๓๑๔

“มาตรา ๓๑๔ ในกรณีเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา ๓๐๒ หรือมาตรา ๓๐๓ หรือมีใบครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา ๓๐๕ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้เป็นผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ไม่มีพฤติการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม หรือมีพฤติการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคมที่เกิดจากโรคทางจิตและประสาท หรือจากการที่เจ็บจากฤทธิ์ของยาเสพติดได้ และสมควรจะเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้นั้นไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรองต่อไป

เมื่อผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่งเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติตามข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองว่าเป็นคนดีหรือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหน่วยงานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้นั้นไม่มีความผิดในมาตราดังกล่าว

หากผู้เข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่งหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแจ้งทำประวัติ ชีวประวัติ และพฤติการณ์ของผู้หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้เข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่ง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในกรณีพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพยาเสพติดออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๐๒ หรือเสพยาเสพติดประเภท ๓ มาตรา ๓๐๓ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๓๐๕

บทบัญญัตินี้ กำหนดขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้มีการส่งผู้เสพยาเสพติด ที่แม้ว่าจะได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด หรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพอันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๐๒ มาตรา ๓๐๓ หรือมาตรา ๓๐๕ แล้วแต่กรณี ที่ถูกเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบ หากสมควรจะเข้ารับการบำบัดรักษาให้ส่งตัวไปสถานพยาบาลยาเสพติด หรือศูนย์คัดกรอง และเมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไข จนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนดแล้ว ก็ให้ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และในกระบวนการบำบัดรักษา เมื่อพ้นระยะการรักษาโดยการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิดแล้ว สถานพยาบาลยาเสพติดอาจส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เพื่อรับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ทั้งนี้ตามสภาพปัญหาของผู้ป่วยเฉพาะราย ตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการแพทย์กำหนด ทั้งนี้ เมื่อผู้สมัครใจ

เข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ให้หัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติด และ หัวหน้าสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจออกหนังสือรับรองการเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษา หรือ อยู่ระหว่างการบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดพ้นจากความผิดฐานเสพหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพในครั้งนั้น

มาตรา ๓๕๕ มี เป็นกรณีที่มีผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดยินยอมเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ ไม่ขอทบทวนคำขอให้ผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพต้องถูกบังคับให้สมัครใจ ทั้งนี้ หากผู้ต้องสงสัยไม่สมัครใจก็สามารถทำได้ เช่น ในกรณีที่มีผู้ต้องสงสัยต้องการจะพิสูจน์ว่าตนมีได้เสพยาเสพติด และประสงค์จะพิสูจน์ความสามารถของตน โดยประสงค์จะขอต่อสู้คดีตามกฎหมายการยุติธรรม ก็ยังสามารถทำได้ โดยในกรณีดังกล่าวให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จัดบันทึกข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล ของผู้ต้องสงสัยที่ได้ตรวจหาสารเสพติด ภูมิฐานะ หรือสถานที่อยู่สามารถจะเรียกตัวหรือออกหมายเรียกมาเพื่อดำเนินคดีได้เมื่อมีการตรวจพบขึ้นอันแล้วเป็นผู้มีการเสพยาเสพติดในร่างกายจากสถานตรวจพิสูจน์ และรีบส่งตัวอย่างปัสสาวะไปยังสถานตรวจพิสูจน์ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบปัสสาวะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ เพื่อตรวจยืนยันผลต่อไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าเสพยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๓๕๔ กำหนดเงื่อนไขไว้ดังต่อไปนี้

๑. เงื่อนไขการสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๓๕๔

๑) มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา ๑๖๒ หรือมาตรา ๑๖๓ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๔

มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่า

๑.๑) กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ และมีใบกรณีตามมาตรา ๓๑๓ หรือมาตรา ๓๑๔ ตามมาตรา ๑๖๒

๑.๒) กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๑๖๓

๑.๓) กระทำความผิดฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๔

๒) ไม่ตกเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล

กรณีที่ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้จะต้องไม่ตกเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก เช่น ต้องมิได้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานลักทรัพย์ ฉ้อทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือความผิดต่อชีวิตและร่างกาย เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย เนื่องจากกรณีการกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกดังกล่าวต้องมีการป่าวร้องกระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อรับโทษ

กรณีที่ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ จะสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้จะต้องไม่อยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล เช่น ต้องมิใช่ผู้ต้องขังที่มีโทษอยู่ใน

เรือนจำแล้วหลบหนีออกมา หรืออยู่ในระหว่างการรับโทษและได้รับการพิจารณาให้การลงโทษ ตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์

๓) ไม่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม หรือมีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคมที่เกิดจากโรคทางจิตและประสาทหรืออาการที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่ใช้กรรมวิธีเสพหรือผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้ จะต้องไม่ปรากฏว่ามีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคมตามการพิจารณาของ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เว้นแต่กรณีที่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคมนั้นเกิดจากโรคทางจิตและประสาท หรืออาการที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่ใช้ ให้ส่งศูนย์คัดกรองหรือสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๓๕ ได้ด้วย

สำหรับในกรณีที่ผู้ติดยาเสพติดมีอาการของโรคทางจิตและประสาทหรืออาการที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดนั้นทำให้มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม ซึ่งถือเป็นการเจ็บป่วยที่สมควรรับการบำบัดรักษาโดยเร็ว ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยของบุคคลอื่น เจ้าหน้าที่ และสังคมรอบข้าง หากพบผู้ติดยาเสพติดที่มีอาการของโรคทางจิตและประสาทหรืออาการที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม ให้พิจารณาจัดให้บุคคลนั้นแสดงความสมัครใจเพื่อส่งตัวไปรับการบำบัดรักษาที่สถานพยาบาลยาเสพติดโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บุคคลนั้นมีอาการทางจิตและประสาทจนไม่สามารถแสดงความสมัครใจได้ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อไป เนื่องจากมีข้อหารและกระบวนการดูแลผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตตามกฎหมายเป็นการเฉพาะ

๒. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่

เมื่อผู้เสพหรือผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขตามข้อ ๑ สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ตรวจพบ ส่งตัวผู้ขึ้นไปยังสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรอง

๑) สถานพยาบาลยาเสพติด ซึ่งก็คือ

โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดไว้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

๒) ศูนย์คัดกรอง ซึ่งก็คือ

สถานที่คัดกรองการมียาเสพติด โดยที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดจะเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง

ทั้งนี้ เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ส่งตัวผู้เสพยาเสพติดไปยังสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรองแล้ว เจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการคัดกรองและประเมินความรุนแรงของอาการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต ตามหลักวิชาการทางการแพทย์ เพื่อส่งไปเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่เหมาะสมต่อไป

๓. การเข้ารับการบำบัดรักษา

เมื่อผู้เสพยาเสพติดหรือผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาแล้ว หากผู้ขึ้นเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดผู้ขึ้นไม่มีความผิด แต่หากผู้ขึ้นหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในผู้สมัครรับการบำบัดรักษาจะจัดทำประวัติ ข้อมูล และพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องไว้ และอธิบายได้ ดังนี้

๓.๑) กรณีเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

เมื่อผู้สหประชาชาติหรือผู้ไม่มีสัญชาติอยู่ในครอบครองเพื่อสหประชาชาติได้รับการบำบัดรักษาแล้ว และปฏิบัติตามครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประการในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้ขึ้นไม่มีความผิด

สำหรับวิธีการบำบัดรักษาที่จะใช้กับผู้สหประชาชาติหรือผู้ไม่มีสัญชาติหรือวิธีการอย่างไร จะเป็น การให้การบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยนอก (outpatient) หรือการให้การบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยใน (inpatient) กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้มีการดูแลผู้ติดยาเสพติดด้วยหลักวิชาการทางการแพทย์ ภายใต้การดูแลของแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุข ซึ่งการจะใช้วิธีการอย่างไรจึงเหมาะสมนั้นเป็นเรื่องของเทคโนโลยี และวิชาการ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงไม่ได้กำหนดรายละเอียดในส่วนของวิธีการให้การบำบัดรักษาไว้ในกฎหมาย แต่กำหนดให้ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการบำบัดรักษาและการประเมินผลการบำบัดรักษาไว้ในมาตรา ๓๓๑ (๕)

ในการบำบัดรักษาจะสามารถนำเรื่องการลดอันตรายจากยาเสพติดหรือ (Harm Reduction) มาใช้ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาได้หรือไม่ ในประเด็นนี้ มาตรา ๓๐๘ ได้กำหนดคำนิยามคำว่า “การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมถึงลดอันตรายจากยาเสพติด ด้วยเหตุนี้ ในการให้การบำบัดรักษาจึงต้องนำมาลดอันตรายจากยาเสพติดมาใช้ภายใต้หลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริกรมการแพทย์ กำหนดตามประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการ คัดกรองการบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและการประเมินผลการบำบัดรักษาและการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อกำหนดวิธีการในการให้การบำบัดรักษา

นอกจากนี้ เพื่อให้การบำบัดรักษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีประกาศ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ว่าด้วยการควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวิธีสำหรับ ศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานที่ในชุมชนหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อควบคุม การบำบัดรักษาและระเบียบวิธีภายในศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานที่ในชุมชนหรือสถาน ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕

เมื่อผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติตามครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว หัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จะออกหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษา และให้ผู้ขึ้นไม่มีความผิดฐานยาเสพติดหรือไม่มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อสหประชาชาติหรือราชการเข้ารับการบำบัดรักษาแล้ว ก็จะมีกระบวนการในการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ ตามที่กำหนด ในลักษณะ ๕ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม มาตรา ๓๑๔ ถึงมาตรา ๓๒๐ เพื่อให้ผู้สหประชาชาติเข้าสู่กระบวนการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน

๓.๒) กรณีสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาแต่หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา

ดังที่ได้อธิบายมาแล้วในตอนต้นว่ากรณีตามมาตรา ๓๑๕ นี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ความสมัครใจ ดังนั้น หากผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วน กฎหมายจึงกำหนดให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีอำนาจ

และพฤติการณ์ของผู้หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาไว้เท่าที่สมควร กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีการติดตามนำตัวบุคคลมาดำเนินคดี

สำหรับประเด็นที่ว่าเมื่อผู้เสียหายเสียหายหรือผู้เสียหายเกิดไว้ในครอบครัวครอบครัวหรือเพื่อเสียเมื่อสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาแล้ว ต่อมาไม่ไปรายงานตัวที่ศูนย์ศึกษารองหรือไม่ไปรายงานตัวเข้ารับการบำบัดรักษาที่สถานพยาบาลอาชญากรรมหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานที่อื่นใดที่ผู้เสียหายสมัครใจหรือไม่เข้ารับการบำบัดรักษาแล้วแต่หลบหนีไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีการติดตามนำตัวบุคคลมาดำเนินคดี จะดำเนินการอย่างไร จะเป็นอย่างไรในการบังคับใช้กฎหมายหรือไม่ ซึ่งในชั้นการพิจารณาและรับฟังความเท็จจริงปรากฏตามข้อนี้ ได้มีการอภิปรายและแสดงข้อสงสัยในประเด็นดังกล่าวเป็นจำนวนมาก โดยมีผู้ชี้แจงเห็นว่า ผู้เสียหายผู้ป่วย ไม่ใช่อาชญากร ประกอบกับแนวคิดในการแก้ไขปัญหาลูกหลานอาชญากรรม จะเน้นการใช้วิธีการทางสาธารณสุขมากกว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงเห็นจำเป็นต้องให้มีการติดตามนำตัวมาดำเนินคดีอีก ในขณะที่ยังมีอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าหากไม่มีสภาพบังคับก็จะเป็นประโยชน์ให้ผู้เสียหายใช้ทางเลือกเจ้าหน้าที่ตรวจพบ ซึ่งก็จะไม่สามารถดำเนินการให้ผู้เสียหายเข้ารับการบำบัดรักษาได้ ก็ไม่ควรกับเจตนารมณ์ที่ดีของการให้ผู้เสียหายเข้ารับการบำบัดรักษา ดังนั้น ในตอนท้ายของมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม จึงกำหนดให้สถานพยาบาลอาชญากรรมหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานที่อื่นใดที่ผู้เสียหายสมัครใจทำประวัติ ข้อมูลและพฤติการณ์ของผู้หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา หากปรากฏว่าคดีประวัติดังกล่าวหรือไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับการบำบัดรักษาในครั้งแรก การสมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษาในครั้งถัดไปอาจไม่ได้เป็นการพิจารณาให้เข้ารับการบำบัดรักษาได้โดยง่าย และอาจถูกส่งตัวไปดำเนินคดีแทน

ข้อสังเกต

- ๑) กระบวนการในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ตรวจพบผู้ต้องสงสัย ประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรมไม่ได้กำหนดการตามพระราชบัญญัติที่กรมราชทัณฑ์หรือกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่กำหนดให้ตกเป็นผู้ต้องหามาใช้ แต่อย่างไร
- ๒) ประเภทของอาชญากรรมที่สามารถสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้ คือ อาชญากรรมที่โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรืออาชญากรรมที่โทษในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือสารระเหย โดยประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรมไม่ได้จำกัดเฉพาะประเภทที่มีการระบุไว้ในกฎหมายลำดับรอง ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายอื่น

การแก้ไขกฎหมายอาญาอาชญากรรม การแก้ไขกฎหมายอาญาอาชญากรรม การแก้ไขกฎหมายอาญาอาชญากรรม

“การแก้ไขกฎหมายอาญาอาชญากรรม” “การแก้ไขกฎหมายอาญาอาชญากรรม” “การแก้ไขกฎหมายอาญาอาชญากรรม”

**หน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
เพื่อประกอบการพิจารณาส่งตัวผู้เสพไปเข้ารับการบำบัดรักษา**

มาตรา ๑๑๕

“มาตรา ๑๑๕ เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจหรือค้นผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าเสพยาเสพติด

(๒) ไล่ยาเสพติดจากผู้ครอบครองยาเสพติด

(๓) ตรวจหรือทดสอบหรือสิ่งให้รับการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายของบุคคล เมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในสถานใด ๆ หรือ ฐานที่ใด

(๔) สอบถามและตรวจสอบ เพื่อทราบชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ประวัติ รายได้ และพฤติการณ์อื่น ของบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) สอบถามความสมัครใจและให้ลงนามสมัครใจหรือไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา

(๖) เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) และเพื่อส่งตัวผู้เสพไปยัง สถานพยาบาลยาเสพติด จะให้บุคคลนั้นอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวได้แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกาย

(๗) บันทึกพฤติการณ์แห่งการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) และส่งไปยัง พนักงานสอบสวนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีกับบุคคลนั้น

ปลัดนายกรัฐมนตรี วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตำแหน่งใดหรือระดับใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด ในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดให้เข้าสู่การบำบัดรักษา รองรับ การดำเนินการตามมาตรา ๑๑๔ ซึ่งจะก่อให้เกิดการดำเนินการกับผู้ติดยาเสพติดของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีฐานอำนาจที่ชัดเจน แยกต่างหากจากอำนาจในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ทว่าอาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่มีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา แต่ในการดำเนินการกับผู้ติดยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด จะเน้นการใช้มาตรการทางสาธารณสุขเป็นหลัก จึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไว้ เป็นการเฉพาะ และเป็นโอกาสให้พนักงานเจ้าพนักงาน มีอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดในสถานการณ์ ที่ผู้ติดยาเสพติดไม่อยู่ในภาวะที่จะควบคุมความผิด พฤติกรรม หรือจิตใจได้ เช่น กรณีมีโรคเรื้อรัง ทางจิตทางประสาท มีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือมีความเสี่ยงอันตราย ที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่ใช้ เป็นต้น

หน้าที่และอำนาจ

หน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๕ มีดังต่อไปนี้

๑. ตรวจ หรือค้น

ตรวจหรือค้นผู้ใดเพื่อการค้นค้นยาเสพติดตามมาตรา ๑๑๕ (๑)

๒. ยึดยาเสพติด

ยึดยาเสพติดจากผู้ครอบครองยาเสพติดตามมาตรา ๑๑๕ (๑) ซึ่งเป็นเนื่องจากกรณีที่จะดำเนินการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดหรือผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบไปเข้าสู่การบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๕ บางกรณีบุคคลดังกล่าวอาจมียาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยไว้เพื่อการเสพสำหรับตนเอง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจยึดยาเสพติดดังกล่าวไว้ ทั้งนี้ เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจได้ทำการยึดยาเสพติดดังกล่าวไว้แล้ว ต้องดำเนินการตรวจสอบจำนวนปริมาณ แล่งน้ำหนัก แล่งบรรจุยาเสพติดนั้นลงในภาชนะที่มีนํ้าหนัก และแรง ปิดผนึกด้วย ชีลท์ทำบันทึกการยึดพร้อมทั้งรายละเอียดความสมควรให้เป็นหลักฐาน แล่งส่งยาเสพติดไปยังพนักงานสอบสวนโดยเร็ว ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการตรวจรับ การตรวจพิสูจน์ การเก็บรักษา การทำลาย การนำไปใช้ประโยชน์และการรายงานยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

๓. ตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด

ตรวจหรือทดสอบหรือส่งไปให้บุคคลตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายของบุคคล เมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบด้วยมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในสถานใด ๆ หรือสถานพำนักตาม มาตรา ๑๑๕ (๓) ซึ่งเป็นเนื่องจากกรณีที่จะดำเนินการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดหรือผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบไปเข้าสู่การบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๕ อาจมีความจำเป็นที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะต้องสั่งให้มีการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดเบื้องต้นของผู้นั้นก่อน ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้เสพยาเสพติดยอมรับว่าตนเองเป็นผู้เสพ และสมัครใจยินยอมขอเข้ารับการบำบัดรักษา การส่งตัวผู้ไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์ศึกษาระยะยาวหรือทดสอบหาสารเสพติดหรือไม่ก็ได้ ให้ไปเป็นไปตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวงการดำเนินการเพื่อบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. สอบถามและตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล

สอบถามและตรวจสอบ เพื่อทราบชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ประวัติ รายได้ และพฤติการณ์อื่นของบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ตามมาตรา ๑๑๕ (๔)

๕. สอบถามความสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา

สอบถามความสมัครใจแล่งให้ลงนามสมัครใจหรือไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๕ (๕) ซึ่งเป็นเนื่องจากกรณีที่จะดำเนินการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดหรือผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจพบไปเข้าสู่การบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๕ จะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับแล่งเพื่อให้ปรากฏหลักฐานของการสมัครใจซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการให้ผู้สมัครใจลงนามซึ่งการลงนามในเอกสารดังกล่าวเป็นขั้นตอนกรณีกับการลงนามเพื่อยินยอมให้แพทย์ให้การบำบัดรักษาด้วยยา หรือการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการให้การรักษา ซึ่งจะเป็นการดำเนินการควบคู่กัน

๘. ให้ผู้นั้นอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) และเพื่อส่งตัวผู้นั้นไปยังสถานพยาบาลหากเกิด จะให้บุคคลนั้นอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวได้แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลนั้นได้สารเสพติดอยู่ในร่างกายตามมาตรา ๑๑๕ (๒) ซึ่งเป็นเงื่อนไขการกระทำที่จะดำเนินการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดหรือผู้ติดยาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อส่งตัวให้เจ้าพนักงาน บ.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจแบบ ไปยังสถานพยาบาลหากเกิดหรือศูนย์บำบัด ไม่ใช่การดำเนินการในลักษณะที่ดำเนินการกับผู้ต้องหา แต่มีความจำเป็นที่ต้องนำตัวบุคคลดังกล่าวไปยังสถานพยาบาลหากเกิดหรือศูนย์บำบัด รวมถึงกรณีไม่สามารถหาผู้เสพยาเสพติดหรือผู้ติดยาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อส่งไปส่งยังสถานพยาบาลหากเกิดได้ เมื่อเรายังไม่เปิดทำการ

๙. บันทึกพฤติการณ์การดำเนินการ

บันทึกพฤติการณ์แห่งการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) และส่งไปยังพนักงานสอบสวนหรือเก็บไว้เป็นหลักฐานในกรณีที่จะดำเนินการคดีกับบุคคลนั้น

เจ้าพนักงาน บ.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตำแหน่งใดหรือระดับใดกรณีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

๖. หน้าที่และอำนาจของศูนย์ศึกษารอง

เมื่อเจ้าพนักงาน ๖.๖.๒. หรือพนักงานฝ่ายปกครองส่งข้อมูลหรือผู้ที่มีมาสาปแช่งไว้ในครอบครองเพื่อเลขาธิการมีมติรับทราบการนำปศุสัตว์ไปเลี้ยงศูนย์ศึกษารอง มาตรา ๑๑๖ ได้กำหนดหน้าที่ของศูนย์ศึกษารองไว้ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๖) ตรวจสอบสาปแช่งแช่งในทางกาย

๗) ศึกษาและประเมินความรุนแรงของการศึกษาสาปแช่ง ความรุนแรงเชิงทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต

๘) ศึกษาและส่งเสริมให้ผู้รับการนำปศุสัตว์ไปเลี้ยงศูนย์ศึกษารองมาสาปแช่งหรือสถานที่ในชุมชนสภาพผู้ศึกษาสาปแช่ง

๙) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษารองและข้อมูลอื่นของผู้รับการศึกษา

โดยเจ้าพนักงานปฏิบัติงานในศูนย์ศึกษารองจะได้รับการฝึกอบรม ซึ่งอาจ ฝึกอบรมวิเคราะห์ผลการประเมินในแบบศึกษารองจากกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงการตรวจสอบมาตรฐานการประเมินจากกระทรวงสาธารณสุขอีกด้วย

ในการดำเนินการพัฒนาหน้าที่และอำนาจของศูนย์ศึกษารองมิได้ปฏิบัติตามแนวทางวิชาการที่กรมการแพทย์กำหนด และยังเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการปศุสัตว์และพิษของผู้ศึกษาสาปแช่งเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการศึกษารอง การนำปศุสัตว์ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ศึกษาสาปแช่งและการประเมินผลการนำปศุสัตว์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ศึกษาสาปแช่ง พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งนี้ การตรวจสอบสาปแช่งในทางกาย ไม่ได้เป็นการตรวจเพื่อวินิจฉัยว่าเป็นผู้ศึกษาสาปแช่ง หรือ ตรวจสอบเป็นหลักฐานในการลงโทษความผิด แต่เป็นการตรวจเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนการรักษา หรือ เป็นข้อมูลแจ้งให้ผู้ประ โยชน์ในศูนย์ฯ เข้ารับ การนำปศุสัตว์มาดูแล

หน้าที่และอำนาจของสถานพยาบาลอาชญาพิทักษ์และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
มาตรา ๓๑๗ “มาตรา ๓๑๗ โขสถานพยาบาลอาชญาพิทักษ์หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของสถานพยาบาลอาชญาพิทักษ์หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในการดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด

การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และการดำเนินการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔. ให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ดังนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีบุคลากร ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๑๖ เพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับการบำบัดวิธีการสังคม การสังคมสงเคราะห์ ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยอยู่เป็นการชั่วคราว เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ให้กระทรวงการพัฒนาลิขสิทธิ์และความเป็นคนของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ช. สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการของหน่วยงานตามวรรคนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อนอาชญากรรม การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ

การฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม การกำหนดหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในส่วนของวิธีการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม กำหนดให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ดังนี้

๑. ความหมาย

ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๖ ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ในมาตรา ๑๐๔ โดยคำว่า “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานะทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคม แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

๒. การจัดตั้ง

การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อเป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครที่จะต้องจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมขึ้น โดยการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะเป็นผู้นับถือนำที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและรับรองคุณภาพศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา ๑๑๔ (๔) ให้ความเห็นชอบ

ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่บุคคลทางการเมือง และติดตาม สุนัข และขงเหือผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้แทนการป๋าศึกษาตามมาตรา ๑๓๓ (๗)

๓. หน้าที่และอำนาจของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๑) ศึกษา

๒) ดูแล

๓) ให้คำปรึกษา

๔) แปรจำ

๕) ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ภายใต้การบริหารนำป๋าศึกษาตามมาตรา ๑๓๓ และ มาตรา ๑๓๔ และมาตรา ๑๓๕ โดยต้องจัดให้มีการให้บริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ให้เป็นระบบเหมาะสม รวมไปถึงการช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยูอาศัยเป็นถาวรชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และไม่กลับมามีการทำความผิดเกี่ยวกับขงเหือเลือกตั้ง โดยในส่วนของการดำเนินการที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการสงเคราะห์อื่น ๆ มาตรา ๑๓๔ วรรคสาม ได้กำหนดให้กระทรวงการมหานาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการสนับสนุนช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กำหนดให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนเงินอุดหนุนช่วยเหลือแก่ผู้เลือกตั้งขงเหือผู้มีแทนการป๋าศึกษา

การดำเนินการที่ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป๋าศึกษาและผู้เลือกตั้ง

การมอบหมายหรือทำความตกลงให้ส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน
องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ ดำเนินการที่บรรลุสภาพทางสังคม

มาตรา ๑๑๗

"มาตรา ๑๑๗ ในการที่บรรลุสภาพทางสังคมตามมาตรา ๑๑๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่ หรืออาจทำความร่วมมือกับ
เพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข หรือกรุงเทพมหานคร แต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่ หรืออาจทำความตกลงหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ ซึ่งบทบัญญัติที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

หน้าที่และอำนาจของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนํา ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

(๓) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน

(๕) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้มีอำนาจตามกฎหมายที่มีได้จำกัดเฉพาะการให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาตาม มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ หรือมาตรา ๑๑๕ เท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงการสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดด้วย ซึ่งเป็นการสงเคราะห์และสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑) ให้คำแนะนํา ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา เช่น การให้คำแนะนํา ปรีกษา เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด การดูแลตนเองด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต การป้องกันโรค รวมทั้งการปฏิบัติตัวเพื่อลดผลกระทบจากยาเสพติดในระหว่าง การบำบัดรักษาหรือการติดตามดูแลเบื้องต้นหลังรักษา ซึ่งอาจเป็นการยกตัวอย่างผู้ที่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และกลับใจจนสามารถประสบความสำเร็จในชีวิต หรือสร้างแรงบันดาลใจหรือสร้างทัศนคติที่ตนบวกให้กับผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว โดยเป็นการให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นในเรื่องพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ การดำรงชีวิตสวัสดิการสังคมตามสิทธิส่วนบุคคล ด้านสุขภาพและการป้องกันโรคตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพรายได้ หรือด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

๓) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา เช่น การส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการรักษาบำบัดรักษา ได้มีการฝึกอบรมทักษะอาชีพ หรือการส่งเสริมให้เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา ฯลฯ ที่เหมาะสมเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองหรือความช่วยเหลือจากสังคมต่าง ๆ ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้ รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น

ในการประกอบอาชีพ รวมถึงการจัดหาค่าพาหนะหรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการนำปศุสัตว์มาอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน เช่น การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในพื้นที่ ในการรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน หรือพิจารณาว่าจ้างหรือจ้างตามสัญญาจ้างที่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาทำขึ้น โดยอาจพิจารณาขอประกาศเกียรติคุณหรือรางวัลตอบแทนจากผู้ประกอบการที่ให้ความร่วมมือในเรื่องดังกล่าว

๕) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา เช่น การให้คำแนะนำและสร้างทัศนคติที่ดีกับครอบครัว และชุมชนของผู้ติดยาเสพติดในการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชนในระหว่างกระบวนการบำบัดรักษา จากสถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือ การบำบัดฟื้นฟูโดยชุมชนเป็นฐาน (CBT) โดยความร่วมมือระหว่างสถานพยาบาล ชุมชน และภาคประชาสังคมและสถานสนับสนุนด้านสังคมต่าง ๆ

ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ ห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้อาณัติกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำการบำบัดรักษาจากเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานที่อื่นตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา ไม่อาจได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาสำหรับผู้กระทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้อาณัติกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษ หรือทำการบำบัดรักษาในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานที่อื่นตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา

โดยเมื่อประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่กระทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้อาณัติกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำการบำบัดรักษาจากเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานที่ในชุมชนหรือสถานที่อื่นตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา ไม่อาจได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน (ค) เจตนาหรือผล

ความผิดเกี่ยวกับการโฆษณาการบำบัดรักษายาเสพติด และการอนุญาตโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ ห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยไม่ใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลของรัฐ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด หรือผู้ที่ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา โดยไม่ได้รับอนุญาต

โดยมีองค์ประกอบความผิด คือ (ก) ผู้กระทำ (ข) การกระทำ ได้แก่ โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา ยาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยไม่ใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (ค) เจตนาอาชญา ซึ่งสามารถแบ่งความผิดในเรื่องดังกล่าวออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. กรณีที่เป็นผู้โฆษณาการบำบัดรักษา และ

๒. กรณีที่ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา

๑) ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาโดยไม่ใช้ชื่อของตนเอง

๒) ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาโดยไม่ใช้ชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน

๓) ยินยอมให้ผู้อื่นใช้คุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน

ทั้งนี้ การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

สถานพยาบาลของรัฐได้รับยกเว้นให้สามารถทำการโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เป็นเจ้าแห่งยาเสพติดมาเข้ารับการบำบัดรักษาได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

อำนาจของผู้อนุญาตในการออกคำสั่งเพื่อแก้ไข
หรือห้ามเกี่ยวกับการโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด

มาตรา ๓๒๓

"มาตรา ๓๒๓ ในกรณีที่มีผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒๒ หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่จริงในทางที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้นำข้อห้ามหรือวิธีการในโฆษณา
- (๒) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา
- (๓) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการใดในการโฆษณา
- (๔) ให้โฆษณาเกินกว่าความจริงหรือเกิดความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น

ในการออกคำสั่งตาม (๔) ให้ผู้อนุญาตกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโฆษณาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้ทำการโฆษณา"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติเพื่อให้อำนาจผู้อนุญาต ซึ่งได้แก่พนักงานกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีคำสั่งให้ผู้รับอนุญาตโฆษณาตามมาตรา ๓๒๒ คำโฆษณาที่ข้อความหรือวิธีการในโฆษณา มีคำสั่งห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา มีคำสั่งห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการใดในการโฆษณา หรือมีคำสั่งให้โฆษณาเกินกว่าความจริงหรือเกิดความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่เป็นว่าการโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒๒ หรือมีการใช้ข้อความในการโฆษณาไม่จริงในทางที่ได้รับอนุญาต

การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดคนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้กระทำความผิดอกราชอาณาจักร
ผู้เป็นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(๑) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือ
มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(๒) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและได้กระทำโดยประสงค์ให้เกิดความผิดเกิดขึ้น
ในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(๓) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐ
ที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร แล้วมิได้มีการส่งตัว
ผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้มีความในมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติในมาตรานี้มีเจตนารมณ์ให้ผู้กระทำความผิดคนอกราชอาณาจักร ได้รับโทษ
ในราชอาณาจักร โดยได้กำหนดเงื่อนไขแห่งการต้องรับผิดในราชอาณาจักรไว้ ดังนี้

๑) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือ
มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ความในอนุมาตรานี้ ผู้ที่กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่ง
เป็นคนไทย กล่าวคือเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ในที่มีลักษณะเป็นการถาวร
ในประเทศไทย

๒) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและได้กระทำโดยประสงค์ให้เกิดความผิดเกิดขึ้นใน
ราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย ความในอนุมาตรานี้ ผู้ที่กระทำความผิดต้องเป็นคนต่างด้าว กล่าวคือ
ต้องเป็นผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยนั้นได้กระทำความผิดโดยประสงค์ให้เกิดความผิดขึ้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทย
หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

๓) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐ
ที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้
ผิดไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความในอนุมาตรานี้ผู้กระทำความผิดคนอกราชอาณาจักร
ต้องเป็นคนต่างด้าว กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยได้กระทำความผิดในเขตอำนาจของรัฐนั้นแล้ว
หากมีการปรากฏตัวในประเทศไทย และมีได้ถูกส่งตัวกลับไปในโทษในรัฐที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วย
การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ต้องให้ผู้นั้นได้รับโทษในราชอาณาจักรไทย แต่โดยความตามมาตรา ๑๒๔ ต้องเป็น
ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการผลิต
นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้
หมายรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ชะวนเหือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วยตามบทบัญญัติ
มาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง หากเป็นฐานความผิดอื่นที่มีโทษความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดจะไม่เข้าเงื่อนไขของ
มาตรา ๑๒๔ แต่อย่างใด

การสนับสนุน ช่วยเหลือ การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(๑) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(๒) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(๓) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ชีพภาพ หรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม

(๔) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(๕) ปกปิด ซ่อนเร้น หรือเอาไปเสียซึ่งยานพาหนะหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

(๖) ซึ่แผนหรือคิดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ทำผิดหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยบิคา มาตรา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้ขึ้นหรือลงโทษผู้ขึ้น น้อยกว่าสิกฏหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นแต่อย่างใดก็ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดฐานนั้น ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดยุติโทษไว้สูงกว่าผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๑ และด้วยเหตุที่เป็นบทบัญญัติที่มีอัตราโทษสูงการจะดำเนินคดีบุคคลใดในฐานะความผิดตามมาตรา ๑๒๕ ก็ต้องได้รับการอนุมัติแจ้งข้อหาจากอัยการ ป.ป.ช. ก่อน และฐานความผิดนี้จะดำเนินคดีฐานสนับสนุน ช่วยเหลือตามประมวลกฎหมายอาชญากรรมได้นั้น ก็เฉพาะแต่ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในฐานผิด ปาณา สวมออก จำหน่าย หรือมิได้ครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มิได้ครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายรวมถึงสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดฐานดังกล่าวเท่านั้น

องค์ประกอบของการกระทำความผิด

๑. องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๑)

(๑) สนับสนุนผู้กระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(๒) ช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(๓) โดยเจตนา (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑)

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาชญากรรมมาตรา ๑๒๕ (๑) นี้ ต้องเป็นการสนับสนุน หรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิดเท่านั้น จึงจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๑) นี้ ถ้าสนับสนุนหรือช่วยเหลือภายหลังการกระทำความผิด ก็จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๑) นี้ แต่อาจจะเป็นความผิดตาม มาตรา ๑๒๕ อนุมาตราอื่น ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ในการกระทำความผิดแต่ละกรณี

๒. องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๒)

๑) จัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยามหาหนะ สถานหรือวัตถุใด ๆ

๒) เพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ (เจตนาพิเศษ)

๓) โดยเจตนา (เจตนาธรรมดา)

๓. องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๓)

๑) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประทุษร้ายทำผิด หรือที่ซ่อนเร้น

๒) เพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม (เจตนาพิเศษ)

๓) โดยเจตนา (เจตนาธรรมดา)

๔. องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๔)

๑) รับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิด

๒) เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ (เจตนาพิเศษ)

๓) โดยเจตนา (เจตนาธรรมดา)

๕. องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๕)

๑) บุกบิข ซ่อนเร้นหรือเอาไปเก็บซึ่งยานพาหนะหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด

๒) เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด (เจตนาพิเศษ)

๓) โดยเจตนา (เจตนาธรรมดา)

๖. องค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๖)

๑) ซี่มณะ หรือวิเศษบุคคลอื่น

๒) เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด (เจตนาพิเศษ)

๓) โดยเจตนา (เจตนาธรรมดา)

อย่างไรก็ตาม ตามมาตรา ๑๒๕ วรรคสอง บัญญัติให้ผูกพันโทษและผลโทษ

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ทำผิดหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือ บารดา บุตรสามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ตัวอย่างการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๙๔๔๗/๒๕๖๑

๑. ให้ ข. เก็บรักษาโฉนดโฉนดที่ดินไว้เพื่อรอคำสั่งให้นำไปส่งต่อ จำเลยเป็นภรรยาของ ข. และพี่ร่วมสายกับ ข. เวลาสามโมงเย็นเมื่อข. ได้นำ ข. บอครั้งที่ ๖ และ ๗ ไปรับโฉนดโฉนดที่ดินจาก ข. ไปส่งให้ลูกพี่ตามคำสั่งของ ข. ผู้ว่าจ้าง และรับโฉนดโฉนดที่ดินมาส่งไปจำหน่ายเอง ข. จึงให้ ข. โอนเงินค่าโฉนดโฉนดที่ดินเข้าบัญชีเงินฝากที่ชื่อบัญชีของจำเลย ในแต่ละวันมีการนำเงินเข้าฝากหลายจำนวน แล้วถอนเงินออกจากบัญชีโดยตลอด จำเลยมอบบัตรเอทีเอ็มให้ ข. นำไปใช้เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากดังกล่าว พฤติกรรมดังกล่าวจึงได้ว่า จำเลยรู้เห็นเป็นใจให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ข. ในการซื้อขายโฉนดโฉนดที่ดินของ ข. และ ข. โดยใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวจำหน่ายโฉนดโฉนดที่ดินให้แก่ ข. อันเป็นการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๔๐/๒๕๖๒

โจทก์รวมกันฟ้องขอให้ลงโทษจำคุกในข้อหาฉ้อโกงเจ้าพนักงานเมทแอนด์เคมีย์ แต่ในทางพิจารณาได้ความว่าการกระทำความผิดของเจ้าเลอเป็นเพียงคนกลางติดต่อหาอาเลอเกิดแก่สายลับ และให้ใช้มรดกเพื่อเดินทางไปรับยาเสพติดของสถานเท่านั้น อันเป็นความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาเลอผิดตามมาตรา ๑๒๕ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญาอาเลอเกิด เมื่อคดีนี้โจทก์มิได้อ้างมาตรา ๑๒๕ (๑) มาในคำขอท้ายฟ้อง ถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์ลงโทษจำคุก คงลงโทษได้จำคุกได้เพียงฐานเป็นผู้สนับสนุนได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เท่านั้น

การพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ความผิดฐานพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ โดยมีอัตราโทษความผิดฐานพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้กระทำต้องมีความตั้งใจเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ และการกระทำความผิดในมาตรานี้ใช้บังคับเฉพาะการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น เช่นในเรื่องของการพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ซึ่งแตกต่างจากพยายามกระทำความผิดตามมาตรา ๘๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ต้องระวางโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเท่านั้น

ตัวอย่างการกระทำความผิดฐาน “พยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๙๓๐/๒๕๖๑

จำเลยที่ ๑ ข้ามเขตแดนไปส่งซื้อเมทแอมเฟตามีน โดยจำเลยที่ ๒ มีส่วนรู้เห็นเป็นอยางดี ต้องถือว่าจำเลยที่ ๒ ร่วมกระทำความผิดด้วย เมื่อจำเลยทั้งสองถูกเจ้าพนักงานควบคุมตัวไว้ก่อน ทำให้ไม่มีอิสระที่จะไปรับเมทแอมเฟตามีนตามที่นัดหมายกับพวกไว้ได้ โดยจำเลยที่ ๒ ไปรับเมทแอมเฟตามีนก็เพราะเจ้าพนักงานสั่งให้ไปรับ ส่วนจำเลยที่ ๑ แม้ปฏิเสธไม่ยอมรับด้วย แต่เมทแอมเฟตามีนถูกนำเข้ามาในราชอาณาจักรก็เพราะพวกของจำเลยที่ยืนอยู่ในแม่น้ำโขงมีอยู่ ๒๒๖ คน ข้าราชการข้ามเขตแดนมาให้จำเลยที่ ๑ ตามที่โทรศัพท์แจ้งให้จำเลยที่ ๑ ทราบไว้ การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการร่วมกระทำความผิดเมทแอมเฟตามีนเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว เพียงแต่การกระทำนั้นยังไม่บรรลุผล จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดฐานร่วมกันพยายามนำเมทแอมเฟตามีนเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นเมทแอมเฟตามีนที่พวกของจำเลยขโมยข้ามเขตแดนมาก็ส่งให้เจ้าพนักงานทันที่ ไม่สามารถยึดถือไว้เพื่อตนได้ จำเลยทั้งสองจึงไม่มีความผิดฐานนำเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองถือจำเลย

“จำเลยที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๑”

“จำเลยที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๑”

“จำเลยที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๑”

ความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้หนึ่งสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าได้มีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่มีร่วมกันช่วงเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน หรือยี่สิบ หรือผลประโยชน์ทางวัตถุ อื่นๆ

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ว่าด้วยเรื่องของการสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยองค์ประกอบของความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

๑) ผู้ใดตั้งแต่สองคนขึ้นไป

องค์ประกอบความผิดประการนี้ ต้องมีผู้ร่วมสมคบอย่างน้อย ๒ คน เป็นที่เข้าใจ อย่างง่าย ๆ ได้ว่าบุคคลคนเดียวย่อมไม่อาจทำการตกลงหรือสมคบกับตนเองกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้

๒) สมคบโดยการตกลงกัน

“สมคบ” คือการแสดงออกซึ่งความตกลงหรือกระทำความผิดร่วมกัน สาเหตุสำคัญคือ ต้องมีการตกลงกันไม่ว่าจะเปิดเผยหรือลับ ซ่อนกัน ยังไม่ได้มีการตกลงกันอันนั้นก็ไม่เป็นความผิด การตกลงกันจะโดยวิธีวาจา หรือ ทางการ จะเป็นในกรณีใดก็ตามจะต้องมีหลักฐานซึ่งแสดงถึงการตกลงกันอย่างจริงจัง

๓) โดยเจตนา (เจตนาธรรมดา)

๔) เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (เจตนาพิเศษ)

ความผิดที่จะเข้าเงื่อนไขของการกระทำความผิดฐานสมคบนั้นต้องเป็นการกระทำความผิด “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ประมวลกฎหมายยาเสพติด ตามความหมายในมาตรา ๑ “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และมิใช่หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ขวดยา หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย ตัวอย่างกรณีเจ้าพนักงาน นาย ก. กับ นาย ข. ร่วมกันมียาเสพติดเพื่อนำมาเสพ ในกรณีนี้ไม่สามารถดำเนินการขอหาสมคบได้เนื่องจากไม่มีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งกล่าวคือไม่ใช่ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครอง

โดยโทษของผู้ที่ได้สมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท รวมถึงผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกันกับโทษตามที่กำหนดไว้ของความผิดหลักเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นด้วย

อนึ่ง ในมาตรานี้มีการเพิ่มเงื่อนไขการกระทำความผิดในลักษณะเป็น “องค์ประกอบกรรม” หมายถึงว่า คณะบุคคลซึ่งแต่ละคนขึ้นไปได้รวมตัวกันชั่วระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์การวิฤตธุการอื่น” ซึ่งการกระทำความผิดในฐานนี้กระทำมิให้ได้รับโทษหนักขึ้นเป็นสองเท่าของโทษที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๗ บรรทัดนี้

ตัวอย่างกรณีที่เป็นการกระทำความผิดฐาน “สมคบ”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๑๗/๒๕๖๔

จำเลยกับ ป. ตั้งข้อความกล่าวหาต่อป.ที่สืบและพยานเจตน์ได้ตอบกัน เมื่อจาก ค. ไปขอซื้อแม่แอมแทตมินจาก ป. ที่บ้านจำเลย แด่ ป. ไม่ทราบจำนวนถูกซ่อนไว้ที่ใด บงชี้ว่า ป. ทราบดีว่าจำเลยเก็บแม่แอมแทตมินไว้ภายในบ้านเลข ๒ คือการนำแม่แอมแทตมินไปจำหน่ายให้แก่ ค. ซึ่งจำเลยก็ประสงค์ให้ ป. นำแม่แอมแทตมินไปเก็บไว้ในจำเลยในแม่ ค. เช่นกัน พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การที่จำเลยมีแม่แอมแทตมินดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จึงเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุนี้ได้มีการสมคบกัน

การใช้ดูบายหลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ฯ ให้ผู้อื่นกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๒๘

“มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดใช้ดูบายหลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้มีการกำหนดโทษที่สูงขึ้นสำหรับผู้ที่ใช้ดูบายหลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

โดยมีการแก้ไขบทบัญญัติจากหลักกรรมเดิม มีการใช้คำ “ใช้กำลังประทุษร้าย” ซึ่งใช้กำลัง ประทุษร้ายในหลักการเดิมมีการกำหนดนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๒) หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และ ให้หมายความรวมถึงการกระทำความผิดอื่นใด ที่เป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่า จะโดยใช้อำนาจให้มีเมฆา ธงกลึง หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน ซึ่งภายหลังประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้นิยามใหม่เป็นคำว่า “ใช้กำลังบังคับ” ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดนิยามเฉพาะเอาไว้แต่อย่างใด

“ใช้ดูบายหลอกหลวง” ไม่มีการกำหนดบทนิยามไว้ แต่เป็นถ้อยคำเดียวกับที่มีการกำหนดใน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๓ ๑๘๔ ๓๑๓ ๓๑๐

“ชูเชิญ” ไม่มีการกำหนดบทนิยามไว้ แต่เป็นถ้อยคำเดียวกับที่มีการกำหนดในประมวล กฎหมายอาญา ฐานความผิด ในมาตรา ๑๓๓, ๑๓๗, ๑๓๕/๓, ๑๗๕/๑, ๑๓๗, ๑๓๐, ๑๗๗, ๑๓๕, ๑๗๐, ๒๔๗, ๒๗๓, ๒๔๑, ๒๔๕, ๒๗๑, ๑๓๓, ๓๑๐, ๓๑๗, ๓๑๘, ๓๑๙, ๓๑๕, ๓๑๖

“ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม” ไม่มีการกำหนดบทนิยามไว้ แต่เป็นถ้อยคำเดียวกันกับ ที่มีการกำหนดในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๓, ๑๘๔ ๓๑๓, ๓๑๐

ทั้งนี้ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

“การใช้ดูบายหลอกหลวง” คือการใช้ดูบายหลอกหลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือ การจงใจปิดบังซ่อนเร้นข้อความจริงเพื่อให้ผู้อื่นหลงผิดจนจำทำนิติกรรม หรือจนผู้กระทำความผิดฝ่ายหนึ่งยอมรับ ข้อกำหนดอันเป็นการตั้งหน้าขึ้นการที่ผู้กระทำความผิดนั้นจะยอมรับโดยปรกติ

“ชูเชิญ” คือทำให้กลัวโดยบังคับแสดงก็หรือหรือว่าทำให้ผู้อื่นต้องกลัวว่าจะจะเป็นอันตราย ต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้นั้น หรือของบุคคลที่สาม

ความผิดฐานให้ผู้อื่นใช้บัญชีธนาคาร หรือเอกสาร หรือซิมการ์ดโทรศัพท์

มาตรา ๑๒๙

“มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดขอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิด จด หรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ชื่อสินค้าหรือบริการอื่นใด ขอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือขอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นว่านั้น ซึ่งตนได้เปิด จด หรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้หรือควรรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดความผิดทางอาญาของบุคคล โดยมุ่งที่จะลงโทษผู้ขอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิด จด หรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ชื่อสินค้าหรือบริการอื่นใด ขอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ ที่ตนได้เปิด จด หรือลงทะเบียนแล้ว โดยจากการกระทำความผิดตามมาตรา นี้พิจารณาได้เป็น ๒ กรณีดังนี้

๑) การขอมให้บุคคลอื่น นำชื่อ เอกสาร หลักฐานทางทะเบียน เพื่อนำไปเปิด จด หรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน กล่าวคือ ผู้ที่เป็นเจ้าของชื่อ เอกสาร ไม่ได้ไปเป็นผู้ดำเนินการเปิดหรือลงทะเบียนด้วยตนเอง เพียงแต่เสนอขอเอกสารที่ผู้อื่นสามารถนำไปใช้เปิดบัญชีธนาคาร หรือเปิดลงทะเบียนทางธุรกรรมทางการเงิน หรือนำไปใช้อิมการ์ดโทรศัพท์แล้วนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม โดยผู้ที่เป็นเจ้าของเอกสารหรือหลักฐาน ต้องมีเจตนาพิเศษว่ารู้หรือควรรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมด้วยจึงจะมีความผิด

๒) การขอมให้บุคคลอื่นนำบัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ที่เจ้าของได้ทำการเปิด จดหรือลงทะเบียนแล้ว กล่าวคือ เจ้าของบัญชีธนาคารตนที่มีผู้ว่าจ้างให้เปิดบัญชีธนาคาร หรือนำบัญชีธนาคารที่ตนมีไว้ในครอบครองอยู่แล้วไปให้ผู้อื่นใช้ โดยรู้ หรือควรรู้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า “บัญชีม้า” เนื่องจากผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมประสงค์ที่จะปกปิดการทำธุรกรรมทางการเงินด้วยอาชญากรรม จึงมีการจ้างบุคคลอื่นให้เปิดบัญชีธนาคารเพื่อนำไปรับโอนด้วยอาชญากรรม หรือใช้ในการโอนค่าจ้างค่าเลี้ยง ซึ่งรวมเงินบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และซิมการ์ดโทรศัพท์ โดยมาตรา นี้ไม่ได้เอ้าตกับผู้ที่ใช้บัญชี เอกสาร หรือซิมการ์ดโทรศัพท์ของบุคคลอื่นแต่เอ้าตกับผู้ที่เป็นเจ้าของเอกสาร หลักฐาน และเจ้าของบัญชี เจ้าของบัตร หรือเจ้าของซิมการ์ดโทรศัพท์เป็นสำคัญ แม้อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบความผิดที่จะเข้าเป็นคดีในมาตรานี้ได้ บุคคลที่เป็นเจ้าของเอกสาร หลักฐาน บัญชี บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือซิมการ์ดโทรศัพท์ ต้องรู้หรือควรรู้ว่าการให้เอกสารหลักฐาน บัญชี บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ของตนจะเป็นประโยชน์ต่อการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมด้วย

อนึ่ง พฤติการณ์ตามมาตรา นี้ “รู้ หรือควรรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม” ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดว่าเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เพียงแต่การนำไปใช้มีลักษณะผิดปกติ บุคคลที่นำไปใช้มีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมหรือไม่อาจเป็นหลักฐาน การได้รับค่าจ้างในการเปิดบัญชีธนาคาร การให้ใช้เอกสารส่วนตัวซึ่งสามารถพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป เป็นต้น

ความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับในทางราชการ
--

มาตรา ๑๓๐

“มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดรู้หรืออาจรู้ความลับในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
--

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ใดรู้หรืออาจรู้ความลับในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ซึ่งความลับในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายอาญาอาจเกิดขึ้นได้กับการดำเนินการทุกเรื่องของประมวลกฎหมายอาญาอาทิเช่น การประชุมคณะกรรมการ การรับเข้าเรียน การอนุญาต การสืบสวนสอบสวนหน่วยงานหลักฐานการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด หรือความลับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามประมวลกฎหมายอาญาอาทิเช่น

มาตรา ๓๒๗ มีความใกล้เคียงกับ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในทางราชการ กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นิยามคำว่า “ความลับ” ไม่มีการกำหนดบทนิยามไว้ แต่เป็นคำยืมคำเดียวกับที่นิยามกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๓, ๓๒๔, ๓๒๕, ๓๒๖, ๓๒๗, ๓๒๘, ๓๒๙, ๓๓๐

ความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๑๓๑

"มาตรา ๑๓๑ ห้ามผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัทพ์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ซึ่งถูกจัดหรืออาจถูกจัดเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งสั่งอนุญาตของศาลอาญาคงมาความหมายว่าคือวิธีพิจารณาอาชญากรรม เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดหนึ่งเป็นการกระทำโดยกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติเพื่อป้องกันการนำข้อมูลข่าวสารเปิดเผยโดยไม่สุจริต เหตุเพราะข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่มีเหตุอันควรเชื่อหรือเชื่อได้ว่าเอกสารข้อมูลข่าวสารอื่นใดที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัทพ์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นหนังสือและยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลอาญา เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่ง โดยโดยบรรดามีการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่ต่อระวางโทษหนักขึ้นถึงสามเท่า หากเป็นการกระทำโดยกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบ

มาตรา ๑๓๒

“มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบ หรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานอัยการ หรือหน่วยงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานอื่นของรัฐ ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น อีกกึ่งหนึ่ง”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอัตราโทษที่หนักขึ้นสำหรับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการแต่งเครื่องแบบ หรือการแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ การที่ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการแต่งกายอื่นทำให้บุคคลทั่วไป หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ปฏิบัติงาน เพื่อเจตนาให้การกระทำความผิดนั้นเป็นไปอย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น ในมาตรา ๑๓๒ มีการกำหนดเงื่อนไขการแต่งเครื่องแบบไว้กว้างกว่าประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๓๒ ตรี แล มาตรา ๑๔๐ ตรี กำหนดเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเฉพาะเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจเท่านั้น

“เครื่องแบบ” ไม่มีการกำหนดบทนิยามไว้ แต่เป็นคำเกี่ยวข้องกับที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ ตรี และมาตรา ๑๔๐ ตรี

ตัวอย่างกฎหมายที่มีการกำหนดเรื่องเครื่องแบบ

๑. ฝ่ายบริหาร

- ๑) พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๖๔
- ๒) พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักศึกษาวิชาทหารและเครื่องแบบผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓) พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๔) พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียนและโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๗
- ๕) พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓
- ๖) พระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๖๘
- ๗) พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๓
- ๘) พระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙
- ๙) พระราชบัญญัติเครื่องแบบและบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๓๐

๒. ฝ่ายนิติบัญญัติ

- ๑) พระราชบัญญัติเครื่องแบบสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๘
- ๓) พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. ฝ่ายตุลาการ

- ๑) พระราชบัญญัติเครื่องแบบผู้พิพากษาสมทบ พ.ศ. ๒๕๖๓

บทกำหนดโทษกรณีนิติบุคคลกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๓๓

“มาตรา ๑๓๓ ในกรณีที่ถูกกระทำผิดภาคนี้เป็นนิติบุคคล ต้องระวางโทษปรับสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดให้ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดตามภาค ๓ เช่น บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ เป็นต้น ต้องระวางโทษปรับเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น เพราะนิติบุคคลไม่สามารถรับโทษจำคุก หรือประหารชีวิตได้ กฎหมายจึงกำหนดให้นิติบุคคลต้องรับโทษปรับเพิ่มเป็นสองเท่าเมื่อนิติบุคคลกระทำความผิดรวมทั้งกำหนดความรับผิดชอบของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล หากนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น หากกรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้สั่งการหรือกระทำการให้นิติบุคคลกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยกรรมการหรือผู้จัดการนั้น ต้องระวางโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยมีได้จำกัดเฉพาะการลงโทษปรับซึ่งเป็นกรรมการหรือผู้จัดการนิติบุคคล

ตัวอย่างเช่น ในกรณีของสถานประกอบการที่พบว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันปราบปราม และการแก้ไขปัญหาคาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๖ หรือพบว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๖ หากพบว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกติก้าว และไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเชื่อได้ว่าใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว อาจจะได้ความผิดที่มีโทษปรับตามมาตรา ๓๗๔ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยหากเป็นความผิดของนิติบุคคลต้องระวางโทษปรับเพิ่มเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

การริบของกลางในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๓๒๕

“มาตรา ๓๒๕ บุคคลยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๔ ประเภท ๕ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ขบวนการ กระบวนการ หรือทรัพย์สินอื่นใด ที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอื่นเป็นความผิดตามกฎหมายยาเสพติด ไม่ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกกล่าวหาตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดเรื่องของกลาง โดยแบ่งเป็นของกลางที่เป็นตัวยานเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๔ ประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่เป็นทรัพย์สินอื่นใดเป็นความผิด ศาลมีคำสั่งริบ ซึ่งมีหลักการเกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒ ส่วนของกลางที่เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ ขบวนการ กระบวนการ หรือทรัพย์สินอื่นใดที่สามารถรับได้ตามมาตรานี้ ถือเป็นทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดนำมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น กระสุนปืนที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด วัตถุอื่นใดที่ใช้ในการบรรณาธิบายยาเสพติด อุปกรณ์การเสพยาเสพติด หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้กระทำความผิดใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อวิพากษ์สนทนอยาเสพติด เป็นต้น โดยการริบทรัพย์สินตามมาตรา ๓๒๕ นี้ ไม่ต้องคำนึงว่าสิ่งของที่ถูกพิณของถูกศาลพิพากษาว่าไม่ผิดหรือไม่ ศาลก็สามารถมีคำสั่งริบของกลางดังกล่าวได้

บทกำหนดโทษผู้ควบคุมยานพาหนะที่ไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร
เพื่อมิให้อาสาสมัครไฟไหม้หรือวัตถุออกฤทธิ์ สุนัขหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

มาตรา ๑๓๕

"มาตรา ๑๓๕ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้อาสาสมัครไฟไหม้หรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๑๓ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดความผิดและบทลงโทษผู้ควบคุมยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณระหว่างประเทศซึ่งไม่จัดทجهเหมือนในราชอาณาจักรที่บดอบปะละเลยหรือไม่จัดให้มีการป้องกันการคุ้มครองแก่กรณี ในการที่จะป้องกันมิให้มีการนำอาสาสมัครไฟไหม้ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ ประเภท ๓ ประเภท ๕ ที่ใช้สำหรับการขนส่งทางอากาศหรือในกรณีฉุกเฉินบนยานพาหนะซึ่งกำลังสูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้ในการมิชอบอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ (๒)

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ กฎหมายกำหนดระหว่างโทษเฉพาะอัตราโทษปรับตามอัตรา คือ ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท โทษในชั้นศาลของอัยการ ๑๖ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ๑๖ มอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๖๕ และเมื่อผู้รับอนุญาตได้ชำระเงินค่าปรับตามคำเปรียบเทียบแล้วภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทกำหนดโทษผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก ที่นำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราว

มาตรา ๑๔๖

"มาตรา ๑๔๖ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๓ ผู้นำเข้าหรือส่งออกในครั้งเดียวซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวมีผลต่อครั้งที่นำเข้าหรือส่งออก คือระวางโทษปรับครึ่งละไม่เกินห้าพันบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดความผิดและบทลงโทษกรณีผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ใ้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เข้าหาหรือส่งออกใบอนุญาตเฉพาะคราว โดยมิได้มีการขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราว อันเป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๑๓

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ กฎหมายกำหนดอัตราโทษเฉพาะอัตราโทษปรับสถานเดียว คือ ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท โดยเป็นจำนวนจริงเลขائิกการ ๐๖. หรือผู้ซึ่งเลขائิกการ ๐๖. ไม่ครบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบไว้ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๔๕ และเมื่อผู้รับอนุญาต ได้ชำระรับค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนี้จบสิ้นขึ้นหลักกับความประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทกำหนดโทษผู้โฆษณาเลกต์ให้โทษหรือวิพากษ์ออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๓๓๗

"มาตรา ๓๓๗ ผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับยาเลกต์ให้โทษหรือวิพากษ์ออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๓๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อเจ้าหน้าที่โฆษณาหรือผู้ประกอบกิจการโฆษณา ผู้กระทำความผิดจะวางโทษเช่นเดียวกับผู้โฆษณา

ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับอีกในชั้น ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินหรือจนกว่าจะได้รับปฏิบัติไม่ถูกต้อง"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้รับอนุญาตตามลิต ผู้เข้า ส่งออก นำเข้า ยามีไว้ในครอบครอง หรือจำหน่าย ซึ่งยาเลกต์ให้โทษหรือวิพากษ์ออกฤทธิ์ที่กระทำการโฆษณาเกี่ยวกับยาเลกต์ให้โทษ หรือวิพากษ์ออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓๖

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าขอเสนอโฆษณา หรือผู้ประกอบกิจการโฆษณา ผู้กระทำความผิดจะวางโทษเช่นเดียวกับผู้โฆษณา นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดยังต้องระวางโทษปรับอีกในชั้นไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินหรือจนกว่าจะได้รับปฏิบัติไม่ถูกต้อง

โดยอาญาความผิดได้ทั้งสองและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๗ มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปีนับแต่ในกระทำความผิดถึงวันที่เป็นอันขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕(๓) ต้องระวางโทษจำคุก ๓ ถึง ๗ ปี

บทกำหนดโทษผู้เปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่นำผ่าน

มาตรา ๓๓๘

“มาตรา ๓๓๘ ผู้ใดเปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อื่นเป็นการนำขึ้น มาตรา ๓๓๗ บรรดาเงิน หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกมาตามมาตรา ๓๓๖ บรรดาเงิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษ สำหรับผู้เปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในใบรองอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์อื่นเป็นการนำขึ้นตามมาตรา ๓๓๖ สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๘ กฎหมายกำหนดจะวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยอาชญากรรมเข้าได้ทั้งสองและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๘ มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอาชญากรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕ (๓) ต้องระวางโทษจำคุก ๓ ถึง ๗ ปี

บทกำหนดโทษผู้แปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ที่นำผ่านโดยไม่ได้รับอนุญาต
มาตรา ๑๓๓ “มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศรช. ๒. แปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นยาอื่น หรือเปลี่ยนกึ่งต่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒ คือระหว่างมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทโทษผู้ซึ่งแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ให้เป็นยาอื่น หรือเปลี่ยนกึ่งต่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ในระหว่างที่มีการนำผ่านโดยไม่มีเหตุอันสมควรอันเป็นการไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒

สำหรับบทโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๓ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยอาชญากรรมนี้มีได้ทั้งองค์และได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๓ มาั้งศาลภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕ (๓) คือระหว่างโทษจำคุก ๑ ถึง ๓ ปี

บทกำหนดโทษผู้นำเข้าที่ละเมิดออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่น
หรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราว

มาตรา ๑๕๐

“มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตอื่นเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ คือระหว่างโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษผู้ส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้า โดยไม่ได้รับอนุญาตอื่นเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๐ กฎหมายกำหนดระหว่างโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยอาชญากรรมถ้ามิได้ก่อผลก่อให้เกิดผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๐ มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอาชญากรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕ (๑) คือระหว่างโทษจำคุก ๑ ปี ๖ เดือน

บทกำหนดโทษผู้ส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้า

มาตรา ๓๔๑

"มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะศรจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะศรจากเลขาธิการ ออ. อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๓๔๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำและปรับ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศห้ามการนำเข้าไปยังประเทศหนึ่งประเทศใด (ประกาศกระทรวงสาธารณสุขซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๔๑ วรรคหนึ่ง) โดยไม่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะศรจากประเทศนั้นและไม่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะศรจากเลขาธิการ ออ. อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๓๔๑ วรรคสอง

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๑ กฎหมายกำหนดกระทำความผิดจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับ

โดยอาชญากรรมนี้มิได้ถือและได้สำนึกกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๑ มาซึ่งศาลภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕ (๓)

บทกำหนดโทษผู้ปลอมสร้าง นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษปลอม

มาตรา ๑๔๖

"มาตรา ๑๔๖ ผู้ปลอมสร้าง นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ คือระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ คือระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้ปลอมสร้าง นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ ที่กำหนดไว้ดังนี้

๑) กรณีผู้ปลอมสร้าง นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ คือระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒) กรณีจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ คือระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

โดยศาลจะพิจารณาคำผิดที่ผิดและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๖ มาพิจารณากฎในกำหนดโทษนี้ขึ้นแล้วจึงกระทำความผิด ข้อสำคัญเป็นอันขาดว่าผู้กระทำความผิดมาลงโทษตาม มาตรา ๑๔๕ (๓) คือระวางโทษจำคุก ๓ ถึง ๗ ปี

บทกำหนดโทษผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษมีมาตรฐาน

มาตรา ๑๔๓

"มาตรา ๑๔๓: ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ มีมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์มีมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษของโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ มีมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ ดังต่อไปนี้

๑) กรณีผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ มีมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒) กรณีจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์มีมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทกำหนดโทษผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษเสื่อมคุณภาพ
มาตรา ๑๔๔ “มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษแก่ผู้นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ที่วางเอาไว้ดังนี้

๑) กรณีนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒) กรณีจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

**บทลงโทษเกี่ยวกับการผลิต น้ำเข้า ส่งออก จำหน่าย
หรือมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑**

มาตรา ๑๕๕

“มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดผลิต น้ำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมิไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอื่นเป็นทิวทัศน์ในทางสาธารณะของชุมชนใดหรือสถานราชการ

(๕) การกระทำโดยผู้ใดกำลังประทุษร้ายหรือรู้หรือว่าจะได้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการกระทำดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

(๑) การกระทำโดยมีหัวหน้า ผู้มีหน้าที่จัดการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในคดีอาชญากรรม

(๒) การกระทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป”

คำอธิบาย**บทบัญญัติมาตรานี้**

๑) บทบัญญัติในภาค ๓ ลักษณะ ๕ มาตรา ๑๕๕ - ๑๕๗ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อรองรับกับอนุสัญญาว่าด้วยประเภท ๑ ยาเสพติด ๑ ฉบับ และเป็นการปรับปรุงบทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับระดับความร้ายแรงในการกระทำความผิด โดยมีการปรับปรุงบทลงโทษให้มีความแตกต่างระหว่างรายย่อยกับกลุ่มนักค้ารายใหญ่ ทั้งนี้ ส่วนบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษกับกลุ่มผู้เสพกำหนดไว้ใน ภาค ๓ บทกำหนดโทษลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตาม มาตรา ๑๖๒ - ๑๖๕

๒) กำหนดอัตราโทษในคดียาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดจะมีความแตกต่างกันโดยพิจารณาจากบทบาท พฤติการณ์และความร้ายแรงเป็นต้นขึ้น

ตัวอย่างเช่น การกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่งกำหนดว่า หากเป็นการผลิต น้ำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี และปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำเพื่อเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น แต่หากผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดในลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

เช่น การกระทำความผิด การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือการจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา อัตราโทษจะสูงขึ้น โดยคือรวมวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ - ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหากพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของผู้กระทำมีความร้ายแรงมาก เช่น เป็นการกระทำความผิด โดยเป็นโจรหน้า ผู้มีหน้าที่สีการ หรือผู้เฝ้าหน้าที่จัดการในเครื่องขายอาวุธยุทโธปกรณ์ ผู้ขึ้นจะต้องถูกลงโทษจำคุก ตั้งแต่ ๕ ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ - ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือประหารชีวิต การกำหนด บทลงโทษใหม่จะมีการปรับระดับของผู้กระทำความผิดลงกำหนดอัตราโทษอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ ศาลได้ใช้ดุลพินิจอย่างเต็มที่ โดยในส่วนของผู้มีค่าขายเสพติดรายใหญ่หรือรายสำคัญ บทลงโทษขั้นสูงนั้น มีไว้ด้วย

๓) บทบัญญัติตามมาตรา ๑๔๕ ถึงมาตรา ๑๔๙ สรุปได้ ดังนี้

๓.๑) มาตรา ๑๔๕ เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๑

๓.๒) มาตรา ๑๔๖ เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ และประเภท ๔

๓.๓) มาตรา ๑๔๗ เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๓

๓.๔) มาตรา ๑๔๘ เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๕

๓.๕) มาตรา ๑๔๙ เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๑ - ๔

๔) บทบัญญัติที่มีการกำหนดโทษประหารชีวิต ได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม

๕) บทบัญญัติที่มีการกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิต ได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๑๔๕

วรรคสาม มาตรา ๑๔๖ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๗ วรรคสาม

โดยอายุความถ้ามีได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม มาถึงศาลภายในกำหนดสามสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง

๖) บทบัญญัติที่มีการกำหนดโทษให้จำคุกและปรับ ได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ ถึงมาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๖๑ และ มาตรา ๑๗๑ ถึงมาตรา ๑๗๖

บทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษส่งลงดังต่อไปนี้

๑. อายุความ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕

“มาตรา ๒๒ โทษความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษ ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามีได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้วผู้กระทำความผิดวิงวอนขอรับ ศาลสั่งผลการพิจารณาเรื่องหลบหนีจนเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้วนับแต่วันมีคำสั่งผลการพิจารณา หรือนับ แต่วันที่ผู้หนีหลบหนี แล้วแต่กรณี ก็ให้ถือว่า เป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน”

“มาตรา ๑๕ โทษอาญา ถ้ามีได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด สามสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก

ยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวาง

โทษอย่างอื่น

ถ้าได้โทษและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาจำคุกแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดซึ่งศาลแล้วมีใบแนบในที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน”

๒. ระยะเวลาการครอบงำและการมีผลฟ้องฝากขัง

มาตรา ๓๔๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ เข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ไอซ์ ยาอี อันเป็นกรณีที่ ผู้กระทำความผิดซ่อนตัวหนีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ ทั้งนี้ กฎหมายได้มีการนิยามความหมายของกิจกรรมหรือ การกระทำ อันเป็นการลัก ป้ายเข้า ส่งออก จำหน่าย ไว้แล้วในมาตรา ๓

แต่ในส่วนของการครอบครองนั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้ ซึ่งการกระทำอันเป็น การครอบครองนั้น ต้องถือตามความหมายทั่วไปว่า การมียาเสพติดอยู่ในความยึดถือหรือปกครองดูแลของตน โดยรู้ว่าเป็นยาเสพติด ตามที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๑๕/๒๕๖๐ ที่วินิจฉัยว่าหลัก ใจว่า “การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเป็นเรื่องความรับผิดชอบทางอาญา เมื่อพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ มีได้บัญญัติความหมายพิเศษของคำว่า “มีไว้ในครอบครองไว้” จึงต้องถือตามความหมายทั่วไปว่า การมียาเสพติดให้โทษอยู่ในความยึดถือหรือปกครองดูแลของตน โดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดให้โทษเป็นการมีไว้ในครอบครองแล้ว ซึ่งแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาดังกล่าวเห็นว่ายังคง สามารถนำมาปรับใช้ได้

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้มีการกำหนดการกระทำที่เป็นการครอบครอง ยาเสพติดไว้ ๓ ประการที่ต้องลักษณะ คือ การครอบครอง และการครอบครองเพื่อเสพ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมาย เกี่ยวกับยาเสพติดในที่แยกการครอบครองออกเป็นสองลักษณะ คือการครอบครองเพื่อจำหน่าย และ การครอบครอง ซึ่งสามารถสรุปความแตกต่างได้ ดังนี้

๓) การครอบครองยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๓๔๕ มาตรา ๓๔๖ มาตรา ๓๔๗ และมาตรา ๓๔๘ เป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามบทนิยามในมาตรา ๓ ส่วนการครอบครองเพื่อเสพยาเสพติด มาตรา ๓๖๔ ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๔) การครอบครองยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๓๔๕ มาตรา ๓๔๖ มาตรา ๓๔๗ และมาตรา ๓๔๘ เป็นฐานความผิดที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกดำเนินการตรวจสอบ ทริย์สืบ ตามที่กำหนดในภาค ๓ ลักษณะ ๔ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๔๖

๕) การครอบครองยาเสพติดเพื่อเสพยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๓๖๔ เป็นฐานความผิดที่เจ้าพนักงาน บ.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ สามารถส่งตัวผู้เสพยาเสพติด ไปเข้ารับการบำบัดรักษาได้ภายใต้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดใน มาตรา ๓๕๔ - ๓๕๕

๖) การแยกระหว่างฐานความผิดฐานครอบครองกับความผิดฐานครอบครองเพื่อเสพ เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ในการจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้ จะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ซึ่งผู้สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พฤติการณ์ในขณะตรวจค้นจับกุมตัวแล้วมีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาเสพติดหรือไม่อย่างไร เพื่อส่งให้กับพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นถึงเจตนา คิแก่การเสพพฤติการณ์จำหน่ายหรือลักลอบค้ายาเสพติดของผู้ต้องหาในสำนวนการสืบสวนด้วย เช่น รายงาน การสืบสวนพฤติการณ์ก่อนเกิดเหตุ คำให้การในชั้นจับกุมที่ปรากฏข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย

ยาเสพติด การสอบปากคำผู้ต้องหาหรือพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประวัติชีวิต ครอบครัว การศึกษา ฐานะ อาชีพ รายได้เปรียบเทียบกับรายจ่าย ปริมาณการเสพยาเสพติด รวมทั้งผลการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้ต้องหาเป็นต้น

๕) การกำหนดบทสันนิษฐาน “มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ” เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถ ใช้ดุลพินิจในเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสมในการแยกการกระทำที่มีความผิดฐานมีไว้ในครอบครองกับการกระทำ ความผิดฐานมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพยาเสพติดกฎหมายจึงได้กำหนดบทสันนิษฐาน “มีไว้ในครอบครอง เพื่อเสพ” ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่กระทรวงสาธารณสุข ออกตามความในมาตรา ๓๐๗ วรรคสอง

ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบผลิต ปาเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองยาเสพติด ให้โทษประเภท ๑ ซึ่งจัดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง กฎหมายได้แบ่งระดับของอัตราโทษตามบทบาท พฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิดให้เป็นสามระดับ คือ ระดับที่หนึ่ง การกระทำความผิดกรณีทั่วไป ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ระดับที่สอง การกระทำความผิดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิด ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) - (๒) และระดับที่สามการกระทำความผิดของผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม หรือการกระทำถึงขนาดก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง ของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๑) และ (๒)

นอกจากนี้ ความผิดตามมาตรา ๑๔๕ จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดให้ผู้กระทำ ความผิดจะต้องถูกดำเนินการสืบสวนตามที่กำหนดในภาค ๑ ลักษณะ ๕ การตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อเป็นการพิสูจน์การลักลอบค้ายาเสพติดด้วย

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕

๑. การกระทำความผิดกรณีทั่วไปตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิด ฐานผลิต ปาเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ กรณีทั่วไป ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์หรือเหตุที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสองหรือวรรคสาม

ตัวอย่างเช่น นายคำลักลอบนำยาบ้าผิดกว่าห้าจำนวน ๕ เม็ด ข้ามแม่น้ำโขงจากสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวเข้ามายังประเทศไทยไว้เพื่อการเสพของตนเอง กรณีนี้นายคำมีความผิดฐานนำ ยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ มีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี และปรับไม่เกิน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง กฎหมายกำหนดอัตราโทษ จำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี และปรับไม่เกิน ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ จะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาล สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำผิด

โดยอายุความที่มิได้กำหนดไว้คดีผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง มาถึงศาล ภายในกำหนด ๑๕ ปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕ (๒)

๒. การกระทำความผิดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) ถึง (๖)

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) - (๖) คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานผิด นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิด อันเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นดังนี้

๑) การกระทำเพื่อการค้า

ตัวอย่างแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ๕๐๒/๒๕๖๕

กฎหมายไม่มีบทลงโทษหนักขึ้นตามจำนวนหน่วยการใช้ปริมาณสารเสพติดซ้ำหรือซ้ำหนักสุดซึ่งคำนวณตามกฎหมายเดิมมาตรา ๑๕ ประกอบมาตรา ๖๖ วรรคสองและวรรคสาม แต่กฎหมายใหม่มาตรา ๑๔๕ วรรคสองและวรรคสาม บัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นโดยพิจารณาจากพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ของผู้กระทำความผิดแม้ปริมาณอาจบ่งชี้ถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ได้ ในบางคดีก็คำนวณกฎหมายใหม่มาตรา ๑๔๕ วรรคสองและวรรคสามซึ่งไม่ได้ยกเลิกความผิดตามกฎหมายเดิมไปเสียแต่ให้ลงโทษหนักขึ้นตามกฎหมายใหม่ ที่จำเป็นอย่างยิ่งปรากฏหลักฐานหลักฐานที่มีนัยพอที่จะได้ว่าจำเลยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ที่มีนัยพอที่จะได้ว่าจำเลยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมายใหม่มาตรา ๑๔๕ วรรคสองและวรรคสาม คดีนี้ จำเลยที่ ๑ ร่วมกับนาย อ. จำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ๕ เม็ดแก่สับสนุน นาย ข. มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ๖๓ เม็ดแต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า นาย ข. มีไว้เพื่อจำหน่ายในราคาใด จำเลยแม้ใคร่บ่งชี้ว่านอกจากจำเลยในคดีนี้และจำเลยมาแล้วบอกรับเพียงใด คดียังไม่อาจฟังได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อการค้าตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) และเมื่อไม่ปรากฏด้วยว่าเมทแอมเฟตามีน ๖๓ เม็ด ที่นาย ข. มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เป็นการทำให้ให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชนได้อย่างไร ซึ่งยังฟังไม่ได้ด้วยว่าทำให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชนตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) คดีนี้ฟังได้เพียงว่าการกระทำของนาย ข. เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง การสนับสนุนของจำเลยที่ ๑ คือนาย ข. ที่ไว้ให้นาย ข. รับเพียงการสนับสนุนตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่งเท่านั้น และเมื่อตามกฎหมายใหม่ มาตรา ๑ “จำหน่าย” หมายความว่ารวมทั้งมีไว้เพื่อจำหน่ายอยู่ในตัวด้วย การที่เมทแอมเฟตามีนในคดีนี้ เคมีมีอยู่ ๖๘ เม็ด จำเลยที่ ๑ รวมจำหน่ายกับนาย ข. ๕ เม็ดและสนับสนุนนาย ข. ในการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายก็เหลืออีก ๖๓ เม็ด ย่อมเป็นการกระทำผิดกรรมเดียวกันตามความมุ่งหมายของกฎหมายใหม่ที่ได้รวมการจำหน่ายและมีไว้เพื่อจำหน่ายอยู่ในความหมายเดียวกัน และ มีบทความผิดเนื่องการจำหน่ายไว้ ไม่ได้แยกบทความผิดเป็นจำหน่ายและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายดังเช่นกฎหมายเดิมจึงลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานร่วมกับจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนได้เพียงกรรมเดียวและเมื่อความผิดฐานร่วมกับจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนตามกฎหมายเดิมที่ใช้โทษจนกระทำความผิด แตกต่างจากกฎหมายใหม่ที่ใช้โทษถึงกระทำความผิดคดีอื่นต้องให้กฎหมายในส่วนที่เป็นเหตุไม่ไว้ในทางใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓

๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

ตัวอย่างแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ๒๗๒/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)

เมื่อตามกฎหมายเดิม มาตรา ๑๕ ประกอบมาตรา ๖๖ บัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นโดยถือเอาปริมาณของยาเสพติดเป็นสำคัญ แต่กฎหมายใหม่ มาตรา ๑๔๕ บัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นโดยถือเอาพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ในการกระทำความผิดเป็นสำคัญ ไม่ได้ถือเอาปริมาณดังเช่นกฎหมายเดิมอีกต่อไป แม้ปริมาณที่มากขึ้นอาจบ่งชี้ถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบาทหน้าที่ได้ระดับหนึ่งก็ตาม เมื่อปริมาณยาเสพติดที่มากขึ้น อาจบ่งชี้ได้ถึงพฤติการณ์ในการกระทำ

ความผิดและบทบทหน้าที่อยู่ในตัวกฎหมายใหม่จึงไม่ได้ยกเลิกความผิดตามมาตรา ๖๖ วรรคสอง แห่งวรรคสาม ไปเสียทีเดียว แต่เมื่อกฎหมายใหม่ไม่ได้ให้ศาลลงโทษหนักขึ้นเพียงเพราะปริมาณยาเสพติดให้โทษคงเดิม ในกฎหมายเดิม แต่ต้องมีพฤติการณ์และบทบทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย จึงจะมีความผิดตามกฎหมายใหม่ มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง หรือวรรคสามได้

ดังนั้น ถ้าผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์หรือบทบทหน้าที่ตามกฎหมายใหม่ มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง หรือวรรคสาม ศาลย่อมมีอำนาจปรับบทความผิดตามมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง หรือวรรคสามได้ แต่ถ้า มาตรา ๖๖ ให้โทษมีปริมาณถึงตามกฎหมายเดิม มาตรา ๖๖ วรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ผู้กระทำความผิดไม่มี พฤติการณ์ในการกระทำความผิดและบทบทหน้าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายใหม่ มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง หรือวรรคสาม ศาลย่อมไม่อาจปรับบทความผิดตามมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง หรือวรรคสามได้ คงปรับบทความผิดได้เพียงตาม มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ส่วนการกำหนดโทษก็ต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นส่วนที่กฎหมายเก่าและกฎหมาย ใหม่ไม่ต่างกันทางใด ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓

คดีนี้ผู้ต้องหาในคดีอาชญากรรมคดีอื่นแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจว่า ชื่อเมฆแอนแทมินมาจาก จำนวนที่ ๓ ซึ่งมีการซื้อขายและรับจำเลยทั้งสองได้ในรถกระบะพร้อมเมฆแอนแทมินของกลาง ๑๐๐๐ เม็ด คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๒๒.๗๗๗ กรัม ที่จำเลยทั้งสองมาส่งตามที่มีการซื้อขายในราคา ๖๐,๐๐๐ บาท พฤติการณ์น่าจะเชื่อได้ว่าจำเลยทั้งสองจำหน่ายเมฆแอนแทมินให้ผู้ต้องหาดังกล่าว และจำเลยเมฆแอนแทมิน ให้แก่ผู้ต้องหาซื้อ จึงยอมทำให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชนแล้ว กรณีจึงต้องลงโทษจำเลยทั้งสองตาม กฎหมายใหม่ มาตรา ๓๐, ๑๕๕ วรรคสอง (๒) ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ - ๒๐ ปี อันเป็นบทกฎหมายที่ เบี่ยงเบนแก่จำเลยทั้งสองมากกว่าตามกฎหมายเดิมตามมาตรา ๖๖ วรรคสาม ที่มีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต สำหรับโทษปรับก็ต้องลงโทษจำเลยทั้งสองตามกฎหมายใหม่ มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง (๒) ซึ่งมีระวางโทษปรับ ตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นบทกฎหมายเดิมมาตรา ๖๖ วรรคสาม ที่มีระวางโทษปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ - ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทักท้วงว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวล กฎหมายอาชญากรรม มาตรา ๓๐ ๑๕๕ วรรคสอง (๒) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓ จำคุกจำเลย ทั้งสอง คนละ ๑๕ ปี และปรับคนละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพขอโทษทั้งหนึ่ง ส่วน จำเลยที่ ๒ ลดโทษ ๓ ใน ๔ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ ครั้นจำคุกจำเลยที่ ๑ ที่กำหนด ๗ ปี ๖ เดือน และปรับ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๒ จำคุก ๑๕ ปี ๓ เดือน และปรับ ๗๕๐,๐๐๐ บาท

๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

กรณีอายุไม่เกินสิบแปดปี จัดเป็นข้อเท็จจริงซึ่งเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิด จึงต้องนำพหุลักษณะรับผิดทางอาญาในเรื่องของเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคสาม มาพิจารณาด้วย กล่าวคือ “ถ้าผู้กระทำความผิดรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะต้องว่าผู้กระทำความผิด ประสงค์ต่อผล หรือยอมเสี่ยงให้แก่ผลของการกระทำนั้นมีได้” โดยมีตัวอย่างแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัย เกี่ยวข้องกับอายุ คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๑๗/๒๕๕๕ “รูปร่างและลักษณะของผู้เสียหายที่ ๑ ย่อมมีเหตุผล ทำให้จำเลยเข้าใจว่าผู้เสียหายที่ ๑ มีอายุเกินกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี จึงเป็นข้อเท็จจริงอันเป็น องค์ประกอบความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๗ และมาตรา ๓๑๗ วรรคสาม การกระทำของ จำเลยจึงเป็นการกระทำโดยไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดเป็นการขาดเจตนากระทำความผิด”

ทั้งนี้ เห็นว่าการจำหน่ายยาเสพติดให้กับเด็กหรือเยาวชน ซึ่งจัดเป็นบุคคลที่ยังมี วุฒิภาวะ ประสบการณ์ และความรู้สึกผิดชอบชั่วดีน้อย เป็นการกระทำที่มีลักษณะร้ายแรง ซึ่งสังคมควรที่จะ คุ้มครองบุคคลดังกล่าว จึงเห็นว่าในอนาคตอาจมีการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาชญากรรม เช่นเดียวกับ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๕/๑ และมาตรา ๓๐๑/๑ ที่กำหนดโทษการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ เสรีกระทำต่อเด็ก ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้อภัยจากความผิดนั้น

๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของชุมชนใด หรือสถานที่ราชการ

ทั้งนี้ คำว่า “สถานศึกษา” มีความหมายตามที่กำหนดไว้ในบทนิยามคำว่า “สถานที่” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ โดยกำหนดไว้ว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

ทั้งนี้ คำว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๒) โดยกำหนดว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า การประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่รวมถึงการช่วยกันระรานกายหรือช่วยกันรังแก และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้ยาทำให้ง่วงเมา สกปรกจิตใจ หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ทั้งนี้ คำว่า “อาวุธ” ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๕) โดยกำหนดว่า “อาวุธ” หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้าย รังแกข่มขู่อันตรายหรืออย่างอาวุธ

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๓) ถึง (๖) กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ - ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ กฎหมายยังมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดมีความร้ายแรง

โดยอายุความห้าปีได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕ (๓)

๓. การกระทำความผิดของผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้มีหน้าที่สั่งการหรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม หรือการกระทำที่กล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๑) และ (๒)

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕-วรรคสาม (๑) และ (๒) คือ บทลงโทษการกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อันเนื่องการกระทำที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงขึ้นสูง โดยแยกได้ ดังนี้

๑) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม

กรณีที่มีการกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นการกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ ผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรมตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๑) เป็นการกระทำของกลุ่มบุคคลที่อยู่เบื้องหลังการลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ คือ กลุ่มบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์แท้จริงจากการลักลอบค้ายาเสพติด จึงเป็นกลุ่มบุคคลที่กฎหมายฉบับนี้มุ่งนำตัวมาดำเนินคดีและลงโทษ

๖) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป กระบี่ที่การกระทำความผิดฐานมิดด มาเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒)

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๑) และ (๒)

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๑) และ (๒) กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ - ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือประหารชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นบทลงโทษขั้นสูงสุดที่ใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทลงโทษที่ใช้กับ “นักค้ารายใหญ่” ซึ่งเป็นผู้ดูแลหรือแหล่งที่ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินจากการลักลอบค้ายาเสพติด บทลงโทษขั้นสูงเช่นนี้มิได้ลดลง

โดยอายุความถ้ามีได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม มาขึ้นศาลภายในกำหนดสามสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง

การลงโทษปรับของศาล

อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๕ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ “จำคุกและปรับ” ซึ่งมาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สิน เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๓) กรณีเลิกและเขารวบทรัพย์ผู้กระทำความผิด จะต้องนำพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรมมาใช้ด้วย

๔) บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ไม่มีการกำหนดความผิดของโทษ ซึ่งไม่มีกรณีที่จะนำหลักการที่ใช้สำหรับความผิดโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๒ ถึง มาตรา ๓๐๖ มาใช้บังคับ

บทลงโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ และประเภท ๔
มาตรา ๑๕๖ “มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท ด้วยการกระทำความผิดความผิดกรณีเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เป็นการกระทำดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท (๑) การกระทำความผิดการค้า (๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน (๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี (๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาหรือชุมชนใดหรือสถานพิธีกรรม (๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือผู้เสียหายใช้กำลังประทุษร้าย (๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอิน (Cocaine) โคลีน (Cocaine) และยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ เช่น ยาพิษ แอซิไนด์ (Acetic Anhydride) อันเป็นการผิดผู้กระทำความผิดซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๓๑

ทั้งนี้ กฎหมายให้มีการนิยามความหมายรวมถึงกรรมหรือการกระทำอันเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ไว้ในวรรคมาตรา ๓ ส่วนกรณีของการครอบครองนั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้ โดยถือว่าการมียาเสพติดให้โทษอยู่ในความถือถือหรือครอบครองของคนโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดให้โทษเป็นการมีไว้ในครอบครองแล้ว

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ กฎหมายแบ่งระดับของอัตราโทษตามบทบาทพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิดไว้ใน ๒ ระดับ คือ

- ๑) การกระทำความผิดกรณีทั่วไปตามมาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง
- ๒) การกระทำความผิดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๖ วรรคสอง (๑) ถึง (๖)

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๔ กฎหมายไม่มีการแบ่งระดับของอัตราโทษโดยมีเฉพาะอัตราโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง

ทั้งนี้ ความผิดตามมาตรา ๑๕๖ จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกดำเนินการริบทรัพย์สินตามที่กำหนดในภาค ๓ ลักษณะ ๔ การตรวจยึดทรัพย์สินเพื่อเป็นการคุ้มครองการลักลอบค้ายาเสพติดด้วย

การลงโทษปรับของศาล

อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕๑ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ “จำคุกและปรับ” ซึ่งมาตรา ๓๕๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางที่พึงประสงค์อันอื่นและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ พิจารณาได้ ดังนี้

๑. การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

๑) การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ตามมาตรา ๓๕๑ วรรคหนึ่ง

บทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ตามมาตรา ๓๕๑ วรรคหนึ่ง คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ กรณีทั่วไป ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์หรือเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๕๑ วรรคสอง

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคหนึ่ง กฎหมายกำหนดอัตราโทษ จำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี และปรับไม่เกิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ จะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

โดยอาชญากรรมนี้มิได้ฟ้องลงได้กับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคหนึ่ง มาซึ่งศาลภายในกำหนดสิบห้าปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕ (๒)

ตัวอย่างเช่น

นายศรีศักดิ์ชนบ้านโคกเค็ดคิดตัวจำนวน ๕ กรัม เพื่อการเสพของตนเอง เข้ามาซึ่งประเทศไทย โดยถูกจับกุมและของกลางที่พำอากาศยานสุวรรณภูมิ กรณีนี้นายศรีศักดิ์มีความผิดฐานนำยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ มีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี และปรับไม่เกิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรม มาตรา ๓๕๑ วรรคหนึ่ง

๒) การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคสอง (๑) ถึง (๖)

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคสอง (๑) ถึง (๖) คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิด อันเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้น

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคสอง (๑) ถึง (๖) กฎหมายกำหนดอัตราโทษ จำคุกตั้งแต่ ๓ - ๓๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ กฎหมายจะมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดมีความร้ายแรง

โดยอาชญากรรมนี้มิได้ฟ้องลงได้กับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคสอง มาซึ่งศาลภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕ (๓)

โดยแยกการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ วรรคสอง ได้ดังนี้

๒.๑) การกระทำความผิดเพื่อการค้า

ตัวอย่างการกระทำเพื่อการค้า : นายแดงเดินทางมาโดยเครื่องบิน จากกรุงอาซิส อาบาบา ประเทศเอธิโอเปีย ไปยังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จากการตรวจของผลการเอ็กซเรย์ร่างกาย

นายแดงผู้ต้องสงสัย เจ้าหน้าที่พบสิ่งแปลกปลอมเป็นรูปวัตถุทรงรีอยู่ในช่องท้องจำนวนมาก ซึ่งได้เกิดตัวไว้ กระทั่งต่อมาชายคนดังกล่าว ชีบถ่ายวัตถุแปลกปลอมออกมา รวมทั้งสิ้น ๘๘ ก้อน น้ำหนักรวมสิ่งของทั้งหมด ๓.๖๓ กิโลกรัม เจ้าหน้าที่จึงนำวัตถุดังกล่าวไปตรวจสอบผลการตรวจสอบพบเป็นโคเคน กรณีนี้นายแดงมีความผิดฐานนำยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เข้ามาในราชอาณาจักร อันเป็นกรกระทำเพื่อการค้า มีบทลงโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ - ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๖ วรรคสอง

๒.๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดมาแล้ว ในคำอธิบายมาตรา ๓๔๕ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๒.๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดมาแล้ว ในคำอธิบายมาตรา ๓๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๒.๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

ทั้งนี้ คำว่า “สถานศึกษา” ได้มีการกำหนดขอบนิยามไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔ โดยกำหนดไว้ว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

๒.๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

ทั้งนี้ คำว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” ได้มีการกำหนดขอบนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๖) โดยกำหนดว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กาย หรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้อากำลังมีปืนพก ธงกบฏ หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

๒.๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ทั้งนี้ คำว่า “อาวุธ” ได้มีการกำหนดขอบนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๕) โดยกำหนดว่า “อาวุธ” หมายความว่า สิ่งซึ่งใช้เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายหรืออันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

๒. การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๔

บทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๕๐ วรรคหนึ่ง คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ถิ่นออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๔ โดยไม่มีการกำหนดโทษที่จำให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้นสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษประเภท ๔

บทลงโทษเกี่ยวกับการผลิต น้ำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓
มาตรา ๑๔๗ "มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดผลิต น้ำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ คือระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต น้ำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เช่น ยามกโอทีมีส่วนผสมของโคเคอีน ฝอยผง เป็นต้น อันเป็นการมีผู้กระทำความผิดซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๑๒

กฎหมายได้มีการนิยามความหมายของกิจกรรมหรือการกระทำอันเป็นการผลิต น้ำเข้า ส่งออก จำหน่าย ไว้แล้วในมาตรา ๑ ส่วนกรณีการครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ นั้น ไม่มีความผิด เนื่องจากมาตรา ๑๒ จึงเป็นบทบัญญัติที่กำหนดกิจกรรมหรือการกระทำที่เป็นการต้องห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ ไม่ได้กำหนดห้ามการครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๓

ทั้งนี้ ความผิดตามมาตรา ๑๔๗ อีกเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกดำเนินการริบทรัพย์สิ้นตามที่กำหนดในภาค ๓ ลักษณะ ๕ การตรวจสอบสวนทรัพย์สินเพื่อเป็นการพิจารณาการลักลอบค้ายาเสพติดด้วย

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๗ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ จะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

โดยอาชญากรรมที่มีได้ทั้งและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๗ มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕ (๓)

การลงโทษปรับของศาล

อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๗ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ "จำคุกและปรับ" ซึ่งมาตรา ๑๔๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ตัวอย่างเช่น นายคำดีลักลอบจำหน่ายยามกโอทีมีส่วนผสมของโคเคอีน ฝอยผง ให้กับนายขาว อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ มีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๗

บทลงโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด

มาตรา ๑๔๘

“มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

(๑) การกระทำความผิด

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอื่นเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ข่มขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ (ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข) เช่น นิโคติน เติบัติน และกัญชงอื่นเป็นการผิดที่กระทำฝ่าฝืนข้อห้ามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๓

ทั้งนี้ กฎหมายได้มีการนิยามความหมายของกิจกรรมหรือการกระทำ อันเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ไว้แล้วในมาตรา ๒ ส่วนกรณีของการครอบครองเป็นกฎหมายไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้ แต่ถือว่ากรณียาเสพติดให้โทษอยู่ในความผิดถือครอบครองของบุคคลโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดให้โทษเป็นการมีไว้ในครอบครองแล้ว ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในมาตรา ๑๔๕ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ กฎหมายแบ่งระดับของอัตราโทษตามบทบาท พฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิดไว้เป็น ๒ ระดับ คือ

๑) การกระทำความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง

๒) การกระทำความผิดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสอง (๑) - (๖)

ทั้งนี้ ความผิดตามมาตรา ๑๔๘ จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ที่กระทำความผิดจะต้องถูกดำเนินการริบทรัพย์สิน ตามที่กำหนดในภาค ๑ ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อเป็นการสืบร่องรอยการลักลอบค้ายาเสพติดด้วย

การลงโทษปรับของศาล

อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๘ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ “จำคุกและปรับ” ซึ่งมาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สิน เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แยกได้ ดังนี้

๑. การกระทำความผิดกรณีทั่วไป ตามมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง

บทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ กรณีทั่วไป ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์หรือเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสอง

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ จะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

โดยอาชญากรรมด้านนี้ได้ฟ้องและได้ตัดสินผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง มาซึ่งศาลภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๕ (๑)

๒. การกระทำความผิดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิด ตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสอง (๑) - (๖)

บทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสอง (๑) - (๖) คือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงในการกระทำความผิด อันเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสอง (๑) - (๖) กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ - ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ กฎหมายจะมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดมีความร้ายแรงโดยแยกการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสอง ได้ดังนี้

๑) การกระทำความผิดการค้า

การกระทำความผิดการค้า คือที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในคำอธิบายมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน คือที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในคำอธิบายมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี คือที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในคำอธิบายมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

ทั้งนี้ คำว่า "สถานศึกษา" ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ โดยกำหนดไว้ว่า "สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยการเรียนรู้ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

ทั้งนี้ คำว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” ใต้มีการกำหนดลงนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๖) โดยกำหนดว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใจหรือกายหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลนั้นบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้อำนาจที่มีนัย สอดคล้อง หรือใช้วิธีอื่นใด อันคล้ายคลึงกัน

๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ทั้งนี้ คำว่า “อาวุธ” ใต้มีการกำหนดลงนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๕) โดยกำหนดว่า “อาวุธ” หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่จึงได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

โดยจะดูความถำมิได้ที่จะแปลได้ว่าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๘ วรรคสอง มาถึงศาลภายในกำหนด ๓๕ ปี นับแต่ในกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕ (๒)

บทลงโทษเกี่ยวกับการหนีคดี นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในกรอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๑๔๓

"มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดมีผิด นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๑ ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๒) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

(๓) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือ ประเภท ๒ เป็นการกระทำความผิดต่อเนื่อง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

(๑) การกระทำความผิดว่า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอื่นเป็นทีละรายในทางศาสนา ของหมู่บ้านโคกหรือสถานราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ผู้ใดนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่มความผิด ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ บทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานหนีคดี นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือ มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ และกลุ่มที่ ๒ บทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนที่ผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนข้อห้ามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๑ ทั้งนี้ กฎหมายได้มีการนิยามความหมายของ กิจกรรมหรือการกระทำ อันเป็นการหนีคดี นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และนำผ่าน ไว้แล้วในมาตรา ๑ ส่วนกรณีของการครอบครองนั้นกฎหมายไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้ โดยถือว่ากรณีวัตถุออกฤทธิ์อยู่ในความผิดหรือบ่งชี้หรือ บ่งชี้ของผลโดยรู้ว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ เป็นการมีไว้ในครอบครองแล้ว ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดตามตัว ในมาตรา ๑๔๕ ซึ่งเป็นหลักกนกเดียวกัน

การลงโทษปรับของศาล

อัตราโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๓ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ "จำคุกและปรับ" ซึ่งมาตรา ๕๕๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สิน เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

กลุ่มที่ ๑ บทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

สำหรับบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ใน กลุ่มที่ ๑ อันได้แก่ การกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ แยกบทกำหนดโทษตามประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ได้ดังนี้

๑) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๑ คือระหว่างโทษจำคุกไม่เกิน ๓๐ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ คือระหว่างโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี และปรับไม่เกิน ๗๐๐,๐๐๐ บาท

๓) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๓ และประเภท ๔ คือระหว่างโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

โดยอาศัยความถ้อยคำได้ฟ้องและได้ฟังผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๗ วรรคหนึ่ง (๑) มาถึงศาลภายในกำหนดสิบห้าปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕ (๒) และถ้อยคำได้ฟ้องและได้ฟังผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๗ วรรคหนึ่ง (๒) - (๓) มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕ (๒)

เหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น

ทั้งนี้ ในการนี้เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ และประเภท ๒ โดยมีพฤติการณ์ร้ายแรง ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๔๗ วรรคสอง (๑) - (๒) ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น โดยแยกการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๗ วรรคสอง ได้ดังนี้

๑) การกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำความผิดซ้ำ ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในคำอธิบายมาตรา ๓๔๗ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในคำอธิบายมาตรา ๓๔๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ดังที่ได้อธิบายความโดยละเอียดแล้วในคำอธิบายมาตรา ๓๔๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นหลักการเดียวกัน

๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

ทั้งนี้ คำว่า “สถานศึกษา” ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ โดยกำหนดไว้ว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

๕) การกระทำความผิดโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

ทั้งนี้ คำว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓ (๖) โดยกำหนดว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้

บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจัดขึ้นได้ ไม่ว่าจะโดยใช้อาวุธหรือไม่ก็ตาม สอดคล้อง หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ทั้งนี้ คำว่า “อาวุธ” ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘ (๕) โดยกำหนดว่า “อาวุธ” หมายความว่า สิ่งซึ่งใช้เป็นอาวุธโดยสภาพ แม้ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายหรืออันตรายทางกายอย่างอาวุธ

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๕ วรรคสอง (๑) - (๒) กฎหมายกำหนดอัตราโทษ จำคุกตั้งแต่ ๒ - ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ กฎหมายระบุถึงการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดมีความร้ายแรง

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๔ วรรคสอง กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ - ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ กฎหมายระบุถึงการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดมีความร้ายแรง

โดยอาชญากรรมถ้ำมิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๔ วรรคสอง มาถึงศาลภายในกำหนดสิบห้าปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕ (๒)

กลุ่มที่ ๒ บทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการนำผ่านสิ่งผิดออกฤทธิ์

ประมวลกฎหมายอาญาอาชญากรรม มาตรา ๓๕๔ วรรคสาม ได้กำหนดบทลงโทษผู้นำผ่านสิ่งผิดออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

โดยอาชญากรรมถ้ำมิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๔ วรรคสาม มาถึงศาลภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕ (๒)

ทั้งนี้ ความผิดตามมาตรา ๓๕๔ วรรคสาม หรือความผิดในกลุ่มที่ ๒ ไม่ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากบทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ไม่ได้กำหนดให้การนำผ่าน เป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

**บทลงโทษผู้รับอนุญาต ที่ดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่มีเภสัชกรรมอยู่ประจำควบคุมกิจการ**

มาตรา ๑๕๐

“มาตรา ๑๕๐ ผู้รับอนุญาตผู้ใดที่ดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ ในระหว่างที่เภสัชกรรมได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕ ต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึง ห้าหมื่นบาท”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาผู้รับอนุญาตที่มีหน้าที่ในการที่จะต้องจัดให้มีเภสัชกรรมอยู่ควบคุมกิจการระหว่างการดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๔๕

สำหรับเภสัชกรที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมกิจการตามความหมายของมาตรานี้ คือ บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมจากสภาเภสัชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังที่ได้อธิบายโดยละเอียดแล้วในมาตรา ๕๐

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๐ กฎหมายกำหนดอัตราโทษเฉพาะโทษปรับสถานเดียว คือ ปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นอำนาจของเลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๔๕ และเมื่อผู้รับอนุญาตได้ชำระเงินค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนี้เป็นอันเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยอาชญากรรมกรณีที่ไม่ได้มีการเปรียบเทียบปรับ ดำเนินได้ทั้งและได้ตัวผู้กระทำความผิดตาม มาตรา ๑๕๐ มาถึงศาลภายในกำหนด ๓ ปี นับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันระงับอาชญากรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕ (๕)

ตัวอย่างเช่น นายเสงี่ยมเป็นเจ้าของร้านขายยาเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตให้ดำเนินการจำหน่าย วัตถุออกฤทธิ์ ประเภท ๕ นายเสงี่ยมเห็นว่าที่ที่จะต้องจัดให้มีเภสัชกรรมอยู่ควบคุมกิจการร้านขายยา หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าร้านขายยาของนายเสงี่ยมไม่มีเภสัชกรรมอยู่ในระหว่างที่มีการขายวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๕ ให้กับนายเสงี่ยมผู้รับอนุญาตมีความผิดตามมาตรา ๑๕๕ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๑๕๐

บุคคลผู้มีหน้าที่โดยตรงที่จะเข้าไปดำเนินการตรวจรอบร้านผู้รับอนุญาตดำเนินการฝ่าฝืน อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๕ และมีบทลงโทษตามมาตรา ๑๕๐ หรือไม่มี คือ “พนักงานเจ้าหน้าที่” ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดโดยมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๓

บทลงโทษผู้จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า

มาตรา ๑๕๑

“มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยาารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลผู้กระทำการอื่นเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ สำหรับยาหรือวัตถุกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๑ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ จะไม่มีการกำหนดอัตราโทษในค่า เพื่อได้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

**การลงโทษปรับของศาลในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด
และดุลพินิจของศาลในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด**

มาตรา ๑๕๖

“มาตรา ๑๕๖ ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ ที่มีโทษจำคุก และปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในการทรมานอื่น เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ถ้าศาลเห็นว่ากรรมการทำความผิดตามวรรคหนึ่งของผู้ใดเมื่อได้ฟังเรื่องราว ความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว กรณีมีเหตุอันสมควรเป็นการเฉพาะราย ศาลจะลงโทษจำคุกหรือปรับน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อคุ้มครองทางการเงิน และป้องกันปราบปรามมิให้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากรแรงจูงใจในการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะขึ้นอยู่กับทรัพย์สินที่ได้รับจากการกระทำความผิด และผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดจะใช้น้ำมันหรือทรัพย์สินนั้นเสริมสร้างความสำเร็จของอาชญากรรมยาเสพติดในรูปแบบของเครือข่ายหรือองค์การอาชญากรรม ตลอดจนนำไปเป็นทุนหมุนเวียน การดำเนินธุรกิจทั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและมิชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นการกำหนดอำนาจศาลที่จะลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อให้ได้สัดส่วนเป็นการเฉพาะรายของการกระทำความผิดโดยที่เคร่งครัดถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดจะถูกยึดหรือสั่งให้ตกเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงเป็นการให้อำนาจผู้กระทำความผิดเฉพาะรายได้รับโทษตามสัดส่วนและเหตุผลความจำเป็นในการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ช่วยลดภาระในทางราชการ

การลงโทษในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของศาล

๑) ต้องเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด คือ การกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองซึ่งยาเสพติด และรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ ทายาท กระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองซึ่งยาเสพติด

๒) ศาลต้องลงโทษ “จำคุกและปรับ” ด้วยเสมอ

๓) ในการลงโทษจำคุกและปรับ ให้ศาล “คำนึงถึงการลงโทษทางทรัพย์สิน” เพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๔) ศาลมีอำนาจลงโทษ “จำคุกหรือปรับ” น้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้ หากศาลที่เคร่งครัดเรื่องเท็จจริงเหล่านี้ประกอบแล้ว เห็นว่า “มีเหตุอันสมควรเป็นการ

เฉพาะราย^๕ คือ (๑) ความร้ายแรงของการกระทำความผิด (๒) สถานภาพเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด (๓) พฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเหตุผล การที่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานรับฟังให้เชื่อว่า จำเลยกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยมีหน้าตาที่เป็นหัวหน้าผู้ชักชวนให้มีการจำหน่ายยาเสพติด และได้รับเงินและทรัพย์สินจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับจำเลยเคยมีประวัติหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก่อนหลายครั้ง กรณีนี้ศาลต้องวินิจฉัย “จำคุกตลอดชีวิต” เสมอ

การที่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานรับฟังให้เชื่อว่า จำเลยมีฐานะยากจน คือกลุ่มเสี่ยงสู่การตกตาศาถิพัญญ์ ได้รับจ้างเฝ้ากักตุนบรรจุยาเสพติดจำนวนมาก เพื่อรอให้ผู้แสหากู้ได้ซื้อขายยาเสพติดกับนักค้าเสรีจเรียบร้อยแล้วมารับ โดยจำเลยประสงค์เอาค่าจ้างมาเป็นค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ประกอบกับจำเลยไม่เคยมีประวัติหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก่อน กรณีนี้ศาลย่อมมีดุลพินิจในการลงโทษ “จำคุกตลอดชีวิต” น้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

การให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๕๓

“มาตรา ๑๕๓. ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเป็นผู้จับกุม หรือพนักงานสอบสวนในคดีนั้น เมื่อพนักงานอัยการระบุในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาล ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

กรณีให้ผู้กระทำความผิดได้เคยให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถหนึ่ง เจ้าพนักงานอัยการในระบุในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาล ผู้กระทำความผิดนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรานี้ได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อลดข้อจำกัดของรัฐในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมักถูกปกปิด ซ่อนเร้น อำพรางไว้ หรือทำลาย โดยผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิด เช่นลงโทษหากที่จะติดตามร่องรอย ตรวจสอบ หรือพิสูจน์ถึงเส้นทางของข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานนั้น จึงจำเป็นต้องให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ถูกจับกุมได้มีโอกาสดังใจเป็นคดีเดียวการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเป็นผู้จับกุม หรือพนักงานสอบสวนในคดีนั้น โดยข้อมูลดังกล่าวที่ได้ให้ไว้ต้องถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย ซึ่งผู้กระทำความผิดที่ได้ให้ข้อมูลนั้นย่อมได้รับประโยชน์จากการที่ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้ ทั้งนี้บทบัญญัตินี้มีไว้บทบัญญัติที่บังคับศาลต้องลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่เป็นบทบัญญัติที่ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้

โดยมาตรานี้เป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการเสริมประสิทธิภาพการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงเป็นช่องทางในการสร้างเสริมแรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิดได้สำนึกผิดและกลับใจเป็นคนดี โดยอาจได้รับการลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองนอกจากนี้ผู้กระทำความผิดจะได้รับตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อีกให้ช่วยเหลือการสืบเวลา ระบบหมายและทรัพย์สินของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคดีกับคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับองค์ประกอบกฎหมายในมาตรานี้ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่จำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑) ในชั้นจับกุม ผู้กระทำความผิดต้องได้ให้ข้อมูลต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเป็นผู้จับกุมในคดีนั้นเท่านั้น

๒) ในชั้นสอบสวน ผู้กระทำความผิดต้องได้ให้ข้อมูลต่อพนักงานสอบสวนในคดีนั้นเท่านั้น

๓) รายละเอียดการให้ข้อมูลต้องปรากฏอยู่ในบันทึกการจับกุมคดีนั้นหรือคำให้การขึ้นสอบสวนในคดีนั้น

๔) การให้ข้อมูลของผู้กระทำความผิดต้องเป็นการให้ข้อมูลในคดีนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการขยายผล การจับกุมหรือการตรวจยึดยานพาหนะจากคดีดังกล่าว ดังนั้นการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการให้ข้อมูลของผู้กระทำความผิดที่ไม่ปรากฏอยู่ในบันทึกการจับกุมหรือคำให้การขึ้นสอบสวนในคดีนั้น จึงไม่สามารถนำมาใช้ได้

๕) การให้ข้อมูลผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์จากการให้ข้อมูลตามมาตรา ๑๕๓ พนักงานอัยการจะต้องระบุข้อมูลดังกล่าวไว้ในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลก่อนศาลขึ้นต้นพิพากษา เว้นเสียแต่ว่า จำเลยเคยให้ข้อมูลไว้ แต่พนักงานอัยการไม่ได้ระบุข้อมูลดังกล่าวไว้ในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่พนักงานอัยการเห็นว่าการให้ข้อมูลนั้นมิใช่ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือละเมิดระบุในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาล บทบัญญัติในมาตรา ๑๕๓ วรรคสอง จึงกำหนดให้สิทธิแก่จำเลยที่จะยื่นคำร้องต่อศาลได้เองเพื่อขอให้ศาลกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น โดยจำเลยจะต้องยื่นคำร้องถึงศาลก่อนศาลขึ้นต้นพิพากษา

๖) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยไม่เคยให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างถึงไ้ตาม ข้อ ๓) หรือ ข้อ ๔) ย่อมไม่เข้าเงื่อนไขที่ศาลระดับคำร้องตาม ข้อ ๕) ของผู้กระทำความผิดไว้ได้ศาลศาลขอพิพากษาจะไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

๗) ประโยชน์ที่จำเลยจะได้รับจากการให้ข้อมูล คือ ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้ อย่างไรก็ตาม แม้จำเลยจะได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างถึงไ้ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่หากพฤติการณ์แห่งคดีไม่มีเหตุผลควรที่จำเลยจะได้รับประโยชน์ ศาลก็อาจกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยไปตามเกณฑ์อัตราโทษทั่วไปสำหรับความผิดนั้น หรือหากความผิดนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ ศาลจะไม่ลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำได้

๘) กฎหมายไม่ได้ให้ความหมาย หรือ กำหนดบทนิยาม “ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างถึงไ้ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ไว้ ซึ่งต้องเทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้เคยอธิบายความหมายไว้ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษขึ้นเป็นกฎหมายที่ออกเมื่อในตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งเห็นว่ายังควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการได้

ตัวอย่างกรณีถือว่าให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

๑) ส. บิดาของจำเลยแจ้งต่อหรือตำรวจโท ๑ ว่าได้ไปเป็นจำเลยซึ่งถูกคุมขังอยู่แล้วแจ้งต่อ ส.ว่า ส. หรือชายของจำเลยมีพฤติการณ์จำหน่ายยาเสพติด ต่อมาจากการสืบสวนสอบสวน ร้อยตำรวจโท ร. จับกุม ส. ได้พร้อมอีกสามคนแห่งตาม พ.ศ. ๒๕๐๖ เมื่อ ส. เป็นของกลางแม้จำเลยไม่ได้ให้ข้อมูล ต่อเจ้าหน้าที่พนักงาน โดยตรง เมื่อกรณีที่จำเลยเป็นผู้แจ้งข้อมูลให้แก่ ส. บิดาของจำเลยเพื่อให้จำเลยส่งข้อมูลดังกล่าว ไปแจ้งต่อร้อยตำรวจโท ร.จนจับ ส. ได้ตามข้อมูลของจำเลยแจ้ง ทดสอบได้ว่าจำเลยให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างถึงไ้ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฎีกาที่ ๕๘๘/๒๕๐๖)

๒) การให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับตัวบุคคล ข้อมูลสำคัญนั้นไม่จำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับยาเสพติดได้มากนักน้อยเพียงใด หากจับผู้จำหน่ายยาเสพติดเพื่อจำหน่ายรายใหญ่ได้ แม้ไม่ได้ยาเสพติดก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพราะการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษรายใหญ่มักมีหรือขายหลายระดับและมิฉะนั้นจับจ้องยากที่จะสืบทราบ และหากยาเสพติดฐานดำเนินคดีก็เกี่ยวข้องได้ (ฎีกาที่ ๒๖๓๓/๒๕๕๖)

๓) หากบับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดที่หากจำเลยไม่ให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่พนักงานตำรวจก็ไม่สามารถตรวจค้นพบยาเสพติดได้ เช่น ฝักรับไว้ (ฎีกาที่ ๑๘๕๓/๒๕๕๖) สถานที่ยกขออนุญาตทำเองก็เกิดผลมาก

(ฎีกาที่ ๕๖๕๑/๒๕๕๑) มีเจตนาไว้และถูกซ่อนอยู่ทางจากที่เกิดเหตุ (ฎีกาที่ ๓๔๓๗/๒๕๖๓) มีเจตนาไว้ และอยู่ทางจากที่เกิดเหตุ

๔) ไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลที่น่าไปสู่การขยายผลเพื่อจับกุมผู้ร่วมกระทำ ความผิดรายอื่นหรือนำไปสู่การสืบสวนหาสาเหตุคดีให้โทษจำนวนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับองค์กลางในคดีนี้ จำเลยให้ข้อมูลเกี่ยวกับเมทแอมเพทามีนที่จำเลยถูกซ่อนไว้ ถือว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง โดยหวังว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายอื่น และมีใจเป็นกรณีที่ดีจำเลยให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานเพื่อเป็นเหตุบรรเทาโทษที่เกิดจากการรู้สึกรู้สีกความผิด หรือถูกให้โทษต่อเจ้าพนักงาน อันควรได้รับการลดโทษตามความแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๘ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา (ประชุมใหญ่) ที่ ๓๐๓๔/๒๕๖๕

ตัวอย่างกรณีไม่ถือว่าให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

๑) ผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์จากบทประหารนี้จะต้องประกอบด้วยเหตุสองประการ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและข้อมูลนั้นจะต้องเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ถ้าเพียงเพียงการให้ข้อมูลแต่ไม่เป็นประโยชน์ หรือเป็นประโยชน์ธรรมดาที่มีได้เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หรือเป็นประโยชน์แต่มีใจข้อมูลที่สำคัญ ผู้ให้ข้อมูลหาได้รับประโยชน์จากบทบัญญัติดังกล่าวไม่ ดังนั้น การที่จำเลยเห็นเหตุคดีต่อผู้จำหน่ายยาเสพติดให้แก่จำเลย แต่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานตำรวจไม่สามารถจับกุมผู้จำหน่ายยาเสพติดให้ตนได้ ทำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลยซึ่งยังไม่มีความรู้ถึงเหตุคดีจะพิจารณาจำเลยให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานสอบสวน (ฎีกาที่ ๗๔๔๗/๒๕๕๘)

๒) การสืบสวนขยายผลติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายตามปกติของเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งต้องกระทำอยู่แล้ว เช่น เจ้าพนักงานตำรวจต้องติดตามไปจับกุมจำเลยกับตรวจค้นห้องพักของจำเลย และตรวจพบของกลางไปโดยไม่ยาก ไม่ถือว่าได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฎีกาที่ ๖๒๗๗/๒๕๕๓, ๓๓๔๔/๒๕๕๕, ๗๐๕๗/๒๕๕๕ และ ๓๓๓๗๗/๒๕๕๖)

๓) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เช่น ห้องพักของตนเอง ยาเสพติดของตนเองหรือทรัพย์สินของตนเองหรือตัวการ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะอยู่ใต้วงมือที่เจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นได้ (ฎีกาที่ ๔๘๗๖/๒๕๕๗)

๔) หากตามบันทึกการจับกุมได้ความว่าการจับกุมผู้กระทำความผิดอื่นสืบเนื่องมาจากการสืบสวน โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าพนักงานผู้จับกุมและเจ้าพนักงานตำรวจตามบันทึกการจับกุมนั้น มีการสืบสวนสอบสวนขยายผลในการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยอาศัยข้อมูลของจำเลยแต่ประการใด ไม่อาจถือว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง (ฎีกาที่ ๕๓๑๕/๒๕๕๔)

๕) จำเลยกระทำความผิดฐานมีเมทแอมเพทามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและฐานจำหน่ายเมทแอมเพทามีน การที่จำเลยให้ข้อมูลผู้รับซื้อยาเสพติดที่จำเลยจำหน่ายให้ไปนั้น ไม่ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง (ฎีกาที่ ๑๖๒๕๓/๒๕๕๕) หรือจำเลยเห็นแก่ได้ให้หมายเลขโทรศัพท์ของโทรศัพท์มือถือเมทแอมเพทามีนให้จำเลย โดยไม่ได้แจ้งที่อยู่หรือหาเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมขยายผล จึงยังไม่เป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง (ฎีกาที่ ๖๔๓๓/๒๕๖๑)

บทกำหนดโทษผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าที่ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเตือนให้ระวังการใช้สารระเหย
มาตรา ๑๕๔ ๑. มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเตือนให้ระวังอันตรายหรือข้อควรระวังอื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหย ที่ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเตือนให้ระวังอันตรายหรือข้อควรระวังอื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อเตือนให้ระวังการใช้สารระเหย ก่อนนำออกจำหน่าย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๓

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๔ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นหลักกำหนดโทษที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๗๒ และเมื่อปรับฐานอัตราโทษปรับให้สอดคล้องกับการกำหนดให้อัตราโทษจำคุก ๑ ปี หรือปรับปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบผลิต หรือลักลอบค้าสารเสพติด ซึ่งจะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

บทกำหนดโทษผู้จำหน่ายที่ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเตือนให้ระมัดระวังการใช้

มาตรา ๑๕๕

“มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือใบต่อที่บรรจุตามมาตรา ๗๗ อยู่ครบถ้วน อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๗๗ คือระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลผู้จำหน่ายหรือขายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความเตือนที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือใบต่อที่บรรจุตามมาตรา ๗๗ อยู่ครบถ้วน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๗๗

สำหรับบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๕ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษที่ค่อนข้างหนักเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๒ เทียบกับบทบัญญัติอัตราโทษปรับในข้อคดีอื่นเกี่ยวกับการกำหนดให้ใช้ตราโทษจำคุก ๓ ปี พ้นโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบผลิตหรือลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งจะไม่มีการกำหนดอัตราโทษอื่นใด เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

บทกำหนดโทษผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่มุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

มาตรา ๑๕๖

“มาตรา ๑๕๖ ผู้จำหน่ายหรือจัดหาระเหยแก่มุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ซึ่งเป็นการค้าสินค้ามาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลที่จำหน่ายหรือจัดหาระเหยแก่มุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ซึ่งเป็นการค้าสินค้ามาตรา ๑๓

สำหรับบทโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๖ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยยังไม่ได้การกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

อนึ่ง กรณี อายุไม่เกินสิบแปดปี จัดเป็นข้อเท็จจริงซึ่งเป็นองค์ประกอบภายนอกขององค์ประกอบความผิด จำเป็นนำพหุคูณความผิดพิจารณาอาญาในเรืองระเหยระเหย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคสาม มาพิจารณาด้วย กล่าวคือ “ถ้าผู้กระทำความผิดมีข้อเท็จจริงซึ่งเป็นองค์ประกอบขององค์ประกอบความผิด จะถือว่าผู้กระทำ ประสงค์ฆ่าคน หรือยอมให้ถึงแก่ความตายหรือไม่”

บทกำหนดโทษผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ติดสารระเหย

มาตรา ๑๕๗

"มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๐ โดยกฎหมายกำหนดบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๓/๓

ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๕๗ วรรคสอง ได้กำหนดบทลงโทษเพิ่มเติมสำหรับกรณีที่เป็น การจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย โดยเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดการทำความผิดซ้ำโทษหนักขึ้น โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๑๕๗ วรรคสอง

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๖๐ ได้กำหนดข้อยกเว้นมิให้เป็นความผิด สำหรับกรณีที่เป็น การจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ดังได้อธิบายแล้วในมาตรา ๑๖๐

บทลงโทษตามมาตรา ๑๕๗ วรรคสอง แตกต่างกับบทลงโทษกรณีที่เป็น การจำหน่ายสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีตามมาตรา ๑๕๖ โดยในกรณีที่เป็น การจำหน่ายสารระเหยให้แก่บุคคลที่อายุไม่เกินสิบแปดปีตามมาตรา ๑๕๗ วรรคสอง นอกจากผู้กระทำความผิดจะต้องรู้ว่าเป็นบุคคลซึ่งตนจำหน่ายสารระเหยให้เป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีแล้ว ผู้กระทำจะต้องรู้หรือควรจะต้องรู้ว่าบุคคลที่อายุไม่เกินสิบแปดปีดังกล่าว เป็นผู้ติดสารระเหยด้วย

ตัวอย่างการพิจารณาข้อเท็จจริงว่า ติดสารระเหย หรือไม่ เช่น นายต้นเจ้าของร้านวัสดุก่อสร้างให้ขายหินแกรนิตชนิดหนึ่งที่เป็นสารระเหย ให้กับนายแดง ซึ่งมีลักษณะอายุกับกิริยาเหมือนคนเมาเหล้า โดยในมือของนายแดงจะมีผ้าซึ่งชุบน้ำเบียร์ไว้บ่อย และนายแดงมีการนำผ้าที่พันไว้ดังกล่าวขึ้นมาสูดดมอยู่ตลอดเวลา กรณีเช่นนี้ถือว่านายต้นรู้หรือควรจะต้องรู้ว่านายแดงเป็นผู้ติดสารระเหย การที่นายต้นซึ่งรู้หรือควรจะต้องรู้ว่านายแดงเป็นผู้ติดสารระเหย และยังคงขายหินแกรนิตซึ่งเป็นสารระเหยให้กับนายแดง เช่นนี้ นายต้นเป็นผู้กระทำความผิด มาตรา ๑๖๐ ซึ่งมีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง

นายม่วงเจ้าของร้านวัสดุก่อสร้าง ได้ขายการกระเบื้องชนิดหนึ่งที่เป็นสารระเหย ให้กับเด็กชายขาว อายุ ๑๐ ปี ซึ่งมีลักษณะอายุกับกิริยาพูดจาไม่เหมาะสม โดยในมือของเด็กชายขาวถือถุงกระต่ายอยู่ และมีการนำถุงกระต่ายดังกล่าวขึ้นมาดมเป็นระยะ ๆ กรณีเช่นนี้ถือว่า นายม่วงรู้หรือควรจะต้องรู้ว่าเด็กชายขาวเป็นผู้ติดสารระเหย การที่นายม่วงซึ่งรู้หรือควรจะต้องรู้ว่าเด็กชายขาวเป็นผู้ติดสารระเหย และยังคงขายการซึ่งเป็นสารระเหย

ให้แก่เด็กชายชาร เชนนี่ นายฆราวาสผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๕๗ วรรคสอง ซึ่งมีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อนึ่ง กรณีอาญ์ไม่เกินสิบแปดปี จัดเป็นข้อเท็จจริงซึ่งเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิด จึงต้องปราศจากความรับผิดชอบทางอาญาในเรื่องของเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๗ วรรคสาม มาพิจารณาด้วย กล่าวคือ “ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือฉ้อฉลเป็นผลของการกระทำนั้นมิได้”

**บทกำหนดโทษผู้แก้ไขรายการทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง**

มาตรา ๑๕๘

"มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษแก่บุคคลที่แก้ไขรายการทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

อนึ่ง เนื่องจากความผิดตามมาตรา ๑๕๘ นี้มีอัตราโทษปรับสถานเดียว จึงเป็นกรณีพิเศษการ พย. หรือผู้เสียหาย ๑๖. มอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๖๕

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียน ของผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ

มาตรา ๑๕๓

"มาตรา ๑๕๓ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามกฎหมาย มาตรา ๑๕ ผู้ผลิต หรือนำเข้า ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดอัตราโทษผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับที่ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ตาม มาตรา ๑๐๑ โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

อนึ่ง เนื่องจากความผิดตามมาตรานี้มีอัตราโทษปรับสถานเดียว จึงเป็นการผิดเฉพาะการ ๑๒ หรือผู้จำหน่าย ๑๒ มอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๖๕

บทกำหนดโทษผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้อะไหล่เบี่ยงเบนค่ารับแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนค่ารับ

มาตรา ๑๖๐

"มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ที่ต้องขึ้นทะเบียนค่ารับยาเสพติดให้โทษหรือค่ารับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๑๖ แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนค่ารับ
ยาเสพติดให้โทษหรือค่ารับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้ กำหนดบทลงโทษแก่บุคคลที่ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด
ให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนค่ารับยาเสพติดให้โทษหรือค่ารับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๑๖
แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนค่ารับยาเสพติดให้โทษหรือค่ารับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๒ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทกำหนดโทษผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับ

มาตรา ๑๖๑

“มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับ วัตถุออกฤทธิ์ ตามมาตรา ๕๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินสิบล้านบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดบทลงโทษแก่บุคคลทั้งผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้มีคำสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับ ยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้ว

โทษแยกอัตราโทษออกเป็น ๒ กรณี คือ

๑) กรณีผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๒) กรณีจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

บทลงโทษผู้เสพยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๑๖๒

“มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ และมีใบกรณีความผิดมาตรา ๑๑๓ หรือมาตรา ๑๑๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ และมีใบกรณีความผิดมาตรา ๑๑๓ หรือมาตรา ๑๑๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๔ โดยแยกตามประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ ดังนี้

๑. การเสพยาเสพติดให้โทษ ได้แก่

- ๑) ยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยาไอซ์ เป็นต้น
- ๒) ยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เช่น โคเคน โคเคอิน ก๊าก เป็นต้น
- ๓) ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เช่น กัญชา เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดให้การเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ซึ่งเป็นตำรับยา หรือยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ซึ่งเป็นสารเคมีหรือสารสังเคราะห์ใช้ในการเสพยาเสพติด เป็นความผิด

๒. การเสพวัตถุออกฤทธิ์ ได้แก่

๑) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๑ เช่น คาฟิโน (cathinone) ดีอีที (DET) ดีเอ็มเอที (DMHP) เป็นต้น

๒) วัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ เช่น อัลปราโซแลม (alprazolam) คีตาไมน์ (ketamine) มิคาโซแลม (mizazolam) เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดให้การเสพวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๓ และประเภท ๔ ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ทางการแพทย์ เป็นความผิด

ความหมายของการ “เสพ” กฎหมายได้มีการนิยามความหมายของกิจกรรมหรือการกระทำ อันเป็นการ “เสพ” ไว้แล้วในมาตรา ๑ โดยกำหนดว่า “เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย โดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดซึ่งการรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายทำได้หลายรูปแบบ เช่น การรับประทาน การดื่ม การสูบ การฉีด หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ ผู้เสพจะต้องรู้ว่าเป็นยานั้นเข้าสู่ร่างกายนั้นเป็นยาเสพติด หากไม่รู้หรือไม่เป็นความผิดฐานเสพ ดังที่ได้อธิบายความแล้วในมาตรา ๓

บทลงโทษผู้ลงทะเบียน
มาตรา ๑๖๓ “มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดลงทะเบียนขอ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำกวมให้ผู้ที่ลงทำความผิดฐานลงทะเบียน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๕

กฎหมายได้มีการนิยามความหมายของกิจกรรมหรือการกระทำอันเป็นการ “ลงทะเบียน” ไว้แล้วในมาตรา ๑ โดยกำหนดว่า “ลงทะเบียน” หมายความว่า การรับขอสิทธิเข้าสู่อุปการโดยรู้ตัวว่าตนมีคุณสมบัติ ซึ่งการรับขอสิทธิเข้าสู่อุปการภายใต้เงื่อนไขที่หลายรูปแบบ เช่น การรับประทาน การชม การดู การฝึก หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ ผู้ลงทะเบียนต้องรู้ว่าจะให้ตนเข้าสู่อุปการนั้นเป็นอาสาสมัคร หากไม่รู้ก็ยังไม่เป็นความผิดฐานลงทะเบียน ดังที่ได้อธิบายความแล้วในมาตรา ๑

ทั้งนี้ ความผิดฐานลงทะเบียนตามมาตรา ๑๖๓ ไม่จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาสาสมัคร เนื่องจากไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในบทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาสาสมัคร” ตามมาตรา ๓ แต่เป็นความผิดผู้กระทำความสามารถสมัครใจเข้ารับการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งในระหว่างก่อนความผิดจะปรากฏต่อเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๑๓ หรือภายหลังจากที่เจ้าพนักงานตรวจพบตามมาตรา ๑๑๔ ทั้งนี้ ดังได้อธิบายแล้วในมาตรา ๑๑๓ และ มาตรา ๑๑๔ นอกจากนี้ หากไปขึ้นการพิจารณาของศาล จำเลยสำคัญในการกระทำและตกลงเข้ารับการบำเพ็ญประโยชน์ หากศาลเห็นว่าควรให้โอกาสจำเลยที่กระทำความผิดตามมาตรานี้เข้ารับการบำเพ็ญประโยชน์ที่สุจริตใจที่พอจะพอจะจำนวนไปเข้ารับการบำเพ็ญประโยชน์ ได้ ก็จะได้กล่าวต่อไปในมาตรา ๑๐๘

ตัวอย่างเช่น นายคำสักรอนเสกพิไลนอร์ กรณีนี้ นายคำมีความผิดฐานลงทะเบียน หากนายคำไม่สมัครใจเข้ารับการบำเพ็ญประโยชน์ หรือไม่เจ้าพนักงานพอใจที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๑๑๓ หรือ มาตรา ๑๑๔ จะมีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๓

บทลงโทษผู้ครอบครองยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์เพื่อสุขภาพ

มาตรา ๑๖๔

"มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๒ เพื่อสุขภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานครอบครองยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยไว้เพื่อสุขภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๗ และมีโทษกรณีที่ผู้กระทำความผิดสมัครใจเข้ารับการรักษาหรือไม่เข้ารับการรักษาตามที่กำหนดในมาตรา ๑๑๓ หรือมาตรา ๑๑๔

การเสพยาเสพติด ผู้เสพจะต้องมียาเสพติดเสพยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งบางครั้งผู้เสพไม่ได้เสพยาเสพติดตามปกติในครั้งเดียว ซึ่งยังคงมียาเสพติดเหลือไว้ใช้ตัวเอง ซึ่งหากมีการจับกุมผู้กระทำความผิด กระทั่งยาเสพติดของกลางดังกล่าว แต่เนื่องจากการครอบครองยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยดังกล่าวเป็นการครอบครองไว้เพื่อการเสพยาสำหรับตนเอง กฎหมายจึงให้โอกาสผู้เสพที่จะสมัครใจเข้ารับการรักษาบำบัดทั้งก่อนที่ความผิดปรากฏต่อเจ้าพนักงานหรือภายหลังจากที่เจ้าพนักงานตรวจพบดังนี้คืออธิบายแล้วในมาตรา ๑๑๓ และ มาตรา ๑๑๔ ซึ่งหากสมัครใจและเข้ารับการรักษาจนครบถ้วน ก็จะไม่เป็นความผิด

ความหมายของการครอบครองนั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดบทนิยามไว้ แต่ตีความความหมายทั่วไปว่า การมียาเสพติดอยู่ในความยึดถือหรือปกครองดูแลของตนโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติด ดังที่ได้อธิบายแล้วในมาตรา ๑๑๕

ความผิดฐานครอบครองยาเสพติดเพื่อสุขภาพ เป็นความผิดอีกฐานหนึ่งแยกต่างหากจากความผิดฐานครอบครอง ดังที่ได้อธิบายแล้วในมาตรา ๑๑๕ โดยความผิดฐานครอบครองยาเสพติดเพื่อสุขภาพเป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดครอบครองยาเสพติด ในปริมาณเล็กน้อยไว้เพื่อทำการเสพยาสำหรับตนเอง โดยไม่มีพฤติการณ์ลักลอบค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งโดยหลักจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์มาประกอบ ไม่ได้พิจารณาจากปริมาณยาเสพติด แต่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง จึงได้กำหนดให้มีการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อย ซึ่งไม่เป็นปริมาณที่รัฐมอบหรือการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานว่าไว้ไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการ แต่อย่างไรก็ดี กฎกระทรวงที่กำหนดปริมาณยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยดังกล่าวนี้เป็นเพียงบทสันนิษฐานเบื้องต้น ไม่ใช่บทสันนิษฐานเด็ดขาด ผู้เกี่ยวข้องอาจนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์หักล้างบทสันนิษฐานดังกล่าวได้

ตัวอย่างเช่น หากข้อเท็จจริงกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงกำหนดให้การมียาเสพติดให้โทษประเภท ๓ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองไม่เกิน ๕๕ หน่วยการใช้ ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อสุขภาพ

กรณีนี้ ๕ หน่วยใช้ ยาบ้า ๑๒ เม็ด ไว้เพื่อทำการเสพยาสำหรับตนเอง โดยไม่มีพฤติการณ์การลักลอบจำหน่าย กรณีนี้ นายตำรวจให้ความผิดฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ ไว้เพื่อสุขภาพตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๑๖๔

กรณีที่ ๑ นายแดง มีอายุ ๓๐ ปี มีภรรยาและหนึ่งลูก การมีลูกสองคนจึงทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายสูงเกินกำลังของนายแดงและภรรยา นายแดงจึงได้ยื่นคำขอขอลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ๒๕๖๓ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสรรพากร ๒๕๖๓

จึงนี้ บทบัญญัติในมาตรา ๖๖ เป็นความเสียเปรียบทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่มีการกำหนดในกฎหมายเดิมแต่อาจพิจารณาเทียบเคียงได้กับความดีตามกฎหมายคุ้มครองตามกฎหมายเดิม

ตัวอย่างเช่น นายคำมีอายุ ๖๐ ปี มีครอบครัวหนึ่งคน มีลูกสองคน มีรายได้จากการทำงานประจำเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท กรณีนี้ นายคำมีความดีตามกฎหมายคุ้มครองซึ่งตามกฎหมายคุ้มครองให้สิทธิประโยชน์ ๑ สิทธิประโยชน์ หากนายคำไม่สมัครใจเข้ารับการศึกษา ตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายคุ้มครองในมาตรา ๖๖ หรือ มาตรา ๖๖๕ จะมีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๖๕

การพิจารณาและพิพากษาคดีความผิดฐานเสพและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพของศาล

มาตรา ๑๖๕

“มาตรา ๑๖๕ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีโดยคำนึงถึงการลงโทษที่จะให้จำเลยเสียเสียยาเสพติดโดยการบำบัดรักษาซึ่งกว่าการลงโทษทางจระโทษจำเลยก็ให้พิจารณาโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน แม้จำเลยจะได้กระทำความผิดร่วมกันโดยคำนึงถึงความร้ายแรงตามลักษณะของความผิดที่แตกต่างกันในแต่ละคดี ผลร้ายแรงตามประเภทและปริมาณของยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิด และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิด เช่น อายุ ประวัติ ความประพฤติ นิสัย สุขภาพ ฐานะ การศึกษาอบรม การละเมิดการเลี้ยงดูครอบครัว การเสพยาเพื่อรักษาโรคบรรเทาความเจ็บปวด ความจำเป็นต้องเสพยาเพื่อเหตุอื่น สภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ สิ่งแวดล้อม การถูกบังคับขู่เข็ญหรือล่อลวงให้เสพยาเสพติด หรือตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่นค้าขายยาเสพติด หรือเหตุอันควรปราณีอื่นใด

นอกจากนี้ในการลงโทษควรได้คำนึงถึงชนิดของยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ จำนวนยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ การเสพยาเสพติดเป็นครั้งคราวหรือประจำ หรือเสพยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานบางอย่าง

ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ให้พนักงานคุมประพฤติแสวงหาข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนที่รับผิดชอบส่งคำสั่งศาลและเอกสารที่เกี่ยวข้องข้อบังคับสำนักงานคุมประพฤติภายในสามวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง เว้นแต่ศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งศาลตามวรรคสาม ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง แล้วทำรายงานและความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นพนักงานคุมประพฤติอาจร้องขอศาลเพื่อขยายระยะเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นหลักการที่กำหนดให้ศาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจัดทำเป็นแนวทางในการพิจารณาคดีเป็นการในความผิดฐานเสพและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพโทษจำคุกซึ่งโทษที่ผู้กระทำผิดควรได้รับลงโทษที่เด็ดขาดเหมาะสมกับจำเลยแต่ละคนทั้งเป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการเสริมสร้างประสิทธิผลการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยมาตรการการบำบัดรักษายาเสพติดที่ผู้สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และลดภาระของงานราชทัณฑ์ ส่งเสริมการคืนคนดีสู่สังคม

ให้เน้นหลักการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดฐานเสพยาเสพติด หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๓ และ มาตรา ๑๖๔ ที่เป็นผู้ติดยาเสพติด ซึ่งไม่ผ่านการบำบัดรักษา หรือขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการบำบัดรักษา หรือเจ้าพนักงาน บ.ป.ส. พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือศาล ไม่เห็นควรให้ส่งตัวผู้กระทำผิดเข้ารับการบำบัดรักษาก่อน หรือมีเหตุอันควรสมควรให้ผู้กระทำผิดถูกพนักงานสอบสวนดำเนินคดีและพนักงานอัยการฟ้องในความผิดเกี่ยวกับการติดยาเสพติด และศาลต้องพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดคดีดังกล่าวนี้ โดยศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาโทษผู้กระทำผิดคดี ดังนี้

๓. การพิจารณา “โทษที่จะลง” แก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ติดยาเสพติดของศาล

การพิจารณาและพิพากษาคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดมาตรา ๓๐๒ ฐานเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือ ฐานเสพยาหรือออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ หรือมาตรา ๓๐๓ ฐานเสพยาหรือเสพ หรือมาตรา ๓๐๔ ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๕ เพื่อเสพ หรือฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ประเภท ๒ เพื่อเสพ หรือฐานมีไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ดังกล่าวในปริมาณเล็กน้อยไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดคนละคนได้รับการ สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

๓. ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีโดยคำนึงถึงการลงเคราะห์ให้จำเลยเลิกเสพยาเสพติดโดยการบำบัดรักษาดีกว่าการลงโทษ และ

๓. หากศาลจะลงโทษจำเลยก็ให้พิจารณา ลงโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน แม้จำเลยจะกระทำผิดร่วมกัน โดยคำนึงถึง

๓) ความร้ายแรงตามลักษณะของความผิดในแต่ละคนในแต่ละคดี

๓) ผลร้ายแรงตามประเภทและปริมาณของยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด

แต่ละคน

๓) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน เช่น อายุ ประวัติ ความประพฤตินิสัย สติปัญญา การศึกษาอบรม การประกอบอาชีพ การเสพยาเพื่อรักษาโรคหรือเพื่อความเจ็บปวด ความจำเป็นต่อเสพด้วยเหตุอื่น สภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ สิ่งแวดล้อม การถูกบังคับหรือถูกชักจูงให้เสพยาเสพติด หรือครอบครองหรือมีอยู่ผู้ติดยาเสพติด

๔) พฤติการณ์การกระทำความผิดร้ายแรงของจำเลยว่ามีผลร้ายแรงต่อสังคมเพียงใด และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยจากการสอบถามจำเลย บุคคลในครอบครัว บุคคลที่จำเลยพักอาศัยอยู่ด้วย ผู้เกี่ยวข้องอื่นใด

๕) รายงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบเสาะและวินิจฉัยจำเลย จำนวนการสอบสวน หรือการไต่สวนประการอื่นใด ว่าจำเลยมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่เพียงใด ตามที่กำหนดในมาตราที่วรรคสี่ และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย การนำเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติมาใช้แทนการลงโทษ หรือการให้ทัณฑ์จำเลยไป เข้ารับการบำบัดรักษาในความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๒

๔. เหตุอันควรปรานีอื่นใด

๕. ชนิดของยาเสพติดที่เสพยาหรือครอบครองเพื่อเสพ

๖. ปริมาณของยาเสพติดที่เสพยาหรือครอบครองเพื่อเสพ

๗. ลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เสพในการใช้ยาเสพติด เช่น มีการเสพยาเสพติดเป็น ครั้งคราวหรือประจำ หรือเสพยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานบางอย่าง

การดำเนินการขอทนายความที่เกี่ยวข้องในวิธีการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงของสำนักงาน ศาลยุติธรรม เมื่อคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล หากศาลมีคำสั่งให้ทนายความคุมประพฤติแสวงหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดหรือครอบครองยาเสพติดเพื่อเสพตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ของศาล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ส่งคำสั่งศาลและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ ศาลมีคำสั่ง เว้นแต่ศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

การให้พนักงานคุมประพฤติแสวงหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๖๕ วรรคหนึ่ง เพื่อประกอบดุลยพินิจของศาลว่า ควรใช้มาตรการแทนการตีพาดูคดีหรือไม่ ซึ่งกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงนี้มีกระบวนการตามกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะแล้ว ซึ่งแตกต่างจากสืบเสาะแสพินิจจำเลยตามที่พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๓ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น แตกต่างกับการสืบเสาะแสพินิจจำเลย โดยที่การสืบเสาะแสพินิจจำเลยเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือเหตุอื่นอันควรปรามีก่อนศาลตีพาดูคดีเท่านั้น แต่การแสวงหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายอาญาเลพิศมาตรา ๑๖๕ เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงซึ่งมุ่งเน้นถึงการลงเคราะห์ให้จำเลยเลิกเสพยาเสพติด โดยเน้นกระบวนการบำบัดยิ่งกว่าการลงโทษ

เมื่อเจ้าหน้าที่ของศาลยุติธรรมส่งคำสั่งศาลให้สำนักงานคุมประพฤติแล้ว สำนักงานคุมประพฤติจะมอบหมายพนักงานคุมประพฤติผู้รับผิดชอบดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อทำรายงานและความเห็นต่อศาลไว้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือ

โดยไม่การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานคุมประพฤติ พนักงานคุมประพฤติจะใช้อำนาจของพนักงานคุมประพฤติตามสิทธิกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น พนักงานคุมประพฤติอาจร้องขอต่อศาลเพื่อขยายระยะเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยและการนำเงื่อนไขเพื่อความปลอดภัยมาใช้แทนการลงโทษ ในคดีความผิดฐานเสพและกระทำความผิดในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

มาตรา ๑๖๖

“มาตรา ๑๖๖ ในการพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดตามวรรคนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้เป็นผู้อยู่ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ให้ศาลพิจารณาคำพิพากษาคดีดังกล่าวมีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา หรือนำเงื่อนไขเพื่อความปลอดภัยข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้แทนการลงโทษ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าสองปี

หากเหตุทำให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการกำหนดเงื่อนไขเพื่อความปลอดภัยได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการแทนหรือเบี่ยงเบนการลงโทษทางอาญา เพื่อให้อำนาจศาลเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญาหรือนำเงื่อนไขเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้แทนการลงโทษ กับห้ามยกพิจารณาความผิดฐานเสพและครอบครองยาเสพติดเพื่อเสพ ทั้งนี้ความสำคัญ คือ เป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในแง่เน้นการปรับพฤติกรรมผู้กระทำความผิดให้สามารถเป็นคนดีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกลับสู่สังคม และเสริมสร้างการฟื้นฟูการมีอายุขัยด้วยการเปลี่ยนการให้เป็นเจ้าของครอบครัวและสังคม

องค์ประกอบกฎหมาย การ “เปลี่ยนโทษจำคุก” เป็น “การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย” หรือ การ “เปลี่ยนโทษจำคุก” เป็น “การกำหนดเงื่อนไขเพื่อความปลอดภัย” สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ติดยาเสพติดของศาล

๑. การพิจารณาพิพากษาคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาชญากรรมมาตรา ๑๖๖ ฐานเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือ ฐานเสพยาวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๒ หรือมาตรา ๑๖๓ ฐานเสพสารระเหย หรือมาตรา ๑๖๕ ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดในประเภท ๓ ประเภท ๒ ประเภท ๕ เพื่อเสพ หรือฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ ประเภท ๒ เพื่อเสพ หรือฐานมีไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวในปริมาณเล็กน้อย ไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดและได้รับการสันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

๒. ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานแสดงว่าผู้กระทำความผิด

๓. ไม่ปรากฏว่า เป็นผู้อยู่ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก ทั้งในชั้นสอบสวนในฐานะผู้ต้องหา หรือชั้นศาลในฐานะจำเลยในคดีอื่นใด เช่น ไม่ตกเป็นผู้ต้องหา หรืออยู่ในระหว่างถูกฟ้องและดำเนินคดีในความผิดฐานลักทรัพย์ ขโมยทรัพย์ ครอบครองอาวุธปืน โดยไม่ได้ยินยอมจำคุก ฯลฯ

๖) ไม่ปรากฏว่า อยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล เช่น อยู่ระหว่างต้องรับโทษจำคุก แต่ได้รับการพักการลงโทษ หรือได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ออกไปศึกษาชีพในสถานประกอบการ หรือรับการศึกษาระดับนอกเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. จำเลยจะให้การ “รับสารภาพ” หรือ “ปฏิเสธ” หรือไม่

๔. ศาลพิจารณาคำพิพากษาร่วมเลยมีความผิดหรือไม่ “ลงโทษจำคุก” จำเลย

๕. ศาลมีอำนาจเปลี่ยน “โทษจำคุก” เป็น “การกักขังเพื่อการพลัดถิ่น” ตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๘๔ ถึงมาตรา ๘๖) แทนการลงโทษจำคุกจำเลยได้

๖. ศาลมีอำนาจเปลี่ยน “โทษจำคุก” เป็น “การกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของจำเลย” ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๖ แทนการลงโทษจำคุกจำเลยได้

๗. ระหว่างเวลาที่ศาลสั่งใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือกำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองความปลอดภัย ศาลกำหนดได้หรือไม่เกินกว่าสองปี

๘. กรณีที่ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป หลังจากศาลได้มีคำสั่งไม่ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือ กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของจำเลยแล้ว ปรากฏว่า “เหตุ” ที่ให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือ “พฤติการณ์” ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ อาจเป็นกรณีที่ศาลเห็นเองหรือความปรากฏตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๖๗

๙. คำสั่งของศาลในการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย การนำเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยไปใช้แทนการลงโทษ เป็นที่สุด และการพิจารณาและมีคำสั่งของศาลในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๗๐

ตัวอย่างการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย เช่น

๑) การ “กักกัน” จำเลยภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เกี่ยวกับนิสัย แล่นเพื่อฝึกอาชีพ แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๒) การ “ห้ามจำเลยเข้าเขตกำหนด” โดยการห้ามเข้าไปในห้องที่ หรือสถานที่ที่ศาลกำหนดไว้ในคำพิพากษา แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๓) การ “สั่งจำเลยให้ทำทัณฑ์บน” โดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ว่าจำเลยจะไม่ก่อเหตุร้ายหรือจะไม่กระทำความผิดดังกล่าวยุติแล้วตลอดเวลาที่ศาลกำหนด และจะสั่งไว้มีประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๔) การ “สั่งให้ใส่จำเลยไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล” แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี แต่คำสั่งนี้ศาลจะเกิดผลขึ้นเมื่อใดก็ได้ หรือ

๕) การ “สั่งห้ามจำเลยประกอบอาชีพหรือวิชาชีพที่สุ่มเสี่ยงทำให้จำเลยกระทำความผิด” แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

ตัวอย่างการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัย เช่น

๑) ให้จำเลยไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะเฝ้าติดตาม แบบนำ ช่วยเหลือ หรือสั่งเตือนห้ามทำในเรื่องความปลอดภัยและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้การบำบัดหรือการบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๒) ให้จำเลยเข้ารับการฝึกทักษะหรือทำงานอาชีพอื่นเป็นกิจจะลักษณะ แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๓) ให้จำเลยละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติดังอื่นอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๔) ให้จำเลยไปรับการรักษา การศึกษา สหัดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๕) ให้จำเลยเข้ารับการอบรม ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๖) ห้ามจำเลยออกนอกสถานที่อยู่อาศัย หรือห้ามเข้าสถานที่ใด ในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเคลื่อนไหวได้ แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๗) ให้ทำทัณฑ์บน โดยกำหนดจำนวนเงินตามศาลเป็นสมควรว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

๘) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเป็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้จำเลยกระทำหรือมีโอกากระทำความผิดขึ้นอีก แทนการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี

การส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลอาสาศึกเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษาของศาล

มาตรา ๑๖๔

“มาตรา ๑๖๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖๓ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามลักษณะฉ้อโกง ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ในกรณีนี้ศาลเห็นว่าการพิจารณาคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย หากจำเลยสำนึกในการกระทำโดยชอบเข้ารับการบำบัดรักษา เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเห็นสมควร ให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลอาสาศึกเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษาต่อไป”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภายใต้มาตรการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในความผิดฐานยาเสพติดหรือฐานมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสรีภาพที่ให้นานศาลส่งตัวจำเลยที่กระทำความผิดฐานยาเสพติดหรือครอบครองยาเสพติดไว้เพื่อส่งไปสถานพยาบาลอาสาศึกเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษา

ทั้งยังเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่ใช้ในการแทนหรือลดทอนความเป็นอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดฐานยาเสพติดหรือมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสรีภาพจากการถูกลงโทษให้เข้าสู่วาระของการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอันเป็นการเสริมประสิทธิภาพการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติด และลดภาระงานและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบังคับโทษ รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดี

องค์ประกอบกฎหมาย การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภายหลังถูกฟ้องเป็นจำเลยในชั้นศาล และผู้กระทำความผิดสำคัญในการกระทำและตกลงเข้ารับการบำบัดรักษา มีดังนี้

๑. เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๖๑ ฐานยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือ ฐานแสวงหาหรือออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ หรือมาตรา ๑๖๓ ฐานแสวงหาหรือเผยแพร่ หรือมาตรา ๑๖๔ ฐานมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือยาเสพติด หรือฐานมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือยาเสพติดให้โทษในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือออกฤทธิ์ดังกล่าวในปริมาณเล็กน้อยไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดและได้รับการสันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

๒. เป็นผู้กระทำความผิดที่ติดยาเสพติด ซึ่งไม่ผ่านการบำบัดรักษา หรือขาดคุณสมบัติที่จะเข้ารับการบำบัดรักษา หรือมีเหตุอื่นใดซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดถูกพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

๓. ผู้กระทำความผิดถูกพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลขอให้ลงโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานตามข้อ ๑. ฐานในฐานหนึ่ง หรือหลายฐานรวมกัน

๔. จำเลย

๑) มิได้เป็นผู้ต้องหา หรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก ทั้งในชั้นสอบสวนในฐานของผู้ต้องหา หรือชั้นศาลในฐานจำเลยในคดีอื่นใด

๒) มิได้อยู่ระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล เช่น อยุ่ระหว่างต้องรับโทษจำคุกแต่ได้รับการพักการลงโทษ หรือได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ออกไปฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการหรือรับการศึกษาระดับนอกเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) ไม่มีพฤติการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม

๔) ไม่มีพฤติการณ์อันมีลักษณะโรคทางจิตและประสาทที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม

๕) ไม่มีพฤติการณ์อันเกิดจากอาการจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่ใช้ฉีดยาจนก่อให้เกิดอันตราย

แก่ผู้อื่นหรือสังคม

๕. จำเลยสำนึกในการกระทำ เช่น ยอมรับว่ากระทำผิดหรือให้การรับสารภาพ และตกลง
เจ้าพนักงานบำบัดรักษาในสถานพยาบาลอย่างเสถียร

๖. ศาลเห็นว่า “พฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย” และ ศาลสอบถามพนักงาน
อัยการแล้ว

๗. ศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีคำสั่งส่งจำเลยไปสถานพยาบาลอย่างเสถียรเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษา
และจำหน่ายคดีชั่วคราว

ทั้งนี้ ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการ
เพื่อความปลอดภัย การนำเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติมาใช้แทนการลงโทษ หรือการให้ส่งตัวจำเลยไปเข้ารับ
การบำบัดรักษาในสถานพยาบาลอย่างเสถียรหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๕
กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาและมีคำสั่งว่า เมื่อกรณีเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๓๖๘

(ก) ให้ศาลสอบถามพนักงานอัยการและหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจพิจารณาส่งตัวจำเลย
ไปยังสถานพยาบาลอย่างเสถียรเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษา โดยในขั้นนี้ ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลย

(ข) ให้ศาลออกหนังสือส่งตัวจำเลยไปยังสถานพยาบาลอย่างเสถียรในท้องที่ โดยระบุ
ให้สถานพยาบาลอย่างเสถียรแจ้งความคืนหน้าในการบำบัดรักษาให้ศาลทราบในระยะเวลาอันสมควร และ
ให้เจ้าหน้าที่ออกจากสารบบความชั่วคราว เมื่อรอที่แผนกการบำบัดรักษา

๘. คำสั่งศาลที่ให้ส่งจำเลยเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เป็นที่สุด

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

บทบัญญัติในกฎหมายอาญา

การตั้งยุติคดี และการยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาในกรณีศาลส่งตัวจำเลยไปเข้ารับการบำบัดรักษา

มาตรา ๑๖๗

“มาตรา ๑๖๗ เมื่อจำเลยเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติตามด้วยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถาบันฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้อำนาจศาลยุติคดี เว้นแต่จะคดีมีคำสั่งเกี่ยวข้องกับของกลาง และให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๘

ถ้าจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบด้วยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไป”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติรองรับการดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภายใต้มาตรการแทนหรือทดแทนการลงโทษในคดียาเสพติดในชั้นศาล

ทั้งนี้เป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดด้วยการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และให้โอกาสผู้กระทำความผิดที่ติดยาเสพติดได้กลับคืนสู่สังคมโดยพ้นจากความผิดที่ถูกฟ้อง

องค์ประกอบกฎหมาย : การตั้งยุติคดี และการยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

๑. จำเลยในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๑๖๖ ฐานเสพหรือเสกติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือ ฐานเสกหรือเสกติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ หรือมาตรา ๑๖๓ ฐานเสกสารระเหย หรือมาตรา ๑๖๔ ฐานฉ้อฉลในครอบครองซึ่งยาเสพติดในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๕ หรือเสก หรือฐานฉ้อฉลในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ประเภท ๒ เสก หรือฐานฉ้อฉลในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวในปริมาณเล็กน้อยในปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดและได้รับการสันนิษฐานว่ามีในครอบครองเพื่อเสก

๒. จำเลยตามข้อ ๑ เข้ารับการบำบัดรักษา และ ผ่านการบำบัดรักษา โดยปฏิบัติตามด้วยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด

๓. ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติด หรือหัวหน้าสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๔. รับรองว่า เป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจ

๕. จำเลยพ้นจากความผิดฐานเสกหรือเสกติดหรือครอบครองยาเสพติดไว้เพื่อเสก ตามมาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๓ หรือมาตรา ๑๖๔ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีคดีมีของกลางที่ศาลต้องสั่ง ศาลจะมีคำสั่ง “ยุติคดี” และคำสั่งนี้ของศาลให้เป็นที่สุด

๒. กรณีคดีมีของกลางที่ศาลต้องสั่ง ศาลจะสั่งให้ศาลรณรงคดีมีคำสั่งยุติคดีในส่วนที่จำเลยถูกฟ้องกระทำความผิด และมีคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับของกลาง

๓. กรณีจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบด้วยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน หรือหลบหนีไปจากสถานพยาบาลยาเสพติด ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

คำสั่งของศาลที่สั่งให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย
สั่งให้นำเงื่อนไข เพื่อคุ้มครองประพฤตินำใช้แทนการลงโทษ และสั่งให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาล
ยาเสพติดเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษา การสั่งยุติคดี และการยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๗๐

“คำสั่งศาลตามมาตรา ๔๖๖ มาตรา ๔๖๘ และมาตรา ๔๖๙ ให้เป็นที่สุด

การพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามมาตรา ๔๖๖ มาตรา ๔๖๘ และมาตรา ๔๖๙
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของ
ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติรองรับความเล็ดลอดในการใช้อำนาจมีคำสั่งของศาล
ให้เป็นที่สุด และเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการป้องกัน แก้ไขผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐาน
เสพ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพด้วยการบำบัดรักษา หรือการเปลี่ยนการลงโทษจำคุกเป็นการ
ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือการนำเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤตินำใช้แทนการลงโทษจำคุก แทนเป็นการ
สร้างความเชื่อมั่นให้กับจำเลยหรือผู้กระทำความผิดที่จะได้รับโอกาสบำบัดรักษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดี
เพื่อกลับคืนสู่สังคม

องค์ประกอบกฎหมาย คำสั่งของศาล

๑. การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือนำเงื่อนไขเพื่อคุ้มครอง
ความประพฤติมาใช้แทนการลงโทษตามมาตรา ๔๖๖ การส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับ
การบำบัดรักษาตามมาตรา ๔๖๘ และการสั่งยุติคดีกับจำเลยผู้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือการนำ
ความผิดฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ ที่ศาลสั่งไม่ให้เข้ารับการบำบัดรักษา และคำสั่งเกี่ยวกับของ
ศาลตามมาตรา ๔๖๙

๒. ให้เป็นที่สุด ซึ่งคำว่าเป็นที่สุดตามมาตรา ๓๗๐ หมายความว่า ความ คือ ใจที่ในลงจำเลย
ไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้

๓. การพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามข้อ ๑ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งประธานศาลฎีกาได้มี
การออกข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย
การนำเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติมาใช้แทนการลงโทษ หรือการให้ส่งตัวจำเลยไปเข้ารับการบำบัดรักษา
ไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔

บทลงโทษผู้รังใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกลวงฯ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ

มาตรา ๓๗๑

“ผู้รังใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกลวงฯ ทุจริต ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ คุกคามข่มขู่ หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอันใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำความผิดหนึ่งหรือสองบุคคล อยู่นอกเกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่ออุจใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปี จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลที่รังใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐๖ ซึ่งเดิมมีการกำหนดอัตราโทษความผิดลักษณะเดียวกันไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๓/๑ โดยประมวลกฎหมายอาญาเสกติดได้มีการรวมบทบัญญัติ ทั้งสองมาตรารวมไว้เป็นมาตราเดียวกัน หรือแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติและอัตราโทษให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ มาตรา ๓๐๖ ได้กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพสาธารณสุขสามารถอุจใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษเพื่อการรักษาพยาบาลได้

ส่วนปรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๗๑ กฎหมายได้มีการแบ่งอัตราโทษตามพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิดไว้ โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. กรณีทั่วไป ตามมาตรา ๓๗๑ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๗๑ วรรคหนึ่ง กำหนดอัตราโทษบุคคลที่รังใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐๖ ให้ต้องจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งกฎหมายได้มีการปรับปรุงอัตราโทษให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการปรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากอัตราโทษเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๓/๑ มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้

๒. กรณีที่มีเหตุลดกระจำ ตามมาตรา ๓๗๑ วรรคสอง

ถ้าการรังใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกลวงฯ ทุจริต ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ คุกคามข่มขู่ หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอันใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดย

๑) มีอาวุธ หรือ

๒) โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ - ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๓. กรณีที่มีเหตุฉงนสงสัย ตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสาม

ถ้าการรู้งใจ ชักนำ ยุบส่งเสริม ให้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ บิดเบือนธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้ยื่นเสนอเสนอคดีให้โทษตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำ

๑) ต่อผู้หรือต่อบุคคลโดยไม่เกินสิบแปดปี หรือ

๒) เป็นการกระทำเพื่อรู้งใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง หรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึงห้าคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ความผิดเกี่ยวกับการรู้งใจ ชักนำ ยุบส่งเสริม ให้ผู้ยื่นเสนอเสนอคดีให้โทษ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๗๑ และนับโทษโทษตามมาตรา ๑๗๑ ไม่จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากบทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ตามมาตรา ๑ ไม่ได้กำหนดให้การรู้งใจ ชักนำ ยุบส่งเสริม ให้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ บิดเบือนธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้ยื่นเสนอเสนอคดีให้โทษ เป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ดังนั้น กรณีโทษปรับตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสองและวรรคสาม ไม่อยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๕๕๒ ที่บังคับไว้โทษต้องลงโทษจำคุกและปรับ หากแต่อยู่ภายใต้บทบัญญัติทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐ ที่กำหนดว่า “บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงโทษจำคุกก็ได้”

บทลงโทษจำคุก ๖ เดือน ถึง ๑ ปี ปรับ ๕๐,๐๐๐ ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับ

มาตรา ๑๗๒

“ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้นับถือศาสนาอื่น หรือผู้ซึ่งมีเชื้อชาติ ศาสนา หรือภาษาแตกต่างจากตน ไปกระทำความผิดอาชญากรรม หรือใช้วิธีอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นการอื่นใด ให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาชญากรรม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำและปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยรวมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำความผิดเพื่อประโยชน์หรือบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำความผิดเพื่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปีตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลที่จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาชญากรรม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๖ และได้กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพบางอย่างสามารถจงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาชญากรรมเพื่อการรักษาพยาบาลได้

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๒ กฎหมายได้มีการแบ่งอัตราโทษตามพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิดไว้ โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. กรณีทั่วไป ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง กำหนดอัตราโทษบุคคลที่จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาชญากรรม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๖ ให้ต้องจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับ ซึ่งกฎหมายได้มีการปรับปรุงอัตราโทษ โดยไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการปรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิญญูติวิญญูติออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๕๖ มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้

๒. กรณีที่มีเหตุลดโทษ ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสอง

ถ้าการจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้นับถือศาสนาอื่น หรือผู้ซึ่งมีเชื้อชาติ ศาสนา หรือภาษาแตกต่างจากตน ไปกระทำความผิดอาชญากรรม หรือใช้วิธีอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นการอื่นใด ให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาชญากรรม ตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดย

๑) มีอาวุธ หรือ

๒) โดยรวมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ - ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. กรณีที่มีเหตุลดโทษ ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม

ถ้าการจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ให้ผู้นับถือศาสนาอื่น หรือผู้ซึ่งมีเชื้อชาติ ศาสนา หรือภาษาแตกต่างจากตน ไปกระทำความผิดอาชญากรรม หรือใช้วิธีอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นการอื่นใด ให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาชญากรรม ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำ

๓) สอดส่องหรือสอดส่องบุคคลอาจไม่เว้นสิ้นแปดปี หรือ

๔) เป็นการกระทำการเพื่อรู้ใจให้ผู้ขึ้นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดจะรวมโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท

ความผิดเกี่ยวกับการรู้ใจ ชักนำ ชูงูงส่งเสริม ให้ผู้อื่นแสวงหาข้อมูลใดๆ ที่เป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๐๖ และฉบับลงโทษตามมาตรา ๑๐๗ ไม่จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม เนื่องจากบทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม” ตามมาตรา ๑ ไม่ได้อำนาจให้เกิดโทษจำคุก ชักนำ ชูงูงส่งเสริม ได้ถูกขยายผลออกแล้ว ผู้ต้องหา ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำจิตใจของผู้อื่น หรือใช้วิธีข่มขู่ใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นแสวงหาข้อมูลใดๆ เป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

ดังนั้น กรณีโทษปรับตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสองของวรรคสาม ไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๒ ที่บังคับให้ศาลต้องลงโทษจำคุกและปรับ หากแต่อยู่ภายใต้บทบัญญัติทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๐ ที่กำหนดว่า “บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษถึงจำคุกและปรับด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงโทษจำคุกก็ได้”

บทลงโทษจำคุก ชักนำ ชูธงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกหลวง ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย
มาตรา ๑๗๓ “ผู้ใดจงใจ ชักนำ ชูธงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ บิดคดของธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำความผิดเพื่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดจะระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษบุคคลที่จงใจ ชักนำ ชูธงส่งเสริม ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ซึ่งเดิมมีการกำหนดอัตราโทษความผิดลักษณะเดียวกันไว้ในพระราชกำหนดป้องกันการไว้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๔/๑ โดยปรับปรับปรุงบทบัญญัติและอัตราโทษให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๓ กฎหมายได้มีการแบ่งอัตราโทษตามพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิดไว้ โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

๑. กรณีทั่วไป ตามมาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง กำหนดอัตราโทษบุคคลที่จงใจ ชักนำ ชูธงส่งเสริม ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ให้ต้องจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นอัตราโทษเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดป้องกันการไว้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๔/๑ วรรคหนึ่ง

๒. กรณีที่มีเหตุลดโทษ ตามมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง

ถ้าการจงใจ ชักนำ ชูธงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ บิดคดของธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย ตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำ

๑) ต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือ

๒) เป็นการกระทำความผิดเพื่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดจะระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นอัตราโทษเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดป้องกันการไว้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๔/๑ วรรคสอง

ความผิดเกี่ยวกับการจงใจ ชักนำ ชูธงส่งเสริม ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย ที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ และมีบทลงโทษตามมาตรา ๑๗๓ ไม่จัดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากบทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ตามมาตรา ๕ ไม่ได้กำหนดให้การจงใจ ชักนำ ชูธงส่งเสริม ใช้ดูบายหลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ บิดคดของธรรม หรือใช้วิธีอื่นขึ้นใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสกสารระเหย เป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นกรณีโทษปรับตามมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง ไม่อยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๕๕๒ ที่บังคับให้ศาลต้องลงโทษจำคุกและปรับ หากแต่อยู่ภายใต้บทบัญญัติทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐ ที่กำหนดว่า “บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงโทษจำคุกก็ได้”

**บทลงโทษเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ให้ปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต**

มาตรา ๑๗๔

"มาตรา ๑๗๔. เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตาม มาตรา ๑๖๖ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ ๗ ประเภท ที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกัน ปราบปราม แล่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ความผิดเกิดขึ้นมาสาเหตุเกิดในสถานประกอบการ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปราม แล่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งออกตามความในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๕๖

โดยเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการ ป.ป.ส. ที่สั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ซึ่งปิดสถานประกอบการหนึ่งชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจนี้ จะต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตาม มาตรา ๕๗ นี้ มีอัตราโทษปรับสถานเดียว จึงเป็นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. เปรียบเทียบได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๘๕

บทลงโทษผู้ไม่มาให้ได้อัยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๑๑๕

“มาตรา ๑๑๑๕ ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้ใดไม่มาให้ได้อัยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้ใดไม่มาให้ได้อัยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด ตามมาตรา ๒ ที่ได้หนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ได้อัยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบภาคพิจารณา ตามมาตรา ๒๕ (๒) โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการไม่มาให้ได้อัยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๑๑๕ นี้ มีอัตราโทษปรับสถานเดียว ซึ่งเป็นกรณีพิเศษอาชญากรรม หรือผู้ซึ่งละเมิดอาชญากรรมแบบเบี่ยงเบี่ยงเล็กน้อย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๕

บทลงโทษผู้ไม่ให้ข้อมูลหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ
หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบพยานหลักฐานที่เกิดในร่างกาย แก่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

มาตรา ๑๓๖

“มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดไม่ให้ข้อมูลหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาชญากรรม คือระหว่างไม่เข้าคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษบุคคลใด ๆ ที่ฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดเป็น ๒ กรณี คือ

๑) กรณีที่ไม่ให้ข้อมูล หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้ให้อำนาจในการมีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการใด ๆ มาให้ข้อมูล หรือไม่ส่งบัญชี ข้อมูล เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๖(๑) (๒)

๒) กรณีที่ไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบพยานหลักฐานที่เกิดในร่างกาย ที่เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้ให้อำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ในการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๖(๒)

โดยต้องรวมโทษเข้าหากไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทลงโทษผู้ลักย้ายถ่ายเททรัพย์สินที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัด

มาตรา ๑๗๗

“มาตรา ๑๗๗. ผู้ใดลักย้าย ถ่ายเท ครอบครอง เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหายหรือ ใ้รับประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดหรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึด หรืออายัดตามกฎหมาย ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการลักย้าย ถ่ายเท ทรัพย์สิน ของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม โดยคำนวณความผิดกับบุคคลที่ลักย้าย ครอบครอง เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหายหรือใ้รับประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ของคุณสมภารกรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขชาติการ ป.ป.ช. ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือที่ตนรู้ว่า อยู่ในระหว่างที่จะมีการยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๓

โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อนี้ ๑ บทบัญญัติมาตรานี้ได้กำหนดอัตราโทษปรับไว้สูงกว่าความผิดในลักษณะเดียวกัน ที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้ก่อทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔๖ ที่กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทลงโทษกรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้
 เลขานุการ ป.ป.ส. รองเลขานุการ ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่งาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
 ตามประมวลกฎหมายนี้ ที่กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๓๘

"มาตรา ๑๓๘ กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้
 เลขานุการ ป.ป.ส. รองเลขานุการ ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่งาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้
 ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับ
 ความผิดนั้น"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทเพิ่มโทษกับ

๑) กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้ง รวมทั้งที่เป็น
 กรรมการโดยตำแหน่งตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒) เลขานุการ ป.ป.ส. รองเลขานุการ ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่งาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
 ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

ที่กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด กล่าวคือ กระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย
 หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด รวมถึงการขนส่ง ครอบครอง หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว
 ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่งาน ป.ป.ส. หากกระทำความผิดฐานจำหน่ายยาใบ (นอสมอนเทคามีน)
 ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ให้กับเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี กรณีดังกล่าวมีอัตราโทษตามประมวล
 กฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๒๕ วรรคสอง (๓) ซึ่งหากเป็นผู้กระทำความผิดทั่วไป จะมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่
 ๒ - ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ในกรณีดังกล่าว เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่งาน
 ป.ป.ส. จึงต้องระวางโทษเป็นสามเท่า กล่าวคือ จะมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ - ๖๐ ปี และปรับตั้งแต่
 ๖๐๐,๐๐๐ - ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

บทลงโทษกรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้
หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา
อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม

มาตรา ๑๑๙

"มาตรา ๑๑๙ กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้
หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อ
ตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความ
ผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทเพิ่มโทษกับ

๑) กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง และเป็นกรรมการ
ต่อตำแหน่งตามประมวลกฎหมายอาชญากรรม

๒) เจ้าพนักงานหรือข้าราชการ

ที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๗ ถึงมาตรา ๑๑๘) หรือ
กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (ประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๑๙ ถึงมาตรา ๑๒๕) อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ต้องระวางโทษ
เป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ตัวอย่างเช่น พนักงานสอบสวนเรียก รับ หรือรับสินจากผู้ถูกลอบด้วยอาชญากรรมที่ถูกจับกุม
เพื่อแลกกับการที่จะปล่อยหรือหลบหนีหรือไม่ตรงกับความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำ ซึ่งในการมีตัวไปพนักงานสอบสวน
จะมีฐานผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมเรียกสินบน ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ - ๒๐ ปี
หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือประหารชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๑๕ แต่เนื่องจากเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจ ได้กระทำความผิดกระทำความ
ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับ
การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม จึงต้องระวางโทษเป็นสามเท่า กล่าวคือ จะมีอัตราโทษจำคุก
ตั้งแต่ ๑๕ - ๖๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือประหารชีวิต

บทลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น
ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ
กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ
ตามรัฐธรรมนูญที่กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๑๘๐

"มาตรา ๑๘๐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น
ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือ
ผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญได้ กระทำ
ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด คือกระทำความผิดเป็นสถานเอกอัครราชทูตที่ห้ามยกเว้นสำหรับความผิดนี้"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทเพิ่มโทษกับ

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายยาเสพติด
ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ซึ่งหมายความว่า

- ๑) นายกรัฐมนตรี
- ๒) รัฐมนตรี
- ๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ๔) สมาชิกวุฒิสภา
- ๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก ข้อ ๑) และ ข้อ ๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ

ข้าราชการการเมือง

๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา
ทั้งนี้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ กำหนดให้ข้าราชการการเมือง ได้แก่บุคคล
ซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมือง ดังต่อไปนี้

- ๑) นายกรัฐมนตรี
- ๒) รองนายกรัฐมนตรี
- ๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- ๔) รัฐมนตรีช่วยว่าการนายกรัฐมนตรี
- ๕) รัฐมนตรีว่าการทบวง
- ๖) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
- ๗) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง
- ๘) ปลัดทบวงนายกรัฐมนตรี
- ๙) ปลัดทบวงนายกรัฐมนตรี
- ๑๐) ปลัดทบวงรัฐมนตรี และ ปลัดทบวงรัฐมนตรีช่วยว่าการนายกรัฐมนตรี
- ๑๑) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- ๑๒) รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

- ๓๓) โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๓๔) รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๓๕) เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๓๖) ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- ๓๗) เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- ๓๘) ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- ๓๙) เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการทบวง
- ๔๐) ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการทบวง

อีกทั้ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ในมาตรา ๓๖ ให้แก่

- ๑) ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา
- ๒) ที่ปรึกษารองประธานรัฐสภา
- ๓) ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๔) ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาที่ปรึกษาประธาน
- ๕) ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๖) ที่ปรึกษารองประธานวุฒิสภา
- ๗) ที่ปรึกษาผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- ๘) โฆษกประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๙) โฆษกประธานวุฒิสภา
- ๑๐) โฆษกผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- ๑๑) เลขาธิการประธานรัฐสภา
- ๑๒) เลขาธิการรองประธานรัฐสภา
- ๑๓) เลขาธิการประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๑๔) เลขาธิการประธานวุฒิสภา
- ๑๕) เลขาธิการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๑๖) เลขาธิการรองประธานวุฒิสภา
- ๑๗) เลขาธิการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- ๑๘) ผู้ช่วยเลขาธิการประธานรัฐสภา
- ๑๙) ผู้ช่วยเลขาธิการรองประธานรัฐสภา
- ๒๐) ผู้ช่วยเลขาธิการประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๒๑) ผู้ช่วยเลขาธิการประธานวุฒิสภา
- ๒๒) ผู้ช่วยเลขาธิการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๒๓) ผู้ช่วยเลขาธิการรองประธานวุฒิสภา
- ๒๔) ผู้ช่วยเลขาธิการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๒. สมาชิกสภาท้องถิ่น เช่น ความว่า "สมาชิกสภาท้องถิ่น" ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้แก่

“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และให้หมายความรวมถึงสมาชิกสภาท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

๓. ผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า “ผู้บริหารท้องถิ่น” และ “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และให้หมายความรวมถึงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา ที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และให้หมายความรวมถึงตำแหน่งตามกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

๔. ข้าราชการ หมายความว่า ข้าราชการ ดังต่อไปนี้

- ๑) ข้าราชการพลเรือน (ข้าราชการพลเรือนสามัญ และข้าราชการพลเรือนในพระองค์)
- ๒) ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
- ๓) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๔) ข้าราชการทหาร
- ๕) ข้าราชการตำรวจ
- ๖) ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
- ๗) ข้าราชการฝ่ายอัยการ
- ๘) ข้าราชการรัฐสภา
- ๙) ข้าราชการฝ่ายศิลปกรรม
- ๑๐) ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- ๑๑) ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๑๒) ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑๓) ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๕. พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า “พนักงานส่วนท้องถิ่น” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งได้ประกาศความหมายไว้ว่า

“พนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

๖. พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หมายความว่า “พนักงาน” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้นิยามความหมายไว้ว่า

“พนักงาน” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานนั้น ๆ ที่มิได้ออกจากผู้เป็นเจ้าของพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย

๗. กรรมการ หรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายความว่า “กรรมการ” “ผู้บริหาร” และ “พนักงาน” ตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งได้นิยามความหมายไว้ว่า

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการและรองประธานกรรมการด้วย

“ผู้บริหาร” หมายความว่า ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดที่มีอำนาจนำติดำเนินกิจการในรัฐวิสาหกิจนั้น

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ

๘. เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์การต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หมายความว่า เจ้าพนักงานหรือกรรมการ ในองค์การต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

- ๑) ศาลยุติธรรม
- ๒) ศาลปกครอง
- ๓) ศาลทหาร
- ๔) ศาลรัฐธรรมนูญ
- ๕) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๖) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ๗) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๘) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๙) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑๐) อธิการธิการ

ก็ระบอความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม กล่าวคือ กระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด รวมถึงการสมคบ สนับสนุน ซอวเหลื่อ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ตัวอย่างเช่น จำคุกสามศักราชกระทำความผิดฐานจำหน่ายยาบ้า (แพนดัมเพตาคีน) ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ให้กับเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี กรณีดังกล่าวมีอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๕ วรรคสอง (๓) ซึ่งหากเป็นผู้กระทำความผิดทั่วไป จะมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ - ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ในกรณีดังกล่าว เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นข้าราชการ จึงต้องระวางโทษเป็นสามเท่า กล่าวคือ จะมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ - ๖๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๖๐๐,๐๐๐ - ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

**บทลงโทษผู้ทำการนำบัตรรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์เป็นปกติสุข
โดยมิได้กระทำในสถานพยาบาลอาชีวเวชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์**

มาตรา ๑๘๑

“มาตรา ๑๘๑ ผู้ใดทำการนำบัตรรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์เป็นปกติสุข โดยมิได้กระทำในสถานพยาบาลอาชีวเวชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้ทำการนำบัตรรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ในสถานที่ยังมิได้เป็นสถานพยาบาลอาชีวเวชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยไม่ว่าจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนการนำบัตรรักษาหรือไม่ก็ตาม หากได้ทำเป็นปกติสุขจะมีความผิดตามมาตรา ๑๖๑ หากพิจารณาจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนำบัตรรักษาและฟื้นฟูผู้ติดเชื้อเอดส์ จะเห็นได้ว่าในมาตรา ๑๕๑ (๔) ได้กำหนดให้คณะกรรมการนำบัตรรักษาและฟื้นฟูผู้ติดเชื้อเอดส์ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์ศึกษาเอดส์ สถานพยาบาลอาชีวเวช สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และตามประกาศคณะกรรมการนำบัตรรักษาและฟื้นฟูผู้ติดเชื้อเอดส์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพสถานพยาบาลอาชีวเวช สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดให้สถานพยาบาลและสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ ต้องมีลักษณะตามที่กำหนด

๑. สถานพยาบาล ต้องมีลักษณะ เช่น

๑) มีบุคลากรที่รับผิดชอบหลักที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเฉพาะทางเกี่ยวกับการนำบัตรรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์

๒) มีอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการนำบัตรรักษาอย่างสะดวก ปลอดภัย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

๓) มีเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นมาตรฐานเหมาะสมเพียงพอในการให้บริการนำบัตรรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์

๔) สามารถรักษาโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการนำบัตรรักษาและสามารถส่งต่อไปยังสถานพยาบาลอื่นที่เหมาะสมได้

๒. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ ต้องมีลักษณะ เช่น

๑) มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์ครบวิชาชีพ ทั้งด้านการแพทย์ การพยาบาล การสาธารณสุข นักจิตวิทยาคลินิก นักสังคมสงเคราะห์ นักกิจกรรมบำบัด นักอาชีวบำบัด ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรของบุคลากรสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพ

๒) มีอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดเชื้อเอดส์อย่างสะดวก ปลอดภัย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยจากเหตุร้ายจากที่อาจรบกวนความเป็นอยู่ผู้รับบริการ เป็นต้น

๓) มีเวทีรับฟัง ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านความเสมอภาคที่ได้มาตรฐานเหมาะสมเพียงพอ ในการให้การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๔) มีความพร้อมในการส่งต่อผู้ติดยาเสพติดที่มีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาทางการแพทย์ไปยังสถานพยาบาลอื่นที่เหมาะสมได้

ต้องเห็นได้ว่า ทั้งสถานพยาบาลและสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะต้องได้ดำเนินการครอบคลุมไปถึงความพร้อมและมาตรฐานการดำเนินงานหลายประการเพื่อให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ฉะนั้น การดำเนินการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนอกสถานที่อื่นใดที่สถานพยาบาลหรือสถานที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดสามารถพิจารณา อาจเป็นสถานที่ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่พร้อมเพียงพอต่อการดำเนินการทางการแพทย์ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดด้วย เนื่องจากในการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีปัจจัยสำเร็จหลายประการทั้งด้านการแพทย์ สถานที่ และสภาพแวดล้อม เป็นต้น

**บทลงโทษผู้โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดโดยไม่ได้รับอนุญาต
หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณา**

มาตรา ๑๘๖

“มาตรา ๑๘๖ ผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตนเอง หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลเภสัชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลเภสัชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๘๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๘๖ โดยมีนัยเป็น ๒ กรณี คือ

๑. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้โฆษณาการบำบัดรักษา และ

๒. กรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้เป็นผู้โฆษณาการบำบัดรักษาด้วยตนเอง แต่ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา โดย

๑) ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาโดยใช้ชื่อของตนเอง

๒) ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาโดยใช้ชื่อหรือที่ตั้ง กิจการของสถานพยาบาลเภสัชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน

๓) ยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาโดยใช้คุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลเภสัชหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๘๖ กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อนุญาตในการออกคำสั่งเพื่อแก้ไข
หรือห้ามเกี่ยวกับการโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษาชาวสหประชา

มาตรา ๑๘๘

"มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา ๑๘๓ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษผู้รับอนุญาตโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา
ซึ่งฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อนุญาต เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขข้อความหรือวิธีการในโฆษณา ห้ามใช้ข้อความบางอย่าง
ที่ปรากฏในการโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการใดในการโฆษณา หรือที่สั่งให้โฆษณาเพื่อแก้ไข
ความเข้าใจผิดที่จะเกิดขึ้น ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๘๓ (๑) - (๔)

โดยผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๘๘ จะต้องได้รับแจ้งคำสั่งก่อน เมื่อได้รับคำสั่งของผู้อนุญาต
แล้วแต่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาต จึงจะเป็นความผิด

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๘๘ กำหนดค่าพินัยจำคุกไม่เกิน
๒ ปี ปรับปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทลงโทษเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา

มาตรา ๕๘๔

“มาตรา ๕๘๔ ถ้าการกระทำความผิดมาตรา ๕๘๒ หรือมาตรา ๕๘๓ เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษ เพิกถอนใบโฆษณาที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา ที่เป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๘๒ และมาตรา ๕๘๓ โดยกฎหมายกำหนดอัตราโทษลงลงกว่าการผิดบุคคลทั่วไปเป็นผู้กระทำความผิด โดยกำหนดให้ต้องระวางโทษเพิกถอนใบโฆษณาที่ผิดนั้น ดังนั้น หากเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา ที่เป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๘๒ หรือมาตรา ๕๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดที่การเปรียบเทียบปรับได้

มาตรา ๑๔๕

"มาตรา ๑๔๕ บังคับความผิดตามกฎหมายนี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ไม่สมควรกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่า คดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา"

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นกรรพาทักษิณอาญาเล็กน้อยก่อนศาลพิจารณาปรับได้กับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวและกำหนดให้มีการเปรียบเทียบปรับไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งยังเสริมสร้างประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ด้วยการกำหนดให้ความผิดเล็กน้อยสามารถยุติได้ในชั้นฝ่ายบริหารของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อไม่ให้คดีเล็กน้อยต้องเข้าสู่การพิจารณาของศาล ซึ่งลดภาระและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว องค์ประกอบกฎหมาย :

๑. เป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว

๒. ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ได้แก่

๑) คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย

๒) เลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมาย

๓. การเปรียบเทียบปรับ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนด

๔. ไม่นำหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบปรับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับ เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามค่าเปรียบเทียบไว้แล้ว ไม่ต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๖ วรรคสี่

๕. ถ้าผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนด

๖. ให้ถือว่าคดีอาญาลีกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๗. หากผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ หรือไม่ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ก็จะต้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไป

๘. เงินที่ได้จากการเปรียบเทียบปรับ ให้นำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน

ตัวอย่างเช่น

ความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๑๔๑

ความผิดที่เลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้แก่ ความผิดตามมาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๗ วรรคสาม มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ และ มาตรา ๑๔๖

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อลงกำหนดลงวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

การบังคับโทษปรับ

มาตรา ๑๘๖

“มาตรา ๑๘๖ ในกรณีที่มีศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ให้เงินที่ได้จากค่าปรับตามคำพิพากษาดตกเป็นของกองทุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด และค่าทนายความที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการบังคับโทษปรับ อีกทั้งรัฐสามารถนำเงินที่ได้จากค่าปรับมาใช้เพื่อประโยชน์ของการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผ่านกองทุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด และช่วยสนับสนุนปริมาณของรัฐ

กฎหมายอาญา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนาจความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือ ในการดำเนินการบังคับคดีด้วย”

คำอธิบาย

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้เห็นว่าได้จากค่าปรับตามคำพิพากษาดตกเป็นของกองทุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด และค่าทนายความที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการบังคับโทษปรับ อีกทั้งรัฐสามารถนำเงินที่ได้จากค่าปรับมาใช้เพื่อประโยชน์ของการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยผ่านกองทุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด และช่วยสนับสนุนปริมาณของรัฐ

องค์ประกอบกฎหมาย : การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาของศาล

๑) กรณีที่มีศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ

๒) ให้เงินที่ได้จากค่าปรับตามคำพิพากษาดตกเป็นของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ประสงค์โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเท่านั้น

๓) การบังคับโทษปรับ

กรณีที่มีเจ้าพนักงานไม่ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาล และมีการดำเนินการบังคับโทษปรับให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยจะดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓ และ มาตรา ๒๓/๑

๔) ในการบังคับโทษปรับให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนาจความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือ ในการดำเนินการบังคับคดีด้วย โดยจะทำหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานของศาล และพนักงานอัยการในการสืบหาทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออาบัติสืบหรือทรัพย์สินหรือสินทรัพย์ผู้ต้องโทษปรับและขายทอดตลาดต่อไป

สำหรับคดีที่ได้มีการดำเนินการบังคับโทษปรับไว้ก่อนแล้วตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญาอาชญา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑ หากการดำเนินการบังคับคดียังไม่แล้วเสร็จพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาชญา พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ ได้กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับในเรื่องนี้กล่าวไว้ โดยกำหนดให้คดีที่ได้มีการออกหมายบังคับคดีแต่ยังไม่สำเร็จการในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าพนักงานคำพิพากษาอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายอาชญา พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไปจนเสร็จสิ้น

ผู้จัดทำ: นาย ก. น. ๒๕๖๕ หน้าที่: ๑๒ จาก ๑๕ วันที่: ๑๕/๐๕/๒๕๖๕

“ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์”

ผู้จัดทำ: นาย ก. น. ๒๕๖๕ หน้าที่: ๑๒ จาก ๑๕ วันที่: ๑๕/๐๕/๒๕๖๕

“ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์”

ผู้จัดทำ: นาย ก. น. ๒๕๖๕ หน้าที่: ๑๒ จาก ๑๕ วันที่: ๑๕/๐๕/๒๕๖๕

“ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์”

ผู้จัดทำ: นาย ก. น. ๒๕๖๕ หน้าที่: ๑๒ จาก ๑๕ วันที่: ๑๕/๐๕/๒๕๖๕

“ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์” “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์”

คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๐๗/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่) โดยมติที่ประชุมใหญ่ ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปยังศาลจังหวัดทวายให้จำเลยทั้ง ๓ ให้ถอนจำคุกตามพระราชทาน โดยมีประเด็นข้อกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับคำสั่งกำหนดโทษจำเลยใหม่ในคดีอาชญากรรมคดีนี้ การปรับบทโทษฐานมีเมตตาแผ่นดินไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และฐานพยายามจำหน่ายเป็นหลายกรรม และการเพิ่มโทษที่หนึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๗ นั้น เนื่องจากมีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ออกบังคับใช้ในภายหลังได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ และรวมที่แก้ไขเพิ่มเติมเต็มทุกฉบับ ซึ่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” ให้หมายความรวมถึงการมิให้เพื่อจำหน่ายด้วย ดังนั้น ความผิดฐานมีเมตตาแผ่นดินไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและฐานพยายามจำหน่ายจึงเป็นความผิดอาชญากรรมเดียวกัน การที่ศาลปรับบทความผิดทั้งสองฐานเป็นหลายกรรม จึงหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังซึ่งลงโทษจำเลยฐานจำหน่ายมีเมตตาแผ่นดินเพื่อการติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๔๐, ๔๑ วรรคสอง (๑) เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดโทษใหม่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๑) สำหรับบทบัญญัติเรื่องการเพิ่มโทษที่หนึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๗ ได้อยกเลิกไปแล้ว ส่วนประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่มีบทบัญญัติให้เพิ่มโทษให้เช่นเดิมอีก ดังนั้น ศาลจึงไม่อาจเพิ่มโทษให้ตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และกฎหมายที่ใช้ในภายหลังกระทำ ความผิดได้ กรณีจึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดโทษให้จำเลยใหม่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๑) เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๑ บัญญัติว่าบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญาให้นำไปใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ดังนั้น แม้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอื่นเป็นกฎหมายอื่นที่มีกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติเรื่องการเพิ่มโทษเพระการกระทำความผิดซ้ำไว้ เมื่อจำเลยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีกเพราะไม่เจตนาหลบ และโทษที่มีคำขอให้เพิ่มโทษตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดไว้แล้ว ย่อมถือว่าโทษก็มีความประสงค์ขอเพิ่มโทษฐานมีเมตตาแผ่นดิน ศาลย่อมมีอำนาจเพิ่มโทษจำเลยได้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๒ ที่เป็นบททั่วไปได้พิศาลขึ้นต้นกำหนดโทษให้จำเลยใหม่ขอด้วยกฎหมายแล้วส่วนที่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกคำร้องขอกำหนดโทษใหม่ขอจำเลย ศาลฎีกาไม่เห็นชอบด้วยพิพากษากลับให้บังคับคดีไปตามคำสั่งกำหนดโทษใหม่หรือศาลชั้นต้นคำพิพากษาศาลฎีกาจึงกล่าวรวมหลัก ดังนี้

๑. การครอบครองเพื่อจำหน่ายและพยายามจำหน่ายซึ่งเดิมเป็นความผิดหลายกรรม เมื่อมีบทบัญญัติกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังให้การกระทำความผิดเป็นความผิดอาชญากรรมเดียวกัน การปรับบทความผิดเป็นหลายกรรม จึงหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังซึ่งลงโทษได้เพียงกรรมเดียวจึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดโทษใหม่ได้

๒. การเพิ่มโทษที่หนึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๗ ได้อยกเลิกไปแล้วส่วนกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังไม่ได้ระบุให้เพิ่มโทษไว้ได้ ศาลจึงไม่อาจเพิ่มโทษให้ตามกฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดและกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิดได้จึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดโทษใหม่ได้เช่นกัน ส่วนการเพิ่มโทษนั้นเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๒

รายนามคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือคำอธิบายประมวลกฎหมายยาเสพติด

นายมานะ ศิริพิทยาวัฒน์	ประธานอนุกรรมการ
นายศิริวิภาณี อธิบดีกรมตำรวจ	อนุกรรมการ
นายบวร ไชยคง	อนุกรรมการ
นางสาวสุวิมลชนา เกื้อองเอื้อมกุล	อนุกรรมการ
นางสาวณวิศรา นงโม	อนุกรรมการ
นายรณชาติ สิงห์สุวรณ์	อนุกรรมการ
นายสุรดาฤทธิ์ บุญชัยพานิชวัฒนา	อนุกรรมการ
นายธเนศวร โธมแก้ว	อนุกรรมการ
นายณัฐฐา กันธิ์ศิริภรณ์	อนุกรรมการ
นางสาวกรทิษฐ์ ณ ระนอง	อนุกรรมการ
นายอำนาจ เทพทาอภัย	อนุกรรมการ
นายไพศาล กันทะเดียน	อนุกรรมการ
นายสุทธีมา เกื้อสุข	อนุกรรมการและเลขานุการ
นางสาวศิริพร ไชยสุรขานนท์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวพรรณทิไล โอธวรรณ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายปรเมภาณุรัตน์ ชอนโพธิ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายกันต์เจตน์ วิชาญดิษฐ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวกรรจุลา ทรัพย์มูล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายอิทธิวัฒน์ นกัวนา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำอธิบายประมวลกฎหมายยาเสพติด
และกฎหมายหรือระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

- - - - -

กองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม
เลขที่ ๕ ถนนดินแดง เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทร. ๐๒๒๔๗ ๐๕๐๑-๑๔ ต่อ ๓๕๐๖๒ โทรสาร ๐๒๒๔๕ ๔๔๑๓
ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๗๗๗๗-๘๒-๙